



Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Cahier 2014-7

Monitor jeugdcriminaliteit

Ontwikkelingen in de aantallen verdachten en strafrechtelijke daders 1997 t/m 2012

A.M. van der Laan
H. Goudriaan
G. Weijters



Centraal Bureau voor de Statistiek

Cahier

De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht.

Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Veiligheid en Justitie weergeeft.

Inhoud

Samenvatting — 5

1 Inleiding — 9

- 1.1 Doel- en vraagstelling — 9
- 1.2 Ontwikkeling in aantal jeugdigen — 10
- 1.3 Relatie leeftijd en criminaliteit — 11
- 1.4 Methode — 12
- 1.5 Leeswijzer — 16

2 Jeugdige verdachten (politie) — 17

- 2.1 Algemene en langetermijnontwikkelingen — 18
 - 2.1.1 Aangehouden jeugdige verdachten (1997 tot en met 2012) — 19
 - 2.1.2 Geregistreerde en aangehouden jeugdige verdachten (2007-2012) — 21
- 2.2 Minderjarigen (2007 tot en met 2012) — 23
 - 2.2.1 Naar individuele kenmerken — 23
 - 2.2.2 Naar gezinskenmerken — 27
 - 2.2.3 Naar regio — 29
 - 2.2.4 Naar type misdrijf — 30
 - 2.2.5 Naar pleegcarrière — 33
- 2.3 Jongvolwassenen (2007 tot en met 2012) — 35
 - 2.3.1 Naar individuele kenmerken — 36
 - 2.3.2 Naar gezinskenmerken — 39
 - 2.3.3 Naar regio — 41
 - 2.3.4 Naar type misdrijf — 42
 - 2.3.5 Naar pleegcarrière — 45
- 2.4 Adolescenten (2007 tot en met 2012) — 47
 - 2.4.1 Algemene ontwikkelingen — 48
 - 2.4.2 Naar sekse — 48
 - 2.4.3 Naar herkomst — 49
 - 2.4.4 Naar type misdrijf — 50

3 Jeugdige strafrechtelijke daders (OM en ZM) — 53

- 3.1 Langetermijnontwikkeling (1997 tot en met 2012) — 54
- 3.2 Minderjarigen (2007 tot en met 2012) — 55
 - 3.2.1 Naar sekse — 55
 - 3.2.2 Naar type misdrijf — 56
- 3.3 Jongvolwassenen (2007 tot en met 2012) — 59
 - 3.3.1 Naar sekse — 59
 - 3.3.2 Naar type misdrijf — 60
- 3.4 Adolescenten (2007 tot en met 2012) — 62
 - 3.4.1 Algemene ontwikkelingen — 62
 - 3.4.2 Naar sekse — 62
 - 3.4.3 Naar type misdrijf — 63
- 3.5 Recidive onder jeugdige strafrechtelijke daders — 65

4 Afdoeningen (Halt, OM en ZM) — 67

- 4.1 Langetermijnontwikkeling (1997 tot en met 2012) — 69
- 4.2 Minderjarigen (2007 tot en met 2012) — 70
 - 4.2.1 Halt-afdoeningen — 70

- 4.2.2 OM-afdoeningen — 72
- 4.2.3 Afdoeningen door de rechter — 73
- 4.3 Jongvolwassenen (2007 tot en met 2012) — 75
 - 4.3.1 Afdoeningen door het OM — 75
 - 4.3.2 Afdoeningen door de rechter — 76
- 4.4 Adolescenten (2007 tot en met 2012) — 78
 - 4.4.1 Afdoeningen 16- tot en met 22-jarige daders — 78
 - 4.4.2 Toepassing volwassenstrafrecht bij minderjarigen en jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen — 80

5 Slotbeschouwing — 83

- 5.1 Kanttekeningen — 83
- 5.2 Ontwikkelingen in jeugdige verdachten en daders van een misdrijf — 85
 - 5.2.1 Algemeen beeld — 85
 - 5.2.2 Minderjarigen — 88
 - 5.2.3 Jongvolwassenen — 90
 - 5.2.4 Minderjarigen en jongvolwassenen vergeleken — 92
 - 5.2.5 Adolescenten — 93
- 5.3 Tot slot — 94

Summary — 97

Literatuur — 101

Bijlagen

- 1 Begeleidingscommissie — 103
- 2 Bronnen — 105
- 3 Tabellen — 106

Samenvatting

Het terugdringen van de jeugdcriminaliteit is een belangrijk thema van het beleid van het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ).

VenJ wil zicht houden op de ontwikkelingen in het aantal jeugdigen dat met politie en justitie te maken krijgt wegens het plegen van een delict. Ook wil men inzicht hebben in de aard van de (geregistreerde) delicten die jongeren plegen en ontwikkelingen die zich daarin in de tijd voordoen. De directie Justitieel Jeugdbeleid (DJJ) van het ministerie van VenJ heeft het WODC gevraagd de ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit meer in samenhang en specifiek gericht op de jeugdige verdachten en daders te beschrijven en te interpreteren. Dit gebeurt op basis van gegevens verzameld in de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC). In deze tweejaarlijkse rapportage van de MJC worden diverse door politie en justitie geregistreerde criminaliteitsontwikkelingen onder jeugdigen beschreven. De MJC is een samenwerking tussen het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Vraagstelling

De centrale vraagstelling is:

Welke ontwikkelingen zijn er in de omvang, aard en afdoening van de geregistreerde jeugdcriminaliteit in de periode 1997 tot en met 2012?

Methode

Met de MJC wordt periodiek op basis van meerdere indicatoren uit verschillende bronnen de ontwikkelingen in de (geregistreerde) jeugdcriminaliteit onderzocht. In de huidige rapportage worden de ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit onderzocht op basis van politie- en justitiestatistieken. Afkomstig uit verschillende politie- en justitiestatistieken worden de volgende indicatoren gebruikt om ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit te beschrijven:

- Geregistreerde verdachten: personen tegen wie een redelijk vermoeden bestaat dat ze een delict hebben gepleegd en daarvoor bij de politie staan geregistreerd.
- Aangehouden verdachten: personen tegen wie een proces-verbaal (pv) is opge maakt wegens verdenking van een misdrijf en waarbij strafvervolgning zinvol wordt geacht. Jongeren die een Halt-verwijzing hebben gekregen blijven in deze telling buiten beschouwing.
- Strafrechtelijke daders: personen waartegen door het Openbaar Ministerie (OM) of de rechterlijke macht (ZM) een strafzaak is afgedaan.
- Misdrijven: overtredingen blijven buiten beschouwing.
- Afdoeningen: Halt-afdoeningen door de Halt-bureaus; afdoeningen door het OM en de ZM.

Deze MJC beschrijft de ontwikkelingen in geregistreerde criminaliteit. Deze kunnen afwijken van de ontwikkelingen in de werkelijke criminaliteit. De belangrijkste redenen zijn dat niet alle delicten worden gemeld, er (beleids)prioriteiten zijn in opsporing en vervolging en binnen het strafrechtelijke systeem sprake is van filtering van misdrijven. Verder, omdat er jaarlijks sprake is van fluctuaties in het aantal 12- tot en met 24-jarigen in de populatie, worden naast absolute aantallen verdachten en

daders, de ontwikkelingen hoofdzakelijk beschreven per 1.000 leeftijdgenoten. Hoewel ook de langetermijnontwikkelingen sinds 1997 worden beschreven, ligt de nadruk op de ontwikkelingen in de periode 2007 tot en met 2012.

Belangrijkste resultaten

We beschrijven de belangrijkste bevindingen overwegend puntsgewijs. Aan het begin van ieder hoofdstuk worden in een box de belangrijkste bevindingen gegeven. Verder worden in het slothoofdstuk de bevindingen meer in samenhang beschreven.

Algemeen beeld (12- tot en met 24-jarigen)

Het absolute aantal verdachten en het aantal verdachten per 1.000 jeugdigen is in de afgelopen vijf jaren jaarlijks gedaald.

Zowel onder de minderjarigen als onder de jongvolwassenen is tot aan 2007 jaarlijks sprake van een sterke toename in het aandeel verdachten, gevolgd door een daling tot en met 2012. Het aandeel verdachten onder de minderjarigen neemt sterker af dan onder de jongvolwassenen. De ontwikkelingen in het aandeel strafrechtelijke daders per 1.000 jeugdigen laten een minder sterke stijging zien en de daling in het aandeel jeugdige daders zet pas één à twee jaar later in. Onder de jongvolwassenen is het aandeel strafrechtelijke daders in de laatste twee jaren zelfs stabiel, terwijl dit aandeel onder minderjarigen blijft dalen.

Het verschil tussen aangehouden verdachten en strafrechtelijke daders neemt af
Onder beide leeftijdsgroepen zien we dat in de eerste jaren van de 21^{ste} eeuw het verschil tussen het aandeel aangehouden verdachten en het aandeel jeugdigen dat vervolgens als dader door het OM en de ZM werd veroordeeld eerst sterk toeneemt en sinds 2008 sterk afneemt. Anders gezegd, het aantal zaken dat niet door het OM, maar eerder in de keten wordt afgehandeld nam toe sinds 2001 en neemt in de meest recente vijf jaren af. Deze ontwikkeling is het meest duidelijk zichtbaar onder minderjarigen, maar onder de jongvolwassenen zien we een vergelijkbaar patroon. In 2010 neemt bij de jongvolwassenen weliswaar het verschil tussen de aantallen verdachten en daders per 1.000 leeftijdgenoten toe, maar dit lijkt vooral te komen door een eenmalige dip in het aandeel strafrechtelijke daders in dat jaar. Dat er een verschil is in het aandeel unieke verdachten en strafrechtelijke daders in een specifiek jaar is eerder al gesignaleerd onder meer door de Algemene Rekenkamer. Opmerkelijk is dat in de loop der jaren het verschil tussen het aandeel aangehouden verdachten en het aandeel strafrechtelijke daders verandert. Wat de achtergrond hiervan is, is niet duidelijk. De ontwikkelingen kunnen wijzen op verandering in werkwijze en/of registratie in de strafrechtssketen in de loop van de tijd.

Minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen)

Het aandeel verdachten onder de 12- tot en met 17-jarigen neemt sinds het begin van deze eeuw sterk toe, bereikt een piek in 2007 en neemt tussen 2007 en 2012 jaarlijks af. Ook het relatieve aantal strafrechtelijke daders onder deze leeftijdsgroep neemt toe sinds 2000, bereikt z'n hoogste punt rond 2008 en daalt vervolgens in de jaren erna. Het aandeel aangehouden verdachten neemt iets sterker af dan het aandeel strafrechtelijke daders (ten opzichte van 2007 respectievelijk -47% en -35%). De dalende trend doet zich voor onder alle door ons onderscheiden subgroepen, hoewel niet overal even sterk.

De belangrijkste ontwikkelingen onder de minderjarigen zijn:

- Sinds 2008 is er een daling in (absolute en relatieve) aantallen minderjarige verdachten ongeacht individuele en gezinskenmerken, regio en type misdrijf.
- Er is sprake van een daling in (absolute en relatieve) aantallen minderjarige strafrechtelijke daders ongeacht sekse en type misdrijf.
- Er is een afname in het relatief aantal minderjarigen dat een Halt-straf krijgt, maar het laatste jaar is er een lichte stijging onder jongens.
- Het (relatieve en absolute) aantal afdoeningen door het OM daalt, maar verhoudingsgewijs zijn er wel meer beleids- en technische septs.
- Het (relatieve en absolute) aantal afdoeningen door de ZM daalt, maar verhoudingsgewijs zijn er wel meer zaken met een vrijspraak.
- Kortom, onder minderjarigen is sinds 2007 sprake van zowel een afname in zaken die door het OM (overwegend lichte feiten) als in zaken die door de rechter (overwegend, maar zeker niet uitsluitend, zwaardere feiten) worden afgedaan.

Jongvolwassenen (18- tot en met 24-jarigen)

Het relatieve aantal verdachten onder de 18- tot en met 24-jarigen stijgt vanaf 2000, bereikt een piek in 2007 en neemt vervolgens jaarlijks sterk af. Het aandeel strafrechtelijke daders onder de jongvolwassenen neemt tot 2007 toe, daalt in de jaren erna, maar is de laatste twee jaren stabiel. Ook voor de jongvolwassenen geldt dat de daling ten opzichte van 2007 onder de aangehouden verdachten sterker is dan onder de strafrechtelijke daders (respectievelijk -27% en -16%).

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Het (relatieve en absolute) aantal verdachten daalt ongeacht individuele en gezinskenmerken, regio en type misdrijf.
- Het aandeel daders onder jongvolwassenen neemt vooral tussen 2009 en 2010 sterk af.
- Het relatieve aantal OM-afdoeningen onder jongvolwassenen is met name de laatste twee jaren sterk toegenomen.
- Het relatieve aantal ZM-afdoeningen onder jongvolwassenen neemt sterk af tot op historisch laag niveau in 2012.
- Kortom er is een afname van de geregistreerde criminaliteit onder jongvolwassenen, met name het aantal zaken dat wordt afgedaan door de rechter (overwegend ernstige feiten) neemt af, terwijl er meer zaken worden afgedaan door het OM (overwegend, maar niet uitsluitend, lichtere feiten).

Adolescenten (16- tot en met 22-jarigen)

De adolescenten vormen zowel onder de verdachten als onder de strafrechtelijke daders de grootste groep. De ontwikkelingen onder deze leeftijdsgroep zijn daardoor ook vergelijkbaar met die in de totale groep minderjarigen en jongvolwassenen.

- Er zijn verhoudingsgewijs meer ZM zaken onder 16- en 17-jarigen dan onder 18- tot en met 22-jarigen.
- De toepassing van het volwassenstrafrecht bij 16- en 17-jarigen is (in absolute aantallen) beperkt en daalt. De toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen is ook beperkt, maar neemt de laatste twee jaren toe.

Tot slot

Nu, enkele jaren na het verschijnen van de vorige MJC, constateren we dat de daling die vanaf 2006/2007 begon eerst in de (relatieve) aantallen jeugdige verdachten en één à twee jaar later in de aantallen strafrechtelijke daders zowel

onder minderjarigen als onder de jongvolwassenen tot en met 2012 doorzet. De afname is onder minderjarigen sterker dan onder jongvolwassenen. Dat geldt zowel de verdachten als de strafrechtelijke daders. Opvallend is wel dat het aantal jongvolwassen strafrechtelijke daders per 1.000 leeftijdgenoten in de laatste twee jaren zich lijkt te stabiliseren.

Een andere interessante ontwikkeling is dat de discrepantie tussen het aandeel verdachten en het aandeel strafrechtelijke daders in de laatste jaren met name bij de minderjarigen sterk afneemt (onder de jongvolwassenen is een vergelijkbaar patroon waar te nemen). Ook zien we dat in 2012 verhoudingsgewijs door het OM meer zaken worden geseponneerd of door de ZM worden vrijgesproken dan in 2007. Naar verhouding daalt sinds 2007 het aantal verdachten sterker dan het aantal jongeren dat door het OM en de rechter is gestraft.

De afname in de geregistreerde criminaliteit in de afgelopen vijf jaar betreft bij minderjarigen zowel zaken die door het OM en de rechter worden afgedaan, bij de jongvolwassenen daalt vooral het (relatieve) aantal zaken dat door de rechter wordt afgedaan (overwegend ernstige feiten), terwijl het aantal zaken dat door het OM wordt afgedaan (overwegend lichte feiten) onder jongvolwassenen toeneemt.

Verder is in dit onderzoek ook gekeken naar jeugdigen in de leeftijdsgroep waarvoor vanaf 2014 het adolescentenstrafrecht gaat gelden. Onder deze groep signaleren we dat het atypisch strafrecht (dat wil zeggen toepassing van volwassenenstrafrecht bij 16- en 17-jarigen en toepassing jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen) slechts zeer beperkt wordt toegepast. De toepassing van het volwassenenstrafrecht bij 16- en 17-jarigen neemt in de laatste jaren sterk af, terwijl de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen in absolute aantallen met name in de laatste twee jaren iets toeneemt.

1 Inleiding

André van der Laan & Gijs Weijters (WODC)

Het terugdringen van de jeugdcriminaliteit is een belangrijk thema van het beleid van het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ). In de afgelopen decennia zijn er meerdere beleidsprogramma's geweest gericht op de aanpak van crimineel gedrag van jongeren (zie voor een overzicht Van der Laan, Van der Laan, Hoeve et al., 2012) zoals de beleidsprogramma's 'Jeugd terecht' (2003-2006; ministerie van Justitie,) en 'Aanpak Jeugdcriminaliteit' (2007-2011; ministerie van Justitie 2008). Met het recente programma 'Aanpak Jeugdcriminaliteit en jeugdgroepen' van het ministerie van VenJ is de aanpak van jeugdcriminaliteit geïntensiveerd. Het huidige kabinet Rutte-Ascher vraagt ook duidelijke aandacht voor de opsporing en vervolging van criminele jongeren.¹ En met de start van het adolescentenstrafrecht in 2014 neemt ook de aandacht voor de ontwikkeling van criminaliteit onder jongvolwassenen toe.

Het ministerie van VenJ wil zicht houden op de ontwikkelingen in het aantal jeugdigen dat met politie en justitie te maken krijgt wegens het plegen van een delict. Ook wil men inzicht hebben in de aard van de (geregistreerde) delicten die jongeren plegen en ontwikkelingen die zich daarin in de tijd voordoen. Met enige regelmaat verschijnen in Nederland studies die de ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit weer geven. De directie Justitieel Jeugdbeleid (DJJ) van het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft het WODC gevraagd de ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit meer in samenhang en specifiek gericht op de jeugdige verdachten en daders te beschrijven en te interpreteren. Dit gebeurt op basis van gegevens verzameld in de Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC).² In deze tweejaarlijkse rapportage van de MJC worden diverse criminaliteitsontwikkelingen onder jeugdigen beschreven. De MJC is een samenwerking tussen het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

1.1 Doel- en vraagstelling

Het doel van de MJC is het documenteren en interpreteren van de ontwikkelingen die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan in de geregistreerde jeugdcriminaliteit.

De centrale vraagstelling is:

Welke ontwikkelingen zijn er in de omvang, aard en afdoening van de geregistreerde jeugdcriminaliteit in de periode 1997 tot en met 2012?

Deze vraagstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

- 1 Welke ontwikkelingen zijn er in de aantallen jeugdige verdachten van een misdrijf?
- 2 Welke ontwikkelingen zijn er in de aantallen jeugdige first offenders, meerplegers en veelplegers?
- 3 Welke ontwikkelingen zijn er in de aantallen jeugdige strafrechtelijke daders?

¹ Zie www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdcriminaliteit#ref-justitie. Geraadpleegd op 7 november 2013.

² De naam MJC wordt sinds 2010 gebruikt en is een vervolg en verdieping op de Monitor Jeugd terecht die het WODC sinds 2005 voor het ministerie uitvoerde (zie Blom, Van der Laan & Huijbregts, 2005; Blom & Van der Laan, 2007).

- 4 Welke ontwikkelingen zijn er in de aantallen afdoeningen opgelegd door het OM of de ZM aan jeugdigen?
- 5 Welke ontwikkelingen zijn er in de recidive onder jeugdige strafrechtelijke daders?

Voor zover de data het mogelijk maken worden ook de volgende onderscheiden onderzocht:

- 1 Welke verschillen zijn er naar achtergrondkenmerken (o.a. naar individuele kenmerken zoals sekse, leeftijd, herkomstgroep en gezinskenmerken zoals huishoudinkomen en gezinsstructuur)?
- 2 Welke regionale verschillen zijn er in de ontwikkelingen?
- 3 Welke verschillen zijn er naar typen delict?

Voor deze verdiepende vragen onderzoeken we alleen de ontwikkelingen in de meest recente 5 jaren waarover de registerdata beschikbaar zijn, namelijk de jaren 2007 tot en met 2012.

Adolescentenstrafrecht

Medio 2014 zal het Adolescentenstrafrecht worden ingevoerd voor de leeftijdsgroep 16- tot en met 22-jarigen. Dit strafrecht komt niet in de plaats voor het jeugdstrafrecht (van toepassing op 12- tot en met 17-jarigen) of het volwassenenstrafrecht (18-jarigen en ouder), maar biedt extra mogelijkheden voor de aanpak van jeugdige daders in de leeftijd 16 tot en met 22 jaar. Op verzoek van het project Adolescentenstrafrecht van DJJ zal in deze MJC ook specifieke aandacht worden gegeven aan de ontwikkelingen die zich voordoen onder de leeftijdsgroep waarvoor met ingang van 2014 ook het adolescentenstrafrecht kan gelden. Het gaat om de volgende vraag: *Welke ontwikkelingen doen zich voor in de omvang, aard en afdoeningen van de geregistreeerde jeugdcriminaliteit onder jongeren in de leeftijd 16 tot en met 22 jaar?*

Verdiepende studie Amsterdam

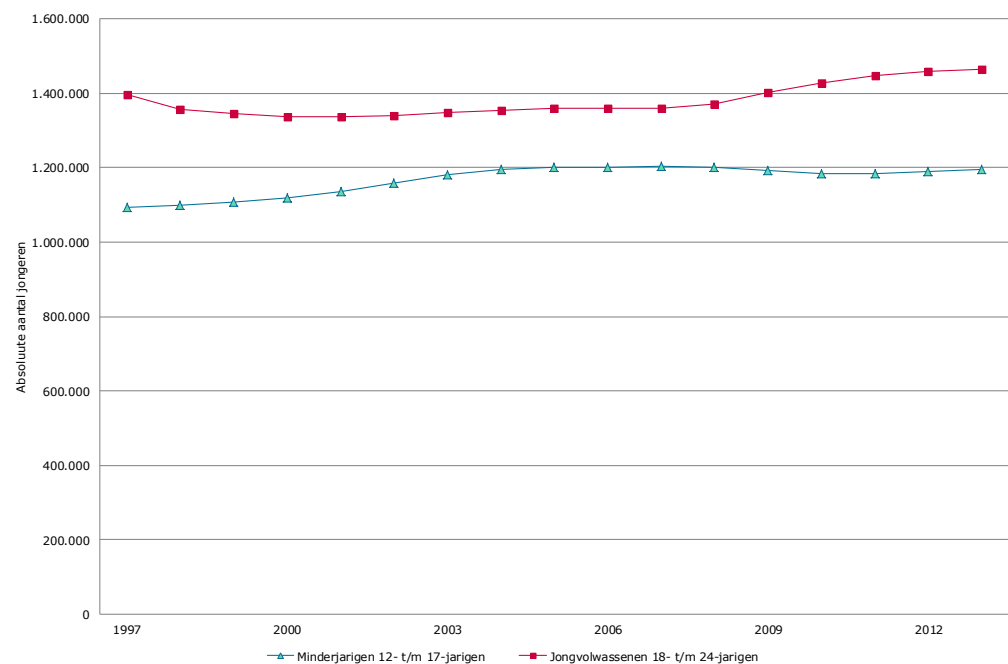
Ook heeft er parallel een verdiepende studie plaatsgevonden naar de mogelijke achtergronden van de verandering in de aantallen jeugdige verdachten in de gemeente Amsterdam. De ontwikkelingen in (geregistreeerde) jeugdcriminaliteit roepen bij beleidsmakers telkens de vraag op wat nu de mogelijke achtergronden zijn. Na overleg met de taakgroep jeugdcriminaliteit van de gemeente Amsterdam en vervolgens ook met de DJJ, is geopperd om aan de hand van een lokale case-studie meer duiding te geven aan de gesignaleerde ontwikkelingen in de gemeente Amsterdam. In de casestudie is de daling in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit in Amsterdam in de periode 2005 tot en met 2012 en de mogelijke achtergronden daarvan nader onderzocht. Hierover wordt in een aparte publicatie gerapporteerd (Weijters, Van der Laan & Kessels, aankomend).

1.2 Ontwikkeling in aantal jeugdigen

‘Jeugd’ heeft in de MJC betrekking op de leeftijdsgroep 12- tot en met 24-jarigen. We maken daarbij een onderscheid tussen de strafrechtelijk minderjarigen (de 12- tot en met 17-jarigen) en de jongvolwassenen (de 18- tot en met 24-jarigen). In de loop van de jaren veranderen de populatieaantallen in beide leeftijdsgroepen licht (zie figuur 1.1). Vanaf 1997 laat het aantal 12- tot en met 17-jarigen een lichte toename zien van 1,1 miljoen tot ruim 1,2 miljoen in 2003/4. Vervolgens is het aantal minderjarigen redelijk stabiel over de tijd. In 2012 telde het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) 1.196.634 jongeren in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar. Het aantal jongvolwassenen laat na een eerste afname tot aan 2000 een toename zien

tot aan 1.463.967 18 t/m 24-jarigen in 2012. Hoewel de aantallen minderjarigen en jongvolwassenen in de Nederlandse bevolking in de tijd slechts beperkt fluctueren, is het bij het beschrijven van ontwikkelingen in de (geregistreeerde) criminaliteit wel van belang hiermee rekening te houden. Daarom rapporteren we in deze rapportage naast *absolute* aantallen verdachten en strafrechtelijke daders vooral ook de ontwikkelingen per 1.000 leeftijdgenoten in de leeftijdsgroep (*relatieve* aantallen) waarop de ontwikkeling betrekking heeft.

Figuur 1.1 Ontwikkelingen in het aantal 12- tot en met 24-jarigen, in absolute aantallen

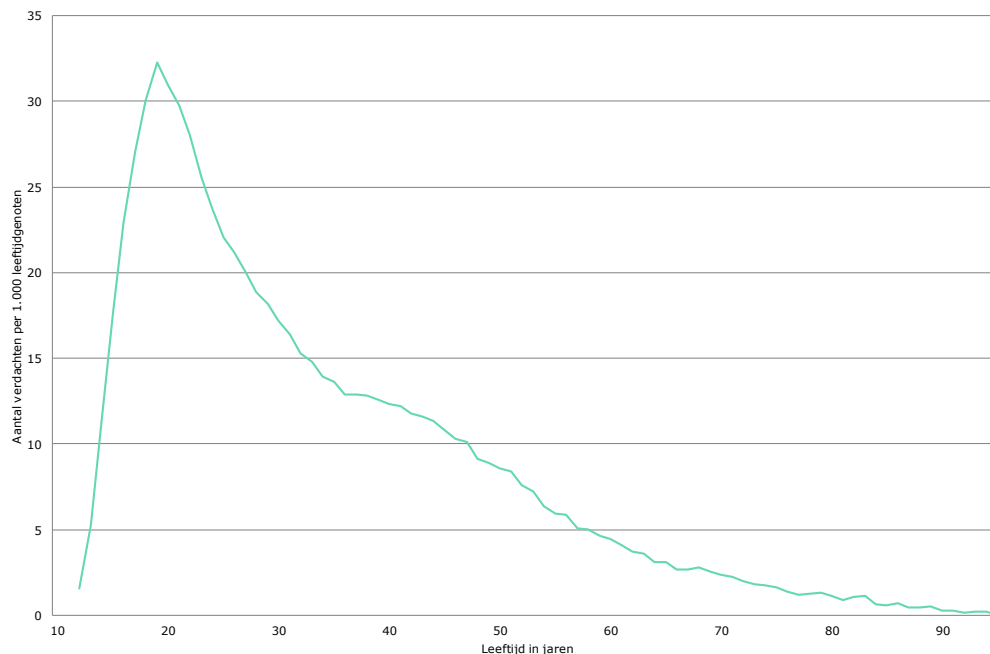


Zie bijlage 3, tabel B1.1 voor corresponderende cijfers.
Bron: Statline

1.3 Relatie leeftijd en criminaliteit

Leeftijd en criminaliteit zijn aan elkaar gerelateerd. Onder jongeren en jongvolwassenen bevinden zich naar verhouding meer verdachten en strafrechtelijke daders dan in oudere leeftijdsgroepen. Bekend is dat het aantal jeugdigen dat een delict pleegt (en daarvoor met de politie in aanraking komt) vanaf het twaalfde jaar toeneemt, een piek bereikt tussen het 18^e-20^{ste} levensjaar en daarna weer afneemt. Dit fenomeen staat bekend als de 'age-crime'-curve (Farrington, 1986; Junger-Tas, 1992). Er is wel variatie in het verloop van de curves als naar specifieke subgroepen wordt gekeken, zoals naar sekse (Steffensmeier & Allan, 2000; Steffensmeier, Allan, Harer & Streifel, 1989), of herkomstgroepen (Jennissen, 2007). Eenzelfde beeld is zichtbaar als er wordt gecorrigeerd voor bevolkingsaantallen in leeftijdsgroepen. Figuur 1.2 laat een age-crime curve zien voor het aantal GBA-geregistreeerde verdachten per 1.000 leeftijdgenoten voor de leeftijd 12 jaar en ouder in het jaar 2012. Uit de curve valt af te lezen dat het relatieve aantal jongeren dat verdachte is van een misdrijf vanaf de leeftijd van 12 jaar snel toeneemt, een piek bereikt rond het 19^{de} jaar en daarna weer afneemt. Met name in de jongvolwassenenlevensfase is het aantal verdachten per 1.000 leeftijdsgenoten een stuk hoger dan onder andere leeftijdsgroepen.

Figuur 1.2 Aantal verdachten naar leeftijd in 2012*, per 1.000 leeftijd-genoten



* Voorlopige cijfers.
Zie bijlage 3, tabel B1.2 voor corresponderende cijfers.
Bron: HKS/SSB, CBS

1.4 Methode

Bij het vaststellen van het aantal daders van delinquent gedrag in een bepaald jaar in de jeugdige populatie stuit men op het probleem dat we de omvang van de *werkelijke* jeugdcriminaliteit en het aantal *werkelijke* jeugdige daders niet kennen. Het plegen van delicten vindt immers in het verborgene plaats en daders worden liever nietesignaleerd.

Diverse methoden bieden de mogelijkheid om ontwikkelingen in het aantal daders van criminaliteit bij benadering te onderzoeken. Deze zijn in te delen in enerzijds zelfrapportage van delinquent gedrag en anderzijds politie en justitiële statistieken. Met zelfrapportage krijgen we zicht op het aantal jongeren dat zegt zich in een bepaalde periode schuldig te hebben gemaakt aan het plegen van een delict. Met politiestatistieken krijgen we onder meer inzicht in het aantal *geregistreeerde* of *aangehouden verdachten*³ van een misdrijf. Justitiële statistieken geven onder meer inzicht in het aantal *strafrechtelijke* daders van een misdrijf tegen wie het Openbaar Ministerie (OM) strafvervolgning zinvol achtte en tegen wie een strafzaak is afgedaan. De databronnen bieden elk slechts voor een deel zicht op de jeugdige verdachte en daderpopulaties waarbij we grofweg kunnen stellen dat er sprake is van een oplopende ernst van het delinquente gedrag van daders. Het aantal delinquenten neemt af naarmate we verder de strafrechtelijke keten in kijken en heeft de vorm van een trechter.

³ Bij geregistreeerde verdachten gaat het om personen die door de politie zijn geregistreeerd, maar waartegen nog geen proces verbaal is opgemaakt. Bij aangehouden verdachten gaat het om mensen tegen wie een proces verbaal is opgemaakt omdat hij/zij verdachte is van een misdrijf.

De Monitor Jeugdcriminaliteit (MJC)

Met de MJC wordt periodiek op basis van meerdere indicatoren uit verschillende bronnen de ontwikkelingen in de (geregistreerde) jeugdcriminaliteit onderzocht (zie Van der Laan & Blom, 2010; Van der Laan & Blom, 2011a; een deel van de beschrijving die hierna volgt is afkomstig uit deze eerdere publicaties). In de huidige rapportage worden enkel de ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit onderzocht op basis van politie- en justitiestatistieken. Zelfrapportage van delinquent gedrag wordt eens in de vijf jaar aan de MJC toegevoegd: de laatste meting hiervan vond plaats in 2010.

De gebruikte bronnen bieden zicht op verschillende, elkaar deels overlappende, groepen verdachten en daders van delicten in de jeugdige bevolking. Ze hebben elk hun eigen mogelijkheden en beperkingen (zie bijvoorbeeld Elffers, 2003; Elffers & Bruinsma, 2005; Van Kerckevorde, 1995; Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006). Politie- en justitiestatistieken hebben betrekking op alle mogelijke delicten en betreffen de totale populatie van (aangehouden) verdachten of strafrechtelijke daders van misdrijven. Belangrijke beperkingen van politie- en justitiestatistieken zijn echter dat niet alle delicten (en bijbehorende daders) bij de politie bekend worden of worden opgehelderd. Delicten waarvan geen verdachte bekend is, of waarvan helemaal geen aangifte is gedaan, komen niet voor in deze registraties. Daarnaast is er in de strafrechtssketen sprake van een filtering van feiten, bijvoorbeeld omdat zaken worden geseponeerd. De werkelijke criminaliteit die in een jaar door jongeren wordt gepleegd is dus hoger. Deze statistieken zijn verder ook afhankelijk van inspanningen van politie en justitie en gestelde prioriteiten ten aanzien van specifieke typen delicten of dadergroepen. Meer aandacht voor bepaalde typen delicten, bijvoorbeeld geweld, of voor bepaalde groepen zoals veelplegers heeft effect op de aantallen geregistreerde geweldsdelicten of veelplegers (Wittebrood & Junger, 1989). Daarbij komt dat veranderingen in de registratiesystemen (zoals bijvoorbeeld bij de politie de overgang naar de Basisvoorziening Handhaving (BVH) tussen 2008-2009 en bij het OM de overgang naar Geïntegreerd Processensysteem Strafrecht (GPS) in 2008/2009) ook gevolgen hebben voor de ontwikkelingen in de tijd. Dit alles betekent dat, wanneer er veranderingen zijn in de geregistreerde aantallen misdrijven waarvan jeugdigen worden verdacht, de werkelijk gepleegde criminaliteit door jeugdigen in absolute zin dus niet hoeft te zijn toe- of afgenomen.

Filtering in de rechtshandavings- en strafrechtssketen

In figuur 1.3 wordt een stroomschema gegeven van het aantal jeugdigen in de verschillende bronsystemen en de wijze waarop een selectie plaatsvindt. We beschrijven het schema aan de hand van gegevens uit 2010 omdat over dat jaar ook informatie is over de aantallen zelfgerapporteerde minderjarige daders op basis van de Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit (MZJ). In 2010 gaf 38% van de jongeren in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar, in het voorafgaande jaar een delict te hebben gepleegd (Van der Laan & Blom, 2011a).

Slechts een deel van de daders van een delict wordt door de politie gehoord als verdachte van een misdrijf. In een bepaald jaar kan iemand als verdachte van het plegen van diverse misdrijven meerdere keren door de politie zijn gehoord. In 2010 werden bijvoorbeeld ruim 37.300 unieke minderjarige verdachten door de politie geregistreerd (CBS/GIDS). Het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van de politie telt alle verdachten tegen wie uiteindelijk ook een proces verbaal wordt opgemaakt omdat de politie vervolging zinvol acht. In 2010 zijn er ruim 24.200 unieke minderjarige verdachten aangehouden wegens een misdrijf. Verdachten tegen wie in een jaar meerdere processen-verbaal worden opgemaakt, de zogenoemde recidivisten, worden één keer geteld in dat jaar. Verdachten die een Halt-waardig delict hebben gepleegd komen in aanmerking voor een Halt-afdoening. Deze verdachten worden niet meegeteld in het HKS omdat die registratie daarvan niet goed is, maar wel in

de landelijke Geïntegreerde Interactieve Databank voor Strategische bedrijfsinformatie (GIDS) van het CBS.

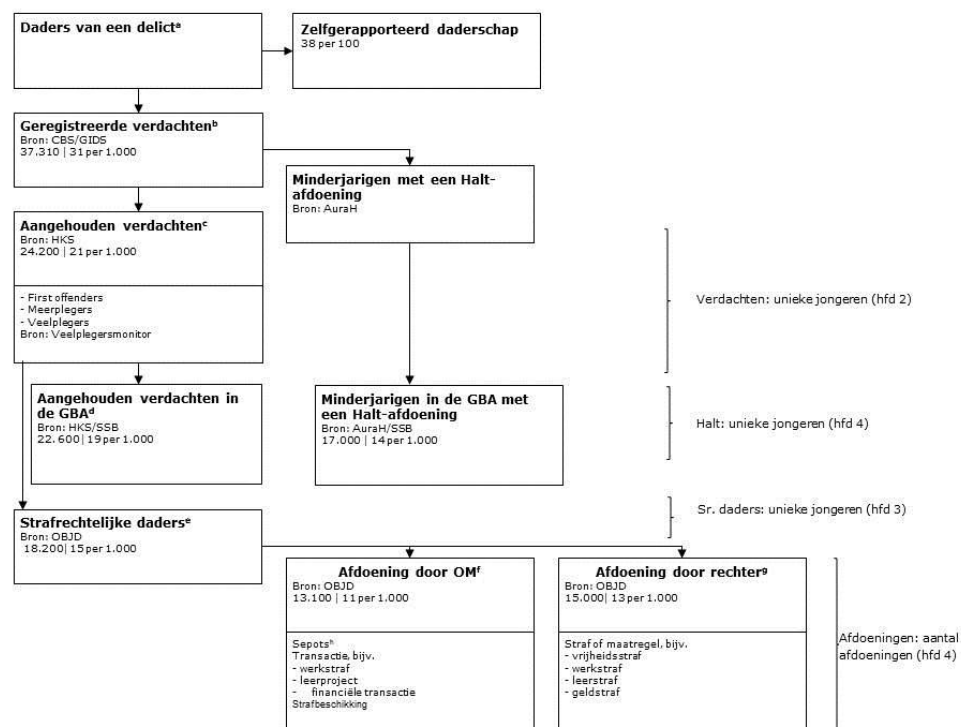
In deze rapportage gebruiken we een selectie van de aangehouden verdachten uit de HKS, namelijk die aangehouden verdachten in het HKS die ook officieel in Nederland wonen en ook bij hun gemeente ingeschreven staan in de Gemeentelijke Basis Administratiepersoonsgegevens (de zogenoemde GBA geregistreerden, deze jongeren kunnen aan het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS gekoppeld worden). Jaarlijks blijkt ongeveer 90% van het totale aantal aangehouden verdachten ingeschreven staat in de GBA (en dus gekoppeld te kunnen worden aan het SSB).⁴

In 2010 is tegen bijna 22.600 in Nederland woonachtige minderjarigen een proces verbaal van aangifte opgemaakt omdat ze verdacht waren van het plegen van een of meerdere misdrijven. Bij het merendeel van de zaken van aangehouden verdachten wordt overgegaan tot strafvervolgning door het OM. In 2010 telden we bijna 18.200 strafrechtelijke daders tegen wie in dat jaar een strafzaak is afgedaan. Redenen voor het verschil zijn onder meer dat niet alle processen-verbaal door de politie worden doorgestuurd naar het OM en dat er vertragingen in de afhandeling van zaken kunnen optreden.⁵ Tot slot zijn er de afdoeningen door het OM of de rechter. In deze rapportage tellen we het aantal afdoeningen (per 1.000). Let wel, een strafrechtelijke dader kan meerdere afdoeningen tegen zich opgelegd krijgen. In 2010 zijn tegen de strafrechtelijke daders ruim 13.100 zaken door het OM afgedaan en bijna 15.000 strafzaken door de rechter.

⁴ Dit percentage is bij minderjarigen hoger (in 2011 is bij de 12- tot en met 17-jarigen 96,8% van de aangehouden verdachten gekoppeld) omdat er onder deze leeftijdsgroep weinig aangehouden verdachten zijn die niet legaal in Nederland wonen. Bij de jongvolwassenen is dit percentage iets lager (bij de 18- tot en met 24-jarigen is in 2011 87,4% van de verdachten gekoppeld).

⁵ Er is ook nog een categorie verdachten die ten onrechte zijn aangehouden. Bij een deel van de verdachten besluit de officier van justitie een strafzaak te seponeren, bijvoorbeeld omdat er onvoldoende bewijs is van een misdrijf (een technisch sepot). Bij een ander deel eindigt een zaak in een vrijspraak.

Figuur 1.3 Stroomschema van 12- t/m 17-jarige verdachten en daders van een delict voor 2010



- ^a We richten ons hier op misdrijven en niet op overtredingen. Overtredingen ontbreken omdat daarvan geen betrouwbare statistieken beschikbaar zijn.
- ^b Het betreft hier unieke geregisteerde verdachten die ook in het GBA staan geregistreerd.
- ^c In het HKS wordt het aantal unieke verdachten in een jaar geteld.
- ^d Het gaat om het aantal in de GBA geregisteerde aangehouden verdachten van een misdrijf.
- ^e Het gaat om personen tegen wie door het OM of de rechter een strafzaak is afgedaan. Personen tegen wie in een jaar meerdere strafzaken worden afgedaan worden, evenals in het HKS, slechts een keer geteld.
- ^f Hier tellen we het aantal afdoeningen door het OM en niet het aantal unieke personen.

Er zijn dus diverse redenen waarom in de MJC meerdere bronnen worden gebruikt om de ontwikkelingen in de geregisteerde jeugdcriminaliteit in kaart te brengen. Ten eerste omdat iedere bron slechts een deel van de (geregisteerde) criminaliteit en verdachten/daders in beeld brengt. Ten tweede, door gebruik te maken van meerdere bronnen is het ook mogelijk om na te gaan welke overeenkomsten en verschillen er zijn om op die manier betere duiding te kunnen geven aan de ontwikkelingen in de geregisteerde jeugdcriminaliteit.

Indicatoren van geregisteerde jeugdcriminaliteit MJC

In deze MJC gebruiken we de volgende indicatoren om de ontwikkelingen in de geregisteerde jeugdcriminaliteit en de verdachten en daders daarvan in beeld te brengen:

- Geregisteerde verdachten: personen tegen wie een redelijk vermoeden bestaat dat ze een delict hebben gepleegd en daarvoor bij de politie staan geregistreerd.
- Aangehouden verdachten: personen tegen wie een proces-verbaal (pv) is opge- maakt wegens verdenking van een misdrijf en waarbij strafvervolgning zinvol wordt geacht. Jongeren die een Halt-verwijzing hebben gekregen blijven in deze telling buiten beschouwing.
- Strafrechtelijke daders: personen waartegen door het OM of de ZM een strafzaak is afgedaan.
- Misdrijven; overtredingen blijven buiten beschouwing.

- Afdoeningen: Halt-afdoeningen door de Halt-bureaus; afdoeningen door het Openbaar Ministerie (OM) en de rechterlijke macht (ZM).

De gegevens zijn afkomstig uit verschillende databronnen (voor een overzicht zie box 1). In ieder hoofdstuk wordt aan het begin kort ingegaan op de gebruikte bronnen en in bijlage 2 staan de bronnen uitgebreider beschreven. We beperken ons hier tot een korte beschrijving. We maken gebruik van twee bronbestanden van de politie. Uit GIDS komen gegevens over het aantal unieke door de politie geregistreerde verdachten. De aantallen aangehouden verdachten tegen wie een proces verbaal is opgemaakt komen uit het HKS. Gegevens over het aantal jeugdigen dat een Halt-afdoening heeft gekregen komen uit AuraH, het registratiesysteem van Halt Nederland. Gegevens over jeugdigen tegen wie een strafzaak is afgedaan door het OM of de rechter komen uit een gepseudonimiseerde versie van het Justitieel Documentatiesysteem, de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). Ook de afdoeningen opgelegd door OM en ZM zijn hieruit onttrokken. Bevolkingsaantallen zijn afkomstig uit de Bevolkingsstatistiek van het CBS. Ook worden gegevens uit het SSB gebruikt om verdachten te kunnen uitsplitsen naar diverse achtergrondkenmerken.

Box 1 Gebruikte databronnen in de MJC

GIDS	Geregistreerde verdachten
HKS	Aangehouden verdachten
AuraH	Halt-afdoeningen
OBJD	OM- en ZM-afdoeningen
SSB	Demografische en achtergrondkenmerken
Statline	Diversen, waaronder de bevolkingsstatistiek

Absolute en relatieve aantallen en indices

Er worden in het navolgende drie typen getallen gepresenteerd: absolute aantallen, relatieve aantallen en indices. *Absolute* aantallen hebben betrekking op bijvoorbeeld het aantal verdachten van een misdrijf. De omvang van de Nederlandse bevolking kan per subgroep en over de jaren heen fluctueren. Om subgroepen beter met elkaar te kunnen vergelijken en trends te bestuderen, worden de gegevens ook gepresenteerd in aantallen per 1.000 jongeren (uit dezelfde subgroep) in Nederland, zogenoemde *relatieve* aantallen. Deze gegevens bieden bijvoorbeeld inzicht in het *aandeel* verdachten onder 12- tot en met 17-jarigen en worden gebruikt om de ontwikkelingen in de tijd te kunnen vergelijken. In het vervolg spreken we afwisselend over aantal jongeren per 1.000, relatieve aantallen of aandeel. Ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit worden ook beschreven in termen van *indices*. Dit zijn procentuele toe- of afnames in bijvoorbeeld het aandeel verdachten ten opzichte van een bepaald basisjaar dat altijd de waarde 100 heeft. Het basisjaar is 2007.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de ontwikkelingen beschreven in (geregistreerde en aangehouden) jeugdige verdachten. Hoofdstuk 3 handelt over ontwikkelingen in strafrechtelijke jeugdige daders en in hoofdstuk 4 worden de ontwikkelingen in afdoeningen van jeugdigen in de verschillende fasen van de strafrechtssketen beschreven. Tot slot volgt een beschouwend en concluderend hoofdstuk.

2 Jeugdige verdachten (politie)

Heike Goudriaan & Rob Kessels (CBS), Tamara van der Broek & Nikolaj Tollenaar (WODC)

Belangrijkste bevindingen

Langetermijnontwikkelingen

- Van 1997 tot 2007 steeg het aantal aangehouden jeugdige verdachten, zowel in absolute als in relatieve cijfers (het aantal aangehouden jeugdigen per 1.000 leeftijdgenoten).
- Van 2007 tot en met 2012 daalde het aantal jeugdige verdachten. Ook dit geldt zowel in absolute als in relatieve cijfers.
- Het absoluut aantal jeugdige aangehouden verdachten van 12 tot en met 24 jaar is over de gehele periode 1997-2012 22% gestegen. Dit is volledig toe te schrijven aan een toename in het aantal aangehouden jongvolwassenen.
- In 2012 is het relatieve aantal jongvolwassenen dat is aangehouden twee keer zo hoog als het relatieve aantal minderjarigen. Er is een sterke samenhang tussen de leeftijd en het relatieve aantal aanhoudingen. Het relatieve aantal aanhoudingen neemt sterk toe met de leeftijd, tot het een piek bereikt op 19-jarige leeftijd. Daarna neemt het weer af.

Minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen)

- De afname in het aantal jeugdige verdachten in de periode 2007-2012 is met name onder minderjarigen spectaculair: het relatieve aantal aangehouden 12- tot en met 17-jarigen is tussen 2007 en 2012 bijna gehalveerd. Deze daling is even sterk onder jongens als onder meisjes.
- Eerstegeneratieallochtonen worden relatief iets vaker aangehouden dan tweedegeneratieallochtonen.
- De meeste aanhoudingen onder minderjarigen vinden plaats voor vermogensmisdrijven.

Jongvolwassenen (18- tot en met 24-jarigen)

- Het relatieve aantal jongvolwassenen dat door de politie is aangehouden is tussen 2007 en 2012 met 20% gedaald. Deze afname is iets minder sterk onder vrouwen dan onder mannen.
- Tweedegeneratieallochtonen worden beduidend vaker aangehouden dan eerstegeneratieallochtonen. De afname in de periode 2007-2012 bij tweedegeneratieallochtonen is ook zwakker dan onder de eerste generatie.
- De meeste aanhoudingen onder jongvolwassenen vinden plaats voor vermogensmisdrijven.

Adolescenten (16- tot en met 22-jarigen)

- Adolescenten zijn oververtegenwoordigd in de totale jeugdige verdachtenpopulatie.
- Het relatieve aantal aangehouden adolescenten is in de periode 2007-2012 met bijna een derde gedaald. Deze daling is sterker onder de 16- en 17-jarigen dan onder de 18- tot en met 22-jarigen.
- In 2007 was het relatieve aantal aangehouden 16- en 17-jarigen gelijk aan het relatieve aantal aangehouden onder de 18- tot en met 22-jarigen. Dit geldt niet voor alle herkomstgroepen: met name onder adolescenten afkomstig van de (voormalige) Nederlandse Antillen en/of Aruba was in 2007 het relatieve aantal aangehouden 16- en 17-jarigen beduidend hoger dan onder de 18- tot en met 22-jarigen.

Dit hoofdstuk gaat in op de ontwikkeling van het aantal minderjarige (12 tot en met 17 jaar) en jongvolwassen (18 tot en met 24 jaar) verdachten in de periode 2007-

2012.⁶ Hiervoor maken we voornamelijk gebruik van gegevens uit het HKS van de politie. Het HKS wordt door de politie gebruikt om gegevens over verdachten te registreren tegen wie één of meer processen-verbaal van een misdrijf zijn opge maakt. De in deze publicatie gebruikte HKS-gegevens zijn gekoppeld aan het SSB van het CBS. Het SSB bevat informatie over alle personen die sinds 1995 op enig moment in Nederland woonden, een uitkering of pensioen vanuit Nederland ontvingen of een werk- of opleidingsrelatie met ons land hadden. Zie bijlage 2 voor een meer uitgebreide beschrijving van het HKS en het SSB.

Eerst presenteren we de algemene ontwikkelingen van het aantal minderjarige en jongvolwassen verdachten (paragraaf 2.1). Deze ontwikkelingen geven we ook weer voor een langere periode (vanaf 1997). Over de periode 2007-2012 wordt bovendien niet alleen informatie gegeven over door de politie *aangehouden* jeugdige verdachten, maar ook over alle door de politie *geregistreeerde* jeugdige verdachten. Dit laatste aantal ligt hoger, omdat de politie in principe alle personen registreert van wie een redelijk vermoeden bestaat dat zij pleger zijn van een misdrijf. Niet alle geregistreeerde verdachten worden echter ook daadwerkelijk aangehouden. Informatie over geregistreeerde verdachten is tot 2008/2009 afkomstig uit de regionale basisprocessensystemen van de politie en voor de periode daarna uit het systeem BVH, waar alle regiokorpsen en het KLPD in de loop van 2008 en 2009 op zijn overgestapt. Op de gegevens van de Koninklijke Marechaussee (Kmar) na, zijn deze centraal aan het CBS geleverd via de landelijke GIDS. Meer informatie over GIDS is te vinden in bijlage 2.

Vervolgens wordt ingegaan op verschillen in de ontwikkeling van aantallen minderjarige *aangehouden* verdachten (paragraaf 2.2) en jongvolwassen *aangehouden* verdachten (paragraaf 2.3) voor verschillende groepen. Eerst beschrijven we verschillen naar individuele kenmerken, zoals sekse en herkomst van de jeugdigen, daarna naar enkele gezinskenmerken en vervolgens laten we regionale verschillen zien. Aan het eind van deze paragrafen beschrijven we trends binnen verschillende misdrijfcategorieën, waarbij opnieuw gebruik wordt gemaakt van zowel gegevens over misdrijven waarvoor daadwerkelijk verdachten zijn *aangehouden*, als over misdrijven waarbij verdachten zijn *geregistreeerd*. Ook wordt ingegaan op pleegcarrières van respectievelijk de minderjarigen en jongvolwassenen.

Het hoofdstuk sluit af met een aparte paragraaf (2.4) over jongeren die met ingang van 2014 onder het adolescentenstrafrecht vallen (de 16- tot en met 22-jarigen).

2.1 Algemene en langetermijnontwikkelingen

Deze paragraaf beschrijft de algemene ontwikkelingen van het aantal minderjarige en jongvolwassen verdachten. Eerst wordt, op basis van het HKS, een langetermijnontwikkeling van aangehouden verdachten gegeven over de jaren 1997-2012. Vervolgens wordt ingezoomd op de periode 2007-2012, waarbij we niet alleen informatie geven over door de politie aangehouden jeugdige verdachten, maar ook over alle door de politie geregistreeerde jeugdige verdachten (uit GIDS).

De algemene ontwikkelingen worden zowel in absolute als in relatieve cijfers gegeven. Relatieve aantallen verdachten worden berekend als het aantal verdachten per 1.000 personen in de achterliggende bevolkingsgroep (hier: minderjarigen en jongvolwassenen). Hierdoor is het aandeel verdachten binnen en tussen de verschillende bevolkingsgroepen onderling en over de tijd vergelijkbaar.

⁶ Cijfers over 2012 zijn voorlopig. In eerdere jaren is gebleken dat voorlopige cijfers over het meest recente jaar een onderschatting geven van het definitieve aantal aangehouden verdachten. Gemiddeld genomen over de jaren 2007-2011 is het definitief vastgestelde aantal aangehouden verdachten 3,1% hoger dan het voorlopige cijfer. De kleinste toename in deze periode is 0,4% (2007) en de grootste 5,3% (2010).

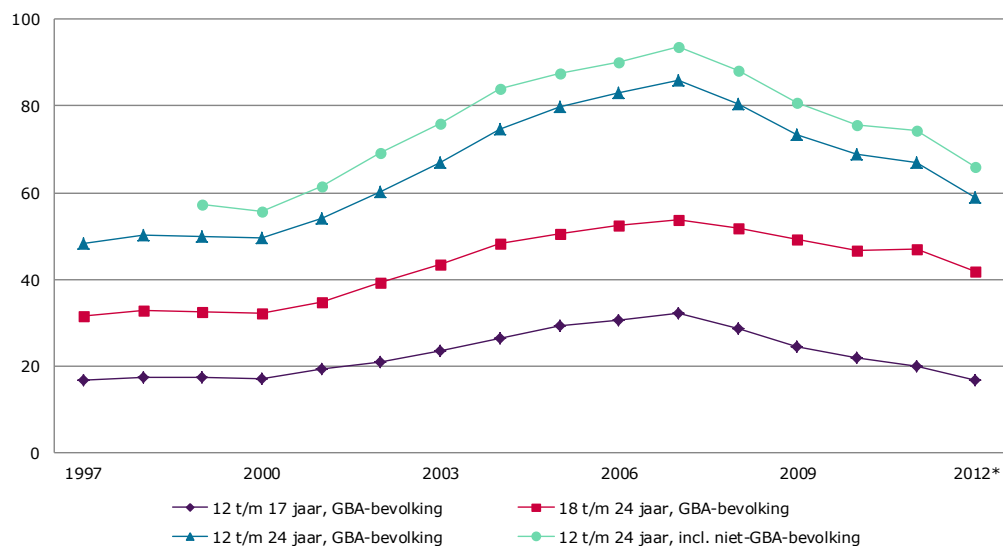
2.1.1 Aangehouden jeugdige verdachten (1997 tot en met 2012)

Het absolute aantal jeugdige aangehouden verdachten dat bekend is in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (verderop aangeduid met de term 'GBA-verdachten'⁷) van 12 tot en met 24 jaar is in de periode 1997-2012 toegenomen van ruim 48.000 in 1997 tot bijna 59.000 in 2012 (zie figuur 2.1). Dit is een toename van 22%. De toename is volledige toe te schrijven aan een toename in het aantal aangehouden jongvolwassenen (18- tot en met 24-jarigen). Het aantal aangehouden minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen) is in 2012 namelijk nagenoeg gelijk aan 1997. Tot en met 2001 schommelt het jaarlijks aantal jeugdige aangehouden GBA-verdachten dicht rond de 50.000. Daarna stijgt het, met een piek van bijna 86.000 in 2007. Wanneer ook de zogenaamde niet-GBA'ers⁷ mee worden geteld, blijken in dat jaar zelfs bijna 94.000 jeugdige verdachten aangehouden. Sindsdien is een dalende lijn ingezet. Dit geldt zowel voor de minderjarige als voor de jongvolwassene groep, waarbij de absolute groep aangehouden jongvolwassen verdachten tot en met 2004 ruim twee keer zo groot is als de groep minderjarigen. In de jaren 2005 tot en met 2007 is het aandeel minderjarigen relatief iets groter, maar dit aandeel daalt daarna weer sterk. In 2012 is het absoluut aantal aangehouden jongvolwassenen zelfs bijna 2,8 keer zo groot als het aantal aangehouden minderjarigen.

Ontwikkelingen in jeugdige verdachten staan niet op zichzelf. Ook onder volwassenen zien we een vergelijkbaar beeld. In de periode 1999-2012 is het totale aantal aangehouden verdachten toegenomen van bijna 167.000 tot bijna 188.000 – een toename van 13% (CBS, 2013a; gegevens beschikbaar vanaf 1999). Ook voor de totale verdachtenpopulatie ligt de piek in 2007 (245.000 aangehouden verdachten). Jeugdige aangehouden verdachten maken in 2012 35% uit van het totale aantal aangehouden verdachten. In 1999 was dit met 34% vergelijkbaar. Het relatieve aantal jeugdige verdachten was met 38% het hoogst in de jaren 2007-2009.

⁷ Een deel van de verdachten in HKS behoort niet tot de in de GBA-geregistreerde bevolking, bijvoorbeeld omdat zij als toerist of illegaal in ons land verbleven, of er ontbreekt (correcte) informatie in HKS om hen als zodanig te kunnen identificeren. Voor de jaren 1997-1998 is niet bekend hoe groot deze niet-geïdentificeerde groep is. In de jaren 1999-2012 gaat het gemiddeld om zo'n 7,5% van de totale groep in HKS geregistreerde jeugdigen. Deze groep is, waar mogelijk, wel betrokken in de hier getoonde analyses. Alle niet-geïdentificeerde personen (verderop aangeduid met de term niet-GBA'ers), die in een jaarbestand van het HKS een uniek persoonsnummer hebben gekregen, worden hierbij als unieke personen beschouwd. Het is echter niet uitgesloten dat dezelfde personen soms meerdere keren worden geteld.

Figuur 2.1 Aangehouden jeugdige verdachten x 1.000, in absolute aantallen



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.1 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS.

Het verschil in de absolute aantallen aangehouden verdachten van 12 tot en met 17 en van 18 tot en met 24 jaar, heeft voor een deel te maken met dat die laatste groep simpelweg groter is in de populatie (zie figuur 1.1). Omdat de aantallen in de populatie niet even groot zijn, en er ook over de tijd verschillen in bevolkingsomvang binnen bepaalde groepen op kunnen treden, is in figuur 2.2 het relatieve aantal jeugdige aangehouden verdachten weergegeven. Hierbij is onderscheid gemaakt naar 12- tot en met 15-jarigen, 16- en 17-jarigen, 18- tot en met 22-jarigen en 23- en 24-jarigen. Let wel: de relatieve aantallen verdachten binnen een bepaalde bevolkingsgroep worden alleen berekend over de GBA-verdachten.

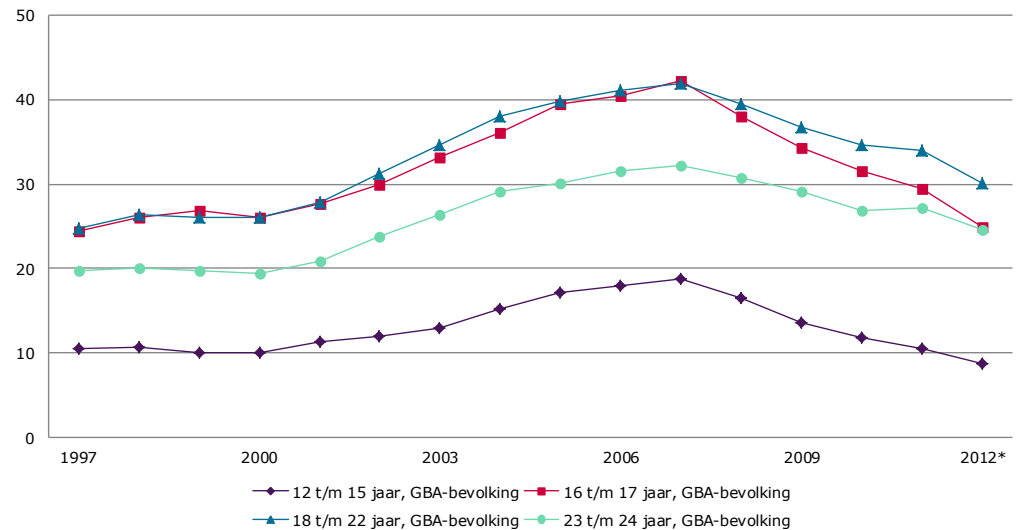
Wanneer met de omvang van de betreffende leeftijdsgroepen rekening wordt gehouden, blijken 18- tot en met 24-jarigen nog steeds relatief vaker te worden aangehouden, maar tot en met 2004 slechts ongeveer 1,6 keer zo vaak (ter vergelijking: als we kijken naar de absolute aantallen is dit ruim twee keer zo vaak) en in 2012 slechts twee keer zo vaak (vergelijk bijna 2,8 keer zo vaak).

In 1997 zijn 20 van elke 1.000 jeugdige personen aangehouden. Voor 12- tot en met 17-jarigen zijn dit er 15 van elke 1.000 en voor de 18- tot en met 24-jarigen 23. Het jaar 2007 laat niet alleen in absolute, maar ook in relatieve aantallen de hoogste cijfers zien. Dat jaar zijn 27 van elke 1.000 12- tot en met 17-jarigen aangehouden en 39 van elke 1.000 18- tot en met 24-jarigen (vergelijk 15 van elke 1.000 in de totale Nederlandse populatie). Sindsdien neemt het relatieve aantal aanhoudingen voor beide groepen weer af, tot respectievelijk 14 en 29 op de 1.000.

In figuur 2.2 zien we, dat binnen de groep 12- tot en met 17-jarigen, verreweg de meeste aanhoudingen plaatsvinden onder jongeren van 16-17 jaar. Voor jongeren van 12 tot en met 15 jaar fluctueert dit tussen de 9 (2012) en 19 (2007) aanhoudingen per 1.000 jongeren uit de betreffende groep, terwijl dit voor jongeren van 16 en 17 jaar tussen de 24 (1997) en 42 (2007) ligt. De 16- en 17-jarigen worden daarmee relatief ongeveer even vaak aangehouden als 18- tot en met 22-jarigen. Met name in de periode 1997-2007 gaan deze leeftijdsgroepen gelijk op. Sinds 2008 is het relatieve aantal aanhoudingen onder 16- en 17-jarigen echter harder teruggelopen dan onder 18- tot en met 22-jarigen. In 2012 ligt het relatieve aantal aanhoudingen onder 16- en 17-jarigen met 25 per 1.000 jongeren uit de betreffende

groep op hetzelfde niveau als dat onder 23- en 24-jarigen. Deze laatste groep schommelt de gehele periode tussen de 20 (1997) en 32 (2007) aanhoudingen per 1.000 23- en 24-jarigen.

Figuur 2.2 Aangehouden jeugdige verdachten naar leeftijdsgroep, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

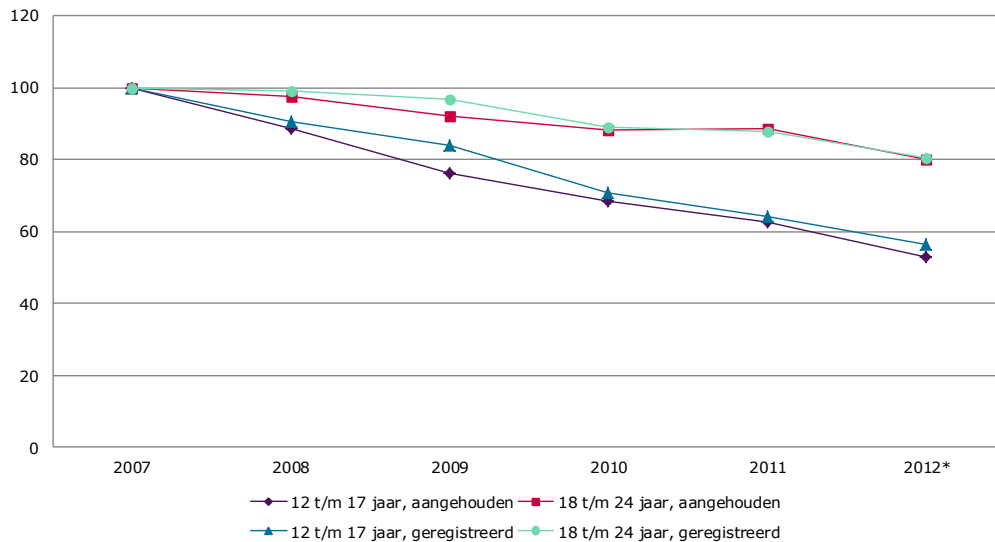
Zie bijlage 3, tabel B2.1 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS.

2.1.2 Geregistreeerde en aangehouden jeugdige verdachten (2007-2012)

Net als bij het aantal *aangehouden* jeugdige verdachten, treedt vanaf 2007 een daling op in het aantal door de politie *geregistreeerde* jeugdige verdachten. In 2009 nam het aantal geregistreeerde jeugdige verdachten minder sterk af dan het aantal dat werd aangehouden; het jaar erna was de daling juist sterker onder de geregistreeerden. In figuur 2.3 zijn indexscores weergegeven, met 2007 als basisjaar. Hier is duidelijk te zien dat het aantal minderjarige verdachten sterker is gedaald dan het aantal jongvolwassene verdachten. Het aantal 18- tot en met 24-jarige verdachten is in de periode 2007-2012 met 20% gedaald, terwijl het aantal 12- tot en met 17-jarige verdachten bijna is gehalveerd in dezelfde periode – een spectaculaire daling. Dit geldt zowel voor geregistreeerde als aangehouden verdachten.

Figuur 2.3 Geregistreerde en aangehouden jeugdige verdachten, index 2007=100



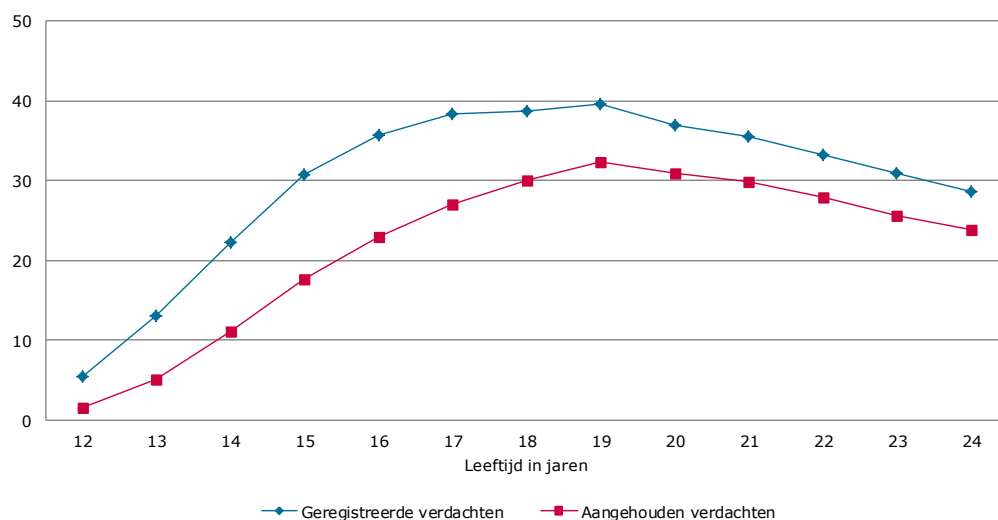
* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.2 voor achterliggende cijfers.

Bron: GIDS/SSB en HKS/SSB, CBS

We hebben al kunnen zien dat jongeren in de leeftijdscategorie 18 tot en met 24 jaar relatief vaker worden aangehouden als verdachte van een misdrijf, dan jongeren van 12 tot en met 17 jaar. In figuur 2.4 is te zien dat het aantal per 1.000 jongeren dat door de politie wordt geregistreerd of aangehouden, toeneemt naarmate men ouder wordt, met een piek op 19-jarige leeftijd. Daarna neemt dit relatieve aantal weer af (en dit blijft dalen – ook na het 25^e levensjaar), zij het minder snel dan de stijging tussen de 12 en 19 jaar. De figuur laat het relatieve aantal geregistreerde en aangehouden verdachten per leeftijd zien voor 2012. Vergelijkbare curves zijn gevonden in diverse andere studies (zie paragraaf 1.3). Opvallend is dat het verschil tussen het relatieve aantal geregistreerde en aangehouden verdachten groter is onder minderjarigen dan onder meerderjarigen. Dit heeft tenminste deels te maken met het feit dat minderjarigen een Halt-afdoening opgelegd kunnen krijgen en dat deze groep wel onderdeel uitmaakt van de geregistreerde verdachten, maar niet tot de groep aangehouden behoord.

Figuur 2.4 Geregistreeerde en aangehouden jeugdige verdachten in 2012*, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.2 voor corresponderende cijfers.

Bron: GIDS/SSB en HKS/SSB, CBS

2.2 Minderjarigen (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf wordt ingegaan op de ontwikkeling van aantallen minderjarige aangehouden verdachten voor verschillende bevolkingsgroepen. Eerst beschrijven we verschillen naar individuele kenmerken, zoals sekse en herkomst van de jeugdigen, daarna naar enkele gezinskenmerken en vervolgens laten we regionale verschillen zien. Aan het eind van deze paragraaf worden ontwikkelingen binnen verschillende misdrijfcategorieën getoond en wordt tevens ingegaan op pleegcarrières.

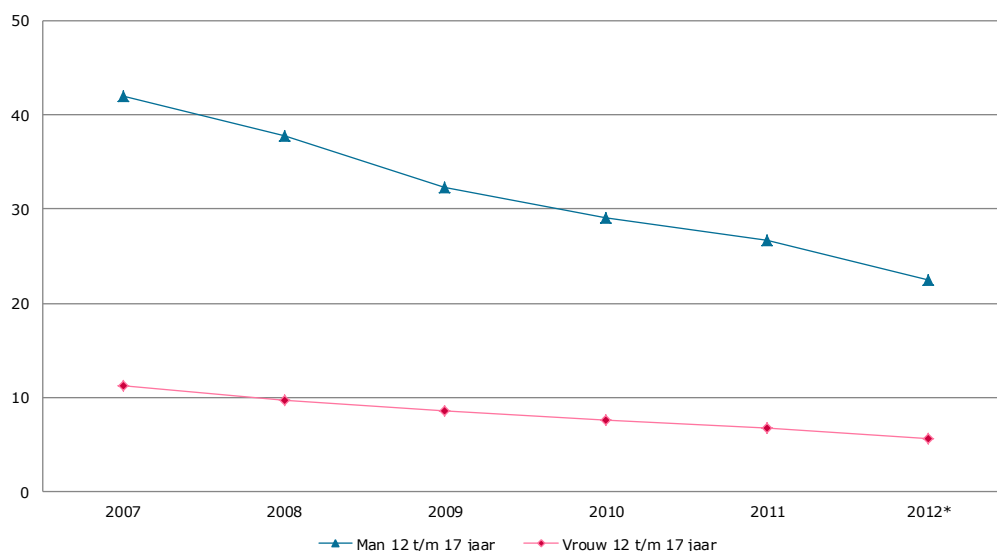
2.2.1 Naar individuele kenmerken

Sekse

In 2012 zijn in totaal 17.520 minderjarige verdachten aangehouden op verdenking van een misdrijf. Vier op de vijf van hen zijn jongens. Dit aandeel is in de periode 2007-2012 nagenoeg gelijk gebleven. Het relatieve aantal aangehouden jongens is in deze jaren gedaald van 42 naar 22 per 1.000 jongens en het relatieve aantal aangehouden meisjes van 11 naar 6 per 1.000 meisjes (zie figuur 2.5). In beide groepen is dus sprake van bijna een halvering.

Tot eind jaren negentig was het aandeel meisjes onder minderjarige verdachten nog 15%, maar de geleidelijke toename van het aandeel aangehouden meisjes blijkt sinds 2007 gestopt.

Figuur 2.5 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.3a voor corresponderende cijfers.

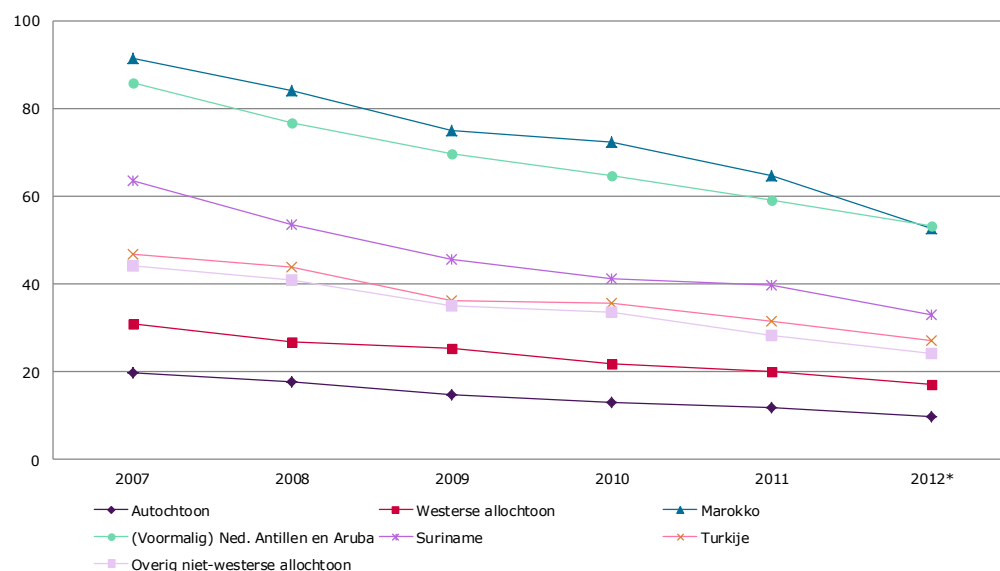
Bron: HKS/SSB, CBS

Herkomstgroep en generatie

De daling in het aantal aangehouden minderjarigen treedt op bij alle in figuur 2.6 onderscheiden herkomstgroepen.⁸ De sterkste daling is zichtbaar onder jongeren van een autochtone herkomst, gevolgd door jongeren met een Surinaamse herkomst. De daling onder minderjarige jongeren met als herkomstland de (voormalige) Nederlandse Antillen of Aruba is echter de laatste paar jaar minder sterk dan onder jongeren van Marokkaanse herkomst, waardoor de bedenkelijke eerste positie nu door beide groepen wordt gedeeld. Van elke 1.000 minderjarige jongeren uit beide herkomstgroepen zijn 53 in 2012 ten minste één keer aangehouden. In 2007 overkwam dit nog 92 van elke 1.000 minderjarigen van Marokkaanse herkomst en 83 van elke 1.000 minderjarigen met de (voormalige) Nederlandse Antillen of Aruba als herkomstland. Ook bij andere herkomstgroepen is het relatief aantal aangehouden minderjarigen in de periode 2007-2012 40% tot 50% gedaald.

⁸ Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf. Een eerstegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweedegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader.

Figuur 2.6 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar herkomst, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

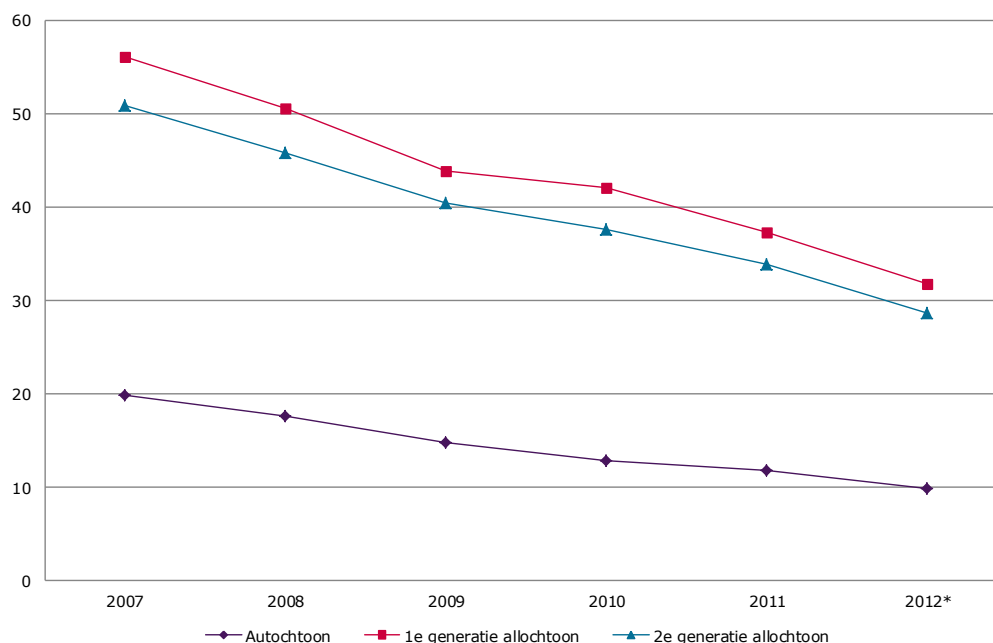
Zie bijlage 3, tabel B2.4a voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

De sterke afname in het aantal aangehouden minderjarigen in de periode 2007-2012, treedt binnen de groep minderjarigen met een allochtone herkomst zowel op bij eerstegeneratieallochtonen als bij tweedegeneratieallochtonen (figuur 2.7).⁹ Minderjarige allochtonen van de eerste generatie worden relatief vaker aangehouden dan minderjarige tweedegeneratieallochtonen. De afname van het aantal aanhoudingen is echter iets sterker onder minderjarige eerstegeneratieallochtonen, waardoor het verschil met de tweede generatie iets kleiner is geworden.

⁹ Zie de vorige voetnoot voor de omschrijving van eerste- en tweedegeneratieallochtoon.

Figuur 2.7 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar generatie, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

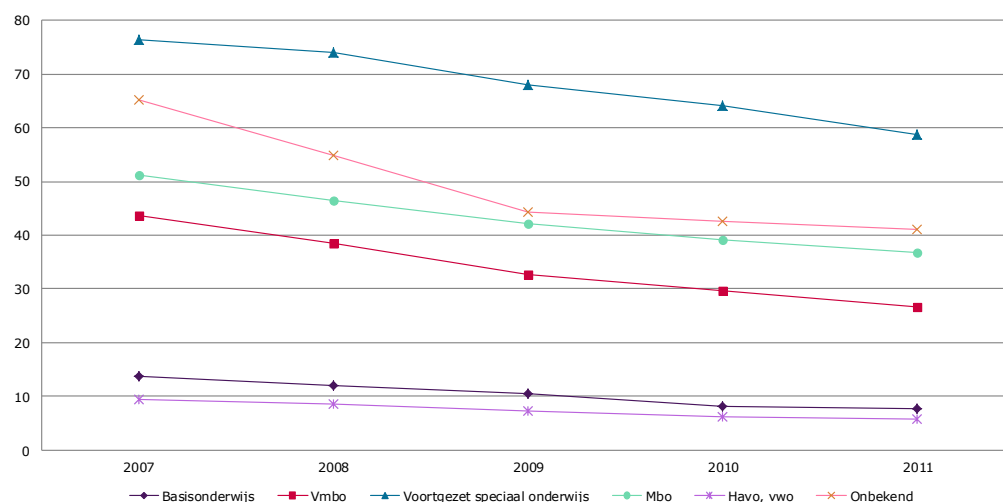
Zie bijlage 3, tabel B2.5a voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Opleidingsniveau

Figuur 2.8 geeft het relatieve aantal aangehouden verdachte minderjarigen weer per hoogst *gevolgde* opleiding voor de jaren 2007-2011. Over 2012 zijn nog geen gegevens beschikbaar. Let wel: hierbij is niet bekend of de jongere de betreffende opleiding op het moment van meten nog volgt. Duidelijk moge zijn dat het hoogst gevolgde opleidingsniveau, met name bij minderjarigen, ook samenhangt met leeftijd hiervoor is dan ook niet gecorrigeerd. De aangehouden verdachte minderjarigen die als hoogst gevolgde opleiding basisonderwijs hebben (in absolute aantallen variërend van bijna 500 in 2011 tot bijna 1.100 in 2007 – en daarmee de kleinste groep in deze figuur) zijn grotendeels 12-jarigen en voor een deel 13-jarigen. En op deze leeftijden is het relatieve aantal aangehouden lager dan onder de 14- tot en met 17-jarigen (zie figuur 2.4). Minderjarigen met voortgezet speciaal onderwijs als hoogst gevolgde opleiding worden in de periode 2007-2011 relatief het meest aangehouden, gevolgd door minderjarigen waarvan het opleidingsniveau onbekend is en minderjarigen met als hoogste gevolgde opleiding een mbo-opleiding (het gaat absoluut om kleine aantallen die een dalende trend laten zien van ruim 8.100 in 2007 tot ruim 5.300 in 2011). Het relatieve aantal verdachten met een onbekend opleidingsniveau is sterk gedaald in de periode 2007-2009. Opgemerkt moet worden dat de omvang van de groep jongeren waarvan de hoogst gevolgde opleiding niet bekend is zelf ook flink in omvang is gedaald. Het is goed mogelijk dat ook de samenstelling van deze groep hierbij is veranderd. Minderjarigen met havo of vwo als hoogst gevolgde opleiding worden relatief het minst aangehouden als verdachte.

Figuur 2.8 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar hoogst gevolgde opleiding, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B2.6a voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

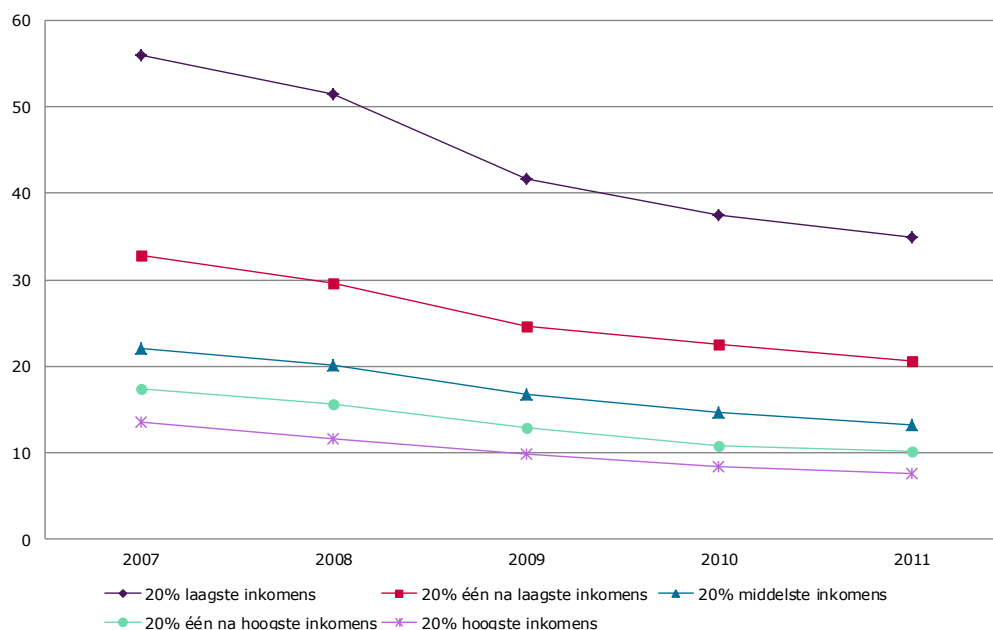
2.2.2 Naar gezinskenmerken

Huishoudinkomen

Er is een duidelijk verband tussen het huishoudinkomen van het gezin en het relatieve aantal minderjarigen dat wordt aangehouden op verdenking van een misdrijf. Met name het relatieve aantal aangehouden minderjarigen in de 20% gezinnen met het laagste huishoudinkomen is hoog (figuur 2.9; cijfers beschikbaar tot en met 2011).¹⁰ Het relatieve aantal aanhoudingen is overigens in deze gezinnen sinds 2007 wel sterker afgenomen dan in de overige inkomensklassen. In 2007 werden nog 56 van elke 1.000 minderjarigen in deze groep aangehouden, in 2011 waren dit er 35. In gezinnen met de 20% hoogste huishoudinkomens is in diezelfde periode het aantal aanhoudingen onder minderjarigen gedaald van 14 tot 8 van elke 1.000. Van ruim 20% van de aangehouden 12- tot en met 17-jarigen is het huishoudinkomen niet bekend. Deze groep is in de figuur buiten beschouwing gelaten.

¹⁰ Alle Nederlandse huishoudens zijn naar oplopend inkomen onverdeeld in 5 even grote groepen van elk 20%; zogenaamde quintielen.

Figuur 2.9 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar huishoudinkomen, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B2.8a voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

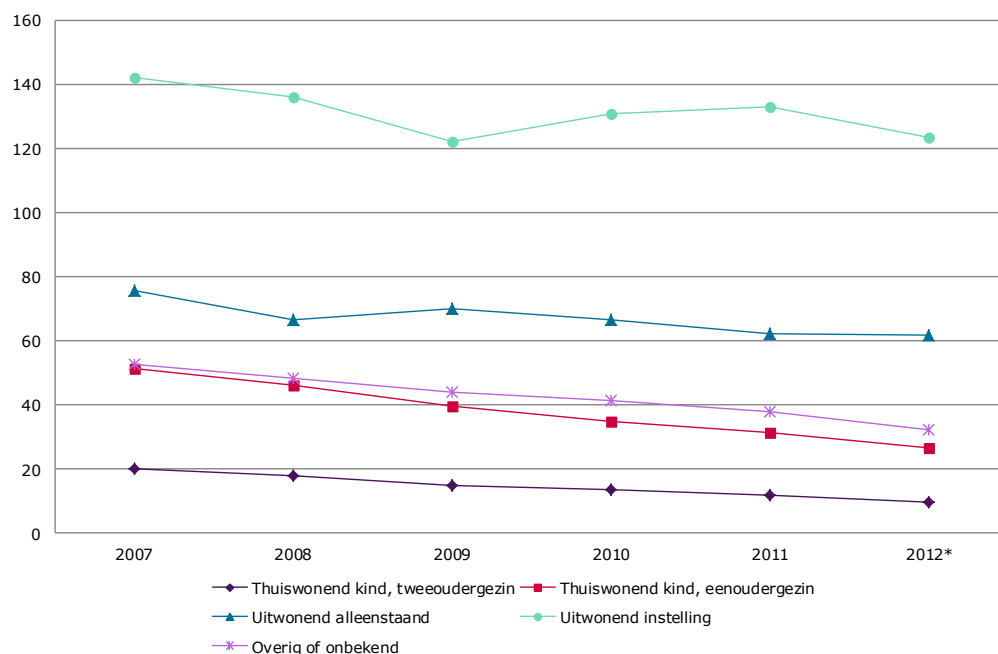
Samenstelling huishouden

In figuur 2.10 is een uitsplitsing gemaakt naar de huishoudsamenstelling en plaats in het huishouden van 12- tot en met 17-jarigen. Het relatieve aantal aanhoudingen onder minderjarigen die in een instelling wonen is beduidend hoger dan in de andere hier onderscheiden huishoudsamenstellingen: in 2012 werden 124 van elke 1.000 van deze minderjarigen, dus ruim 12%, aangehouden. Onder instellingen vallen onder meer verpleeg- en verzorgingstehuizen, inrichtingen voor verstandelijk gehandicapten, gezinsvervangende tehuizen, psychiatrische ziekenhuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, waarin de personen in principe voor langere tijd zullen verblijven.¹¹ Uitwonende alleenstaande minderjarigen komen op de tweede plek, maar van deze groep is in 2012 de helft minder aangehouden dan van de minderjarigen die in een instelling woonden, namelijk 62 van elke 1.000. Deze bevolkingsgroepen zijn overigens relatief klein: in heel Nederland waren in 2012 ruim 5.000 12- tot en met 17-jarigen uitwonend alleenstaand. Dit zijn voornamelijk 17-jarigen en 16-jarigen. In een instelling woonden er in 2012 in Nederland nog geen 8.000 en dit komt binnen deze leeftijdscategorie vaker voor naarmate men ouder is.

Relatief de minste aanhoudingen zijn verricht onder thuiswonende minderjarigen in een tweeeoudergezin (incl. samengestelde gezinnen). Dit is tevens verreweg de grootste groep binnen deze bevolkingsgroep: bijna een miljoen 12- tot en met 17-jarigen waren in 2012 thuiswonend in een tweeeoudergezin.

¹¹ Bij minderjarigen in instellingen gaat het in ongeveer 80% van de gevallen om gezinsvervangende tehuizen, jeugdinstituten en inrichtingen voor verstandelijk gehandicapten.

Figuur 2.10 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar huishoudsamenstelling, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



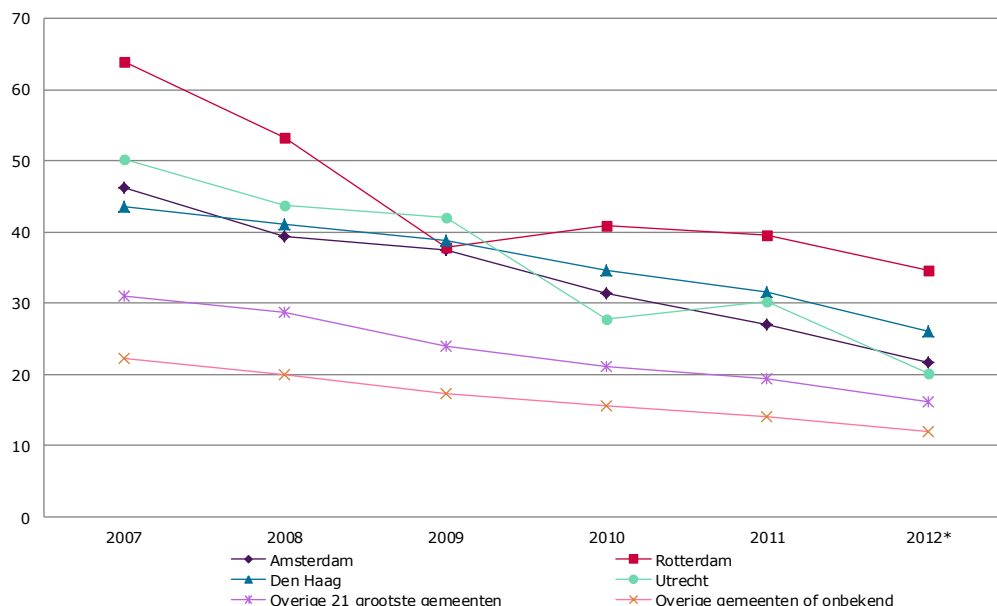
* Voorlopige cijfers.
Zie bijlage 3, tabel B2.9a voor corresponderende cijfers.
Bron: HKS/SSB, CBS

2.2.3 Naar regio

Woongemeente

In de periode 2007-2012 is het aantal aangehouden minderjarige verdachten in alle vier grootste steden (G4) gedaald. In Rotterdam zijn in 2012 de meeste minderjarige bewoners aangehouden: 1.350 jongeren van 12 tot en met 17 jaar. Ook relatief genomen was het aantal aanhoudingen hier het hoogst: 35 van elke 1.000 (figuur 2.11). Ook in 2007 stond Rotterdam bovenaan de lijst. Alleen in 2009 was het relatieve aantal aanhoudingen onder minderjarige bewoners iets hoger in Utrecht en Den Haag. Utrecht stond in 2007 op de tweede plaats binnen de G4, maar in 2012 was het relatieve aantal aangehouden minderjarigen hier gezakt naar de vierde plaats. De daling van het relatieve aantal aangehouden minderjarigen over de periode 2007-2012 is in Utrecht sterker dan in de overige G4.

Figuur 2.11 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar woon-gemeente, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.10a voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

In de overige 21 grootste gemeenten is het relatieve aantal aangehouden minderjarige bewoners gemiddeld genomen lager dan in de G4, maar hoger dan in de overige gemeenten. Binnen deze 21 gemeenten ligt het relatieve aantal aangehouden verdachten in de meeste steden onder de 20 van elke 1.000 12- tot en met 17-jarigen. Dit geldt niet voor de steden Dordrecht, Groningen, Leiden Maastricht en Zoetermeer, waar het relatief aantal aangehouden minderjarigen tussen de 20 en 23 per 1.000 ligt – vergelijkbaar met Utrecht en Amsterdam dat jaar. In 2007 werden de meeste relatieve aanhoudingen onder minderjarigen binnen de overige 21 grootste gemeenten nog verricht in Arnhem, Nijmegen en Tilburg (40 tot 42 per 1.000) (zie bijlage 3, tabel B2.10a).

2.2.4 Naar type misdrijf

Trends in type misdrijf 2007-2012

Minderjarige verdachten worden in de periode 2007-2012 het vaakst aangehouden voor vermogensmisdrijven, gevolgd door misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde en direct daarna geweldsmisdrijven. Aanhoudingen voor verkeers- en drugsmisdrijven komen bij minderjarige verdachten nauwelijks voor. Het relatieve aantal aangehouden minderjarigen voor vermogensmisdrijven is in de periode 2007-2012 afgenomen van 11 naar 7 van elke 1.000 minderjarigen. Bij vernieling en openbare orde is het afgenomen van 10 naar 4: een daling van 60% (zie bijlage 3, tabel B2.11a). Opgemerkt moet worden dat men in een jaar van meerdere misdrijven verdacht kan worden. Een minderjarige kan dus bij meerdere typen misdrijf worden meegeteld.

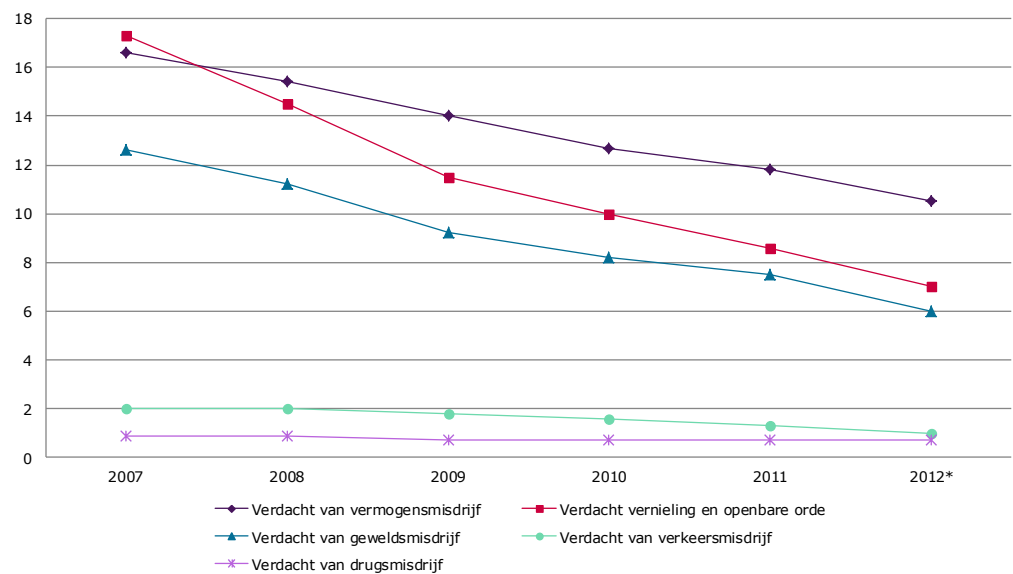
In 2007 werden minderjarige mannen overigens nog het vaakst aangehouden voor misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde.¹² Vanaf 2008 is deze eerste

¹² Dit zijn misdrijven omschreven in artikel 131-151c Wetboek van Strafrecht. Hieronder vallen onder meer openlijke geweldpleging, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, godslastering en discriminatie. Openlijk geweld tegen personen (artikel 141) komt hiervan verreweg het meest voor onder minderjarige verdachten.

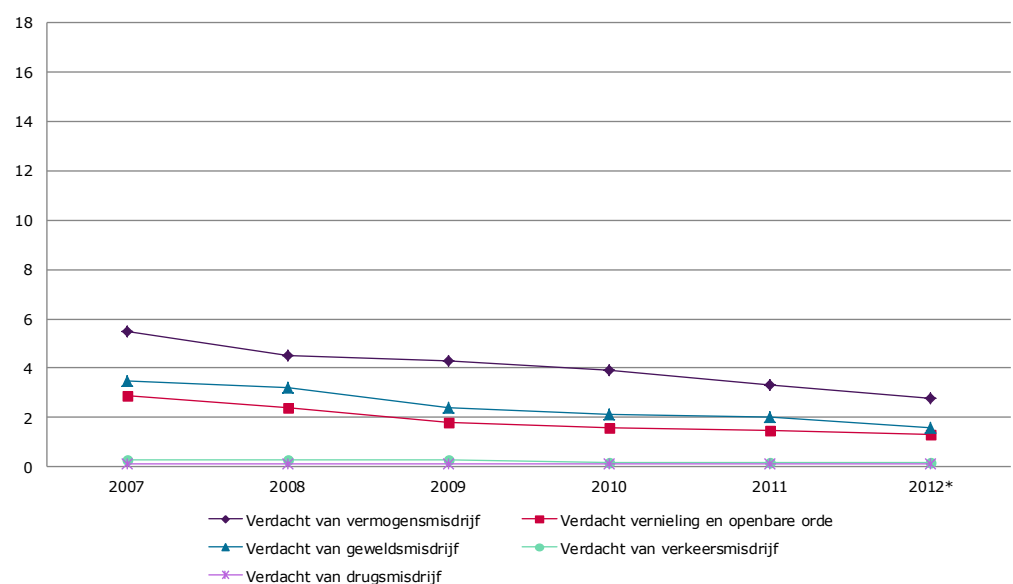
plek overgenomen door vermogensmisdriften en komen de vernieling en openbare orde-misdriften op de tweede plek (figuur 2.12a). Minderjarige vrouwen worden de gehele periode het vaakst aangehouden voor vermogensmisdriften, maar vernieling en openbare orde-misdriften komen bij hen op de derde plek – ná geweldsmisdriften (figuur 2.12b).

Figuur 2.12 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar type misdrijf en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

a Per 1.000 jongens



b Per 1.000 meisjes

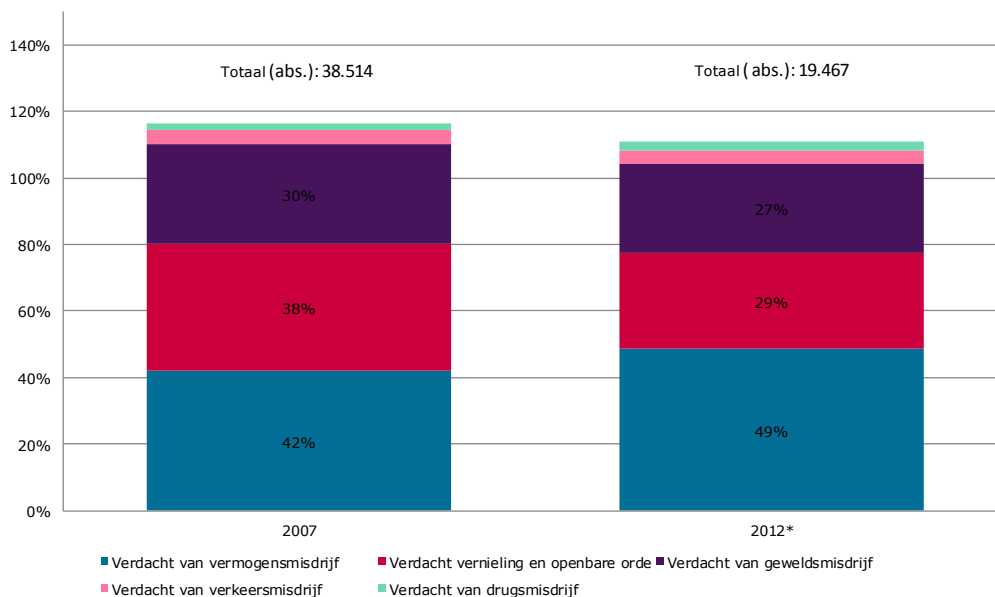


* Voorlopige cijfers.
Zie bijlage 3, tabel B2.11a voor corresponderende cijfers.
Bron: HKS/SSB, CBS

De ontwikkelingen per 1.000 leeftijdgenoten laten voor alle typen misdrijven een daling zien. Een andere manier om naar de ontwikkeling in misdrijven waarvan

jongeren worden verdacht te kijken is na te gaan of de procentuele verdeling van misdrijven in de tijd is veranderd. Aanhoudingen onder minderjarigen worden niet alleen het meest verricht voor vermogensmisdrijven, het percentage minderjarige verdachten dat (mede) is aangehouden voor een vermogensmisdrijf is sinds 2007 ook toegenomen. In 2007 werd nog 42% van alle aangehouden minderjarigen ten minste eenmaal aangehouden wegens een vermogensmisdrijf, in 2012 overkwam dit 49% (figuur 2.13). Met andere woorden, het relatieve aantal minderjarige verdachten van een vermogensmisdrijf daalt, maar het aandeel vermogensmisdrijven in de verdachtenpopulatie van minderjarigen is toegenomen. Dit moet ten koste zijn gegaan van andere misdrijven. Minderjarigen werden in 2012 in verhouding juist minder vaak aangehouden voor vernieling en openbare orde-misdrijven dan in 2007 (in 2007 38% en in 2012 nog 29% van de aangehouden minderjarigen) en ook iets minder voor geweldsmisdrijven (resp. 30 en 27%). Het kleine percentage dat is aangehouden voor verkeers- en drugsmisdrijven is nagenoeg gelijk gebleven. Merk op dat de percentages in de figuur niet optellen tot 100, daar men in een jaar van meerdere typen misdrijven kan worden verdacht.

Figuur 2.13 Verdeling over misdrijftypen onder aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten, in %

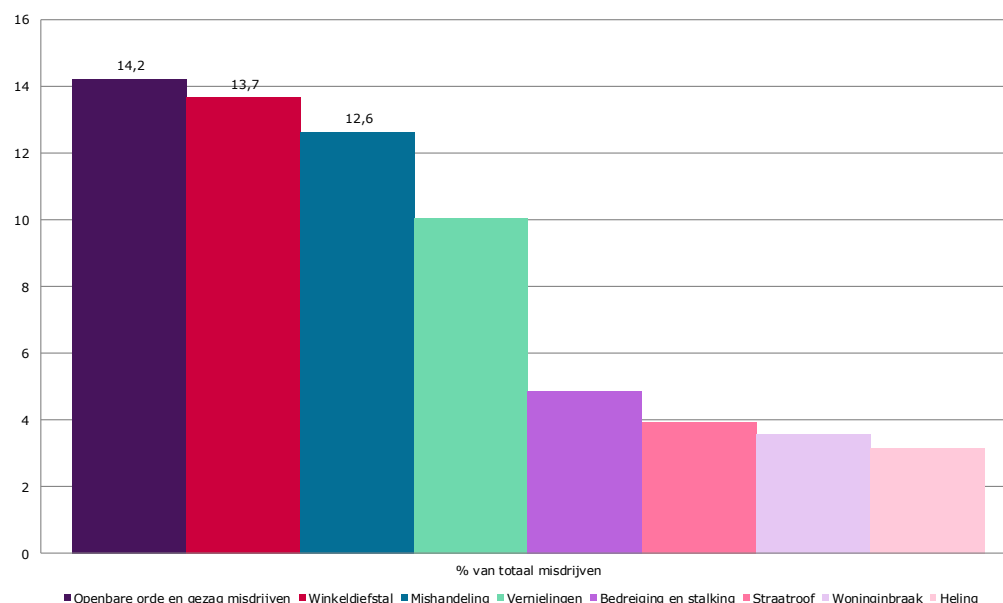


* Voorlopige cijfers.
Bron: HKS/SSB, CBS

Veel voorkomende geregistreerde misdrijven met een 12- tot en met 17-jarige verdachte (2012)

Met behulp van informatie over *geregistreerde* misdrijven en bijbehorende verdachten, is voor 2012 nog een nadere opsplitsing gemaakt van veelvoorkomende geregistreerde misdrijven waarbij één of meer 12- tot en met 17-jarige verdachten zijn geregistreerd. De meest voorkomende geregistreerde misdrijven onder minderjarigen vallen, met ruim 5.900 incidenten (ruim 14% van alle misdrijven waarbij een minderjarige verdachte is geregistreerd), onder de noemer openbare orde en gezag. Daarna volgen winkeldiefstallen, met bijna 5.700 incidenten in 2012 (bijna 14% van alle misdrijven met een minderjarige geregistreerde verdachte) en mishandelingen met iets minder dan 5.300 incidenten (bijna 13%) (zie bijlage 3, tabel B2.12a). In Figuur 2.14 zijn de acht meest voorkomende geregistreerde misdrijven met een minderjarige verdachte in 2012 weergegeven.

Figuur 2.14 Veelvoorkomende geregistreerde misdrijven met een 12- tot en met 17-jarige verdachte voor 2012*, in percentage van het totale aantal misdrijven



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.12a voor corresponderende cijfers.

Bron: GIDS/SSB, CBS

2.2.5 Naar pleegcarrière

In deze paragraaf kijken we naar de ontwikkelingen van aangehouden minderjarige verdachten uitgesplitst naar pleegcarrière.¹³ Evenals in de vorige MJC (Van der Laan & Blom, 2011a) onderscheiden we first offenders, meerplegers en veelplegers.¹⁴ Anders dan in de andere paragrafen beschrijven we hier de langetermijnontwikkeling. Daarnaast wordt apart gekeken naar verschillen in sekse onder first offenders, meerplegers en veelplegers vanaf 2007. De informatie in deze paragraaf is afkomstig uit de Monitor Veelplegers (zie voor meer informatie over deze monitor Tollenaar et al., 2007). De cijfers wijken enigszins af van de cijfers in het HKS/SSB. Dit komt doordat er in de Monitor Veelplegers ook personen worden meegenomen die niet tot de GBA-bevolking horen, zoals vreemdelingen en toeristen.

Langetermijnontwikkelingen (1997 tot en met 2012)

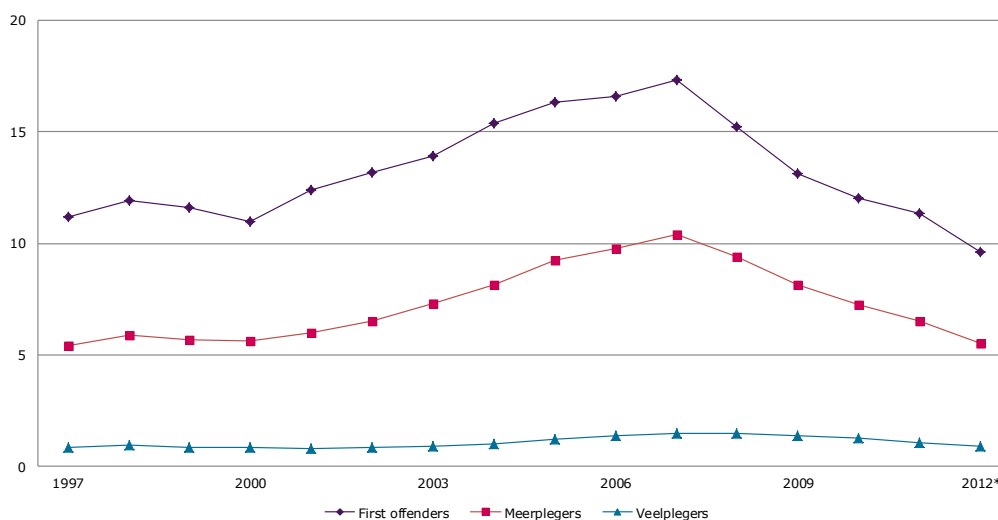
Van alle minderjarige verdachten in 2012 is bijna 60% first offender, bijna 35% meerpleger en ruim 5% veelpleger. In figuur 2.15 worden de aangehouden verdachten per 1.000 12- tot en met 17-jarigen weergegeven naar pleegcarrière. Minderjarige veelplegers komen in 2012 het minst voor met 1 per 1.000 leeftijdgenoten. De minderjarige first offenders komen het meest voor met 10 per 1.000 leeftijdgenoten.

¹³ Met dank aan Nikolaj Tollenaar voor het leveren van deze informatie uit de Monitor Veelplegers.

¹⁴ De definitie van meer- en veelplegers verschilt tussen minderjarigen en (jong)volwassenen. Bij minderjarigen zijn first offenders jongeren tegen wie in hun criminele carrière in totaal 1 proces-verbaal is opgemaakt, tegen meerplegers is in totaal 2-5 keer een proces-verbaal opgemaakt en tegen veelplegers is meer dan 5 keer een proces-verbaal opgemaakt. Bij (jong)volwassenen zijn meerplegers personen tegen wie 2 tot en met 10 processen-verbaal zijn opgemaakt en veelplegers zijn personen tegen wie meer dan 10 processen-verbaal zijn opgemaakt.

Wanneer we naar de ontwikkelingen in de tijd kijken dan zien we na een jarenlange stijging sinds 1997, vanaf 2007 tot en met 2012 een afname onder zowel de first offenders als de meerplegers. Het aantal veelplegers per 1.000 12- tot en met 17-jarigen laat een relatief stabiele trend zien hoewel in de laatste jaren ook onder hen sprake lijkt van een lichte daling.

Figuur 2.15 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar pleegcarrière, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.13 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS (bewerking WODC)

Sekse

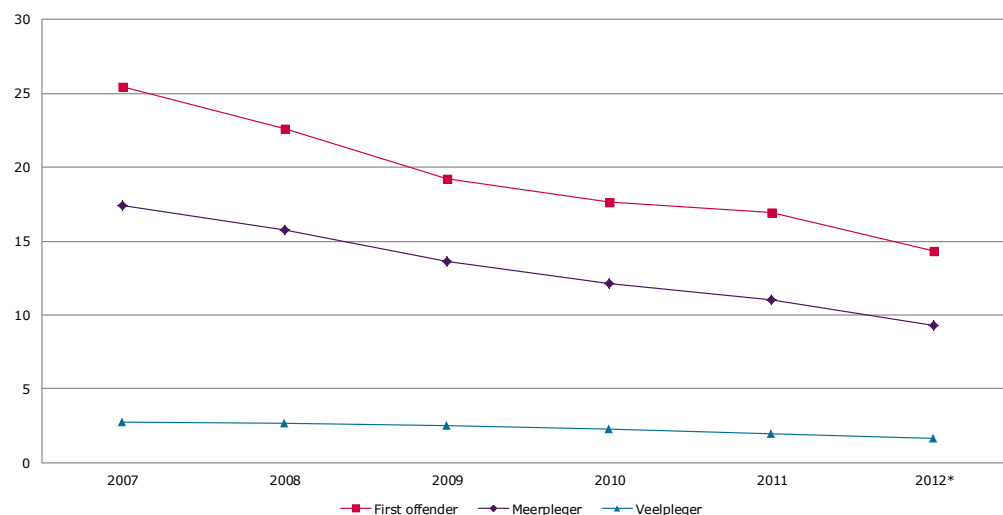
In 2012 is 76% van de minderjarige first offenders man en 24% vrouw, 86% van de meerplegers is man en 14% vrouw en tot slot is 97% van de minderjarige veelplegers man en 3% vrouw.

Het relatieve aantal mannelijke first offenders ligt in 2012 met ruim 14 first offenders per 1.000 minderjarige mannen hoger dan het relatieve aantal vrouwelijke minderjarige first offenders (bijna 5 per 1.000). Per 1.000 12- tot en met 17-jarige mannen zijn er ruim 9 mannelijke meerplegers tegenover bijna 2 vrouwelijke meerplegers per 1.000 minderjarige vrouwen. In 2012 zijn er vrijwel geen vrouwelijke veelplegers per 1.000 12- tot en met 17-jarige vrouwen. Het aantal mannelijke veelplegers ligt op bijna 2 per 1.000 minderjarige mannen.

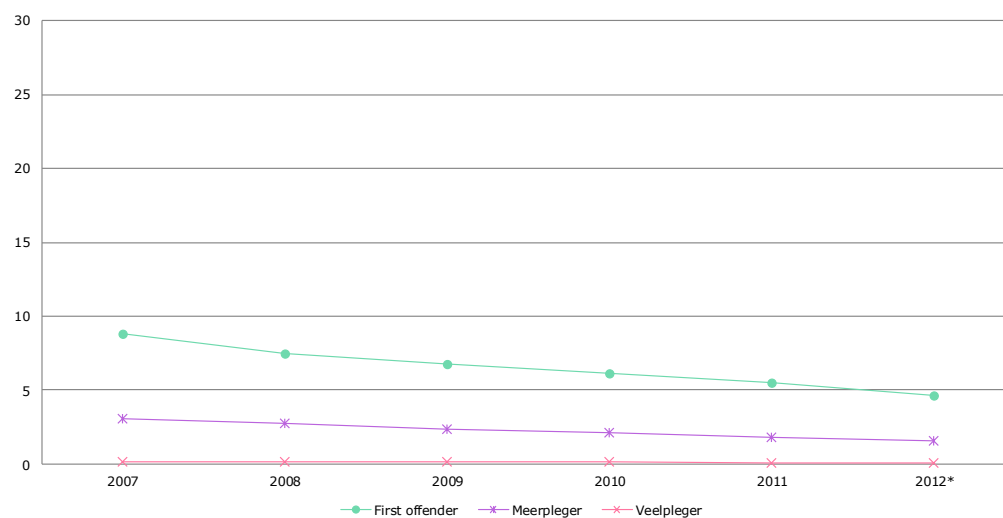
Zowel onder mannelijke als vrouwelijke first offenders en meerplegers is sprake van een daling vanaf 2007. Onder mannelijke veelplegers is sprake van een lichte daling vanaf 2008 terwijl onder vrouwelijke veelplegers de relatieve aantallen gelijk blijven in de periode 2007-2012 (zie figuur 2.16a en b).

Figuur 2.16 Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar pleegcarrière en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

a Per 1.000 jongens



b Per 1.000 meisjes



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.14a voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS (bewerking WODC)

2.3 Jongvolwassenen (2007 tot en met 2012)

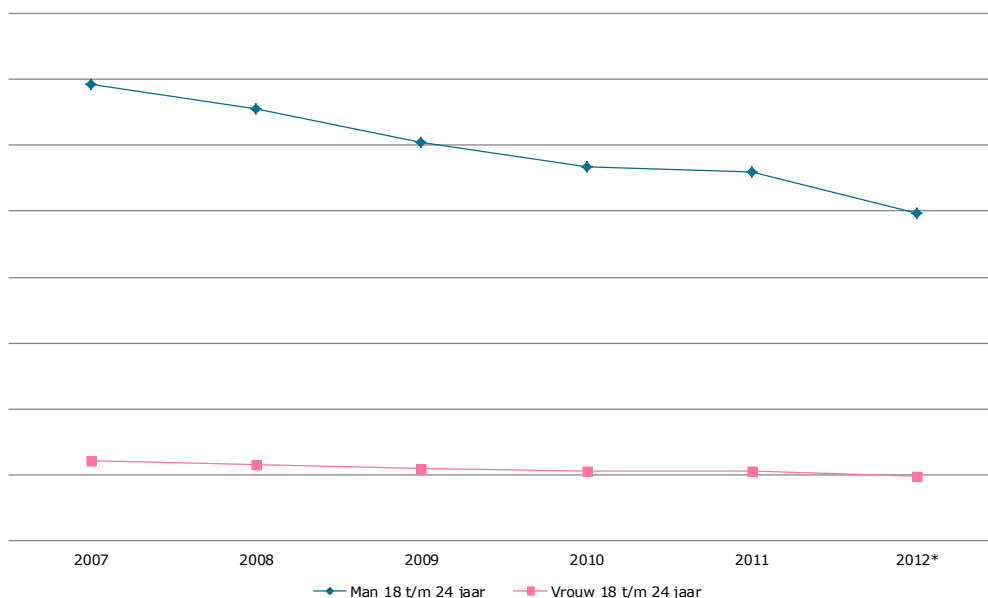
In deze paragraaf wordt ingegaan op de ontwikkeling van aantallen jongvolwassen aangehouden verdachten voor verschillende bevolkingsgroepen. Eerst beschrijven we verschillen naar individuele kenmerken, zoals sekse en herkomst van de jeugdigen, daarna naar enkele gezinskenmerken en vervolgens laten we regionale verschillen zien. Aan het eind van deze paragraaf worden trends binnen verschillende misdrijfcategorieën beschreven en wordt tevens ingegaan op pleegcarrières.

2.3.1 Naar individuele kenmerken

Sekse

In 2012 zijn in totaal 48.380 jongvolwassen verdachten aangehouden van wie 85% man is. Dit aandeel is in de periode 2007-2012 nagenoeg gelijk gebleven. Het relatieve aantal aangehouden 18- tot en met 24-jarige mannen is in deze jaren gedaald van 69 naar 50 per 1.000 mannen en het relatieve aantal aangehouden vrouwen van 12 naar 10 per 1.000 vrouwen (zie figuur 2.17). Bij de mannen is een afname van ruim een kwart, bij vrouwen is de afname kleiner. Tot eind jaren negentig was het aandeel vrouwen onder jongvolwassen verdachten nog 11%, maar dit is in de jaren erna geleidelijk aan iets toegenomen.

Figuur 2.17 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

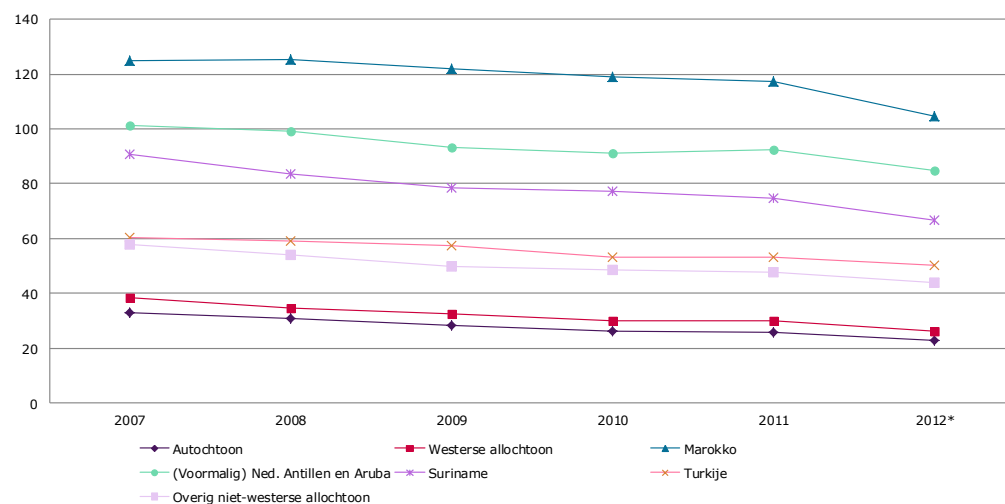
Zie bijlage 3, tabel B2.3b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Herkomstgroep en generatie

De daling in het aantal aangehouden jongvolwassenen treedt op bij alle hier onderscheiden herkomstgroepen (figuur 2.18). De relatieve afname van aanhoudingen onder 18- tot en met 24-jarigen is het grootst onder jongvolwassenen met Suriname als herkomstland (van 91 van elke 1.000 jongvolwassen met een Surinaamse herkomst in 2007 tot 67 in 2012). Binnen de hier onderscheiden herkomstgroepen is het aantal aangehouden per 1.000 jongvolwassen personen met een Marokkaanse herkomst het hoogst: 105 van elke 1.000 jongvolwassenen uit deze herkomstgroep is in 2012 op enig moment aangehouden.

Figuur 2.18 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar herkomst, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



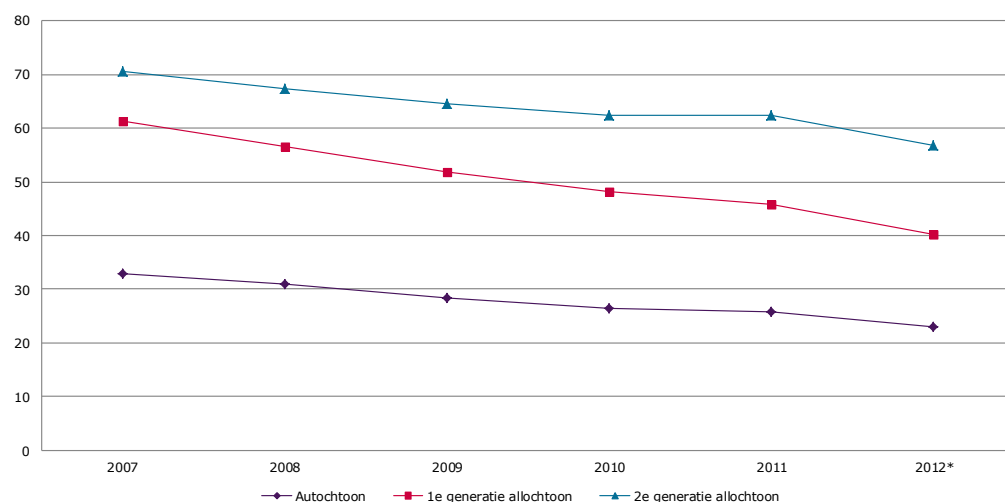
* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.4b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

De afname in het aantal aangehouden jongvolwassenen in de periode 2007-2012, treedt zowel op bij autochtonen als bij allochtonen en binnen de groep jongvolwassenen met een allochtone herkomst zowel bij eerstegeneratieallochtonen als bij tweedegeneratieallochtonen (figuur 2.19). De daling is sterker bij allochtonen van de eerste generatie dan bij tweedegeneratieallochtonen. Het relatieve aantal aanhoudingen is bovendien hoger binnen die laatste groep (in 2012 respectievelijk 57 en 40 van elke 1.000 jongvolwassenen eerste- en tweedegeneratieallochtonen). Bij minderjarigen werden juist allochtonen van de eerste generatie relatief vaker aangehouden.

Figuur 2.19 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar generatie, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

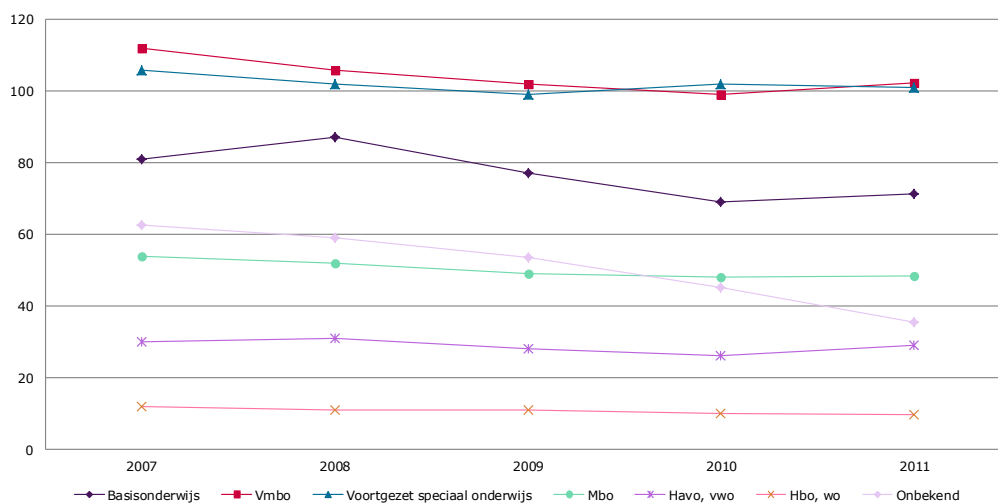
Zie bijlage 3, tabel B2.5b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Opleidingsniveau

Figuur 2.20 geeft het relatieve aantal aangehouden verdachte jongvolwassenen weer per hoogst *gevolgde* opleiding voor de jaren 2007-2011. Over 2012 zijn nog geen gegevens beschikbaar. Let wel: hierbij is niet bekend of de jongere de betreffende opleiding op het moment van meten nog volgt. De aangehouden 18- tot en met 24-jarigen die als hoogst gevolgde opleiding basisonderwijs hebben, variëren in absolute aantallen van ruim 300 in 2010 en 2011 tot bijna 500 in 2007. Zij zijn daarmee de kleinste groep in deze figuur. Jongvolwassenen met vmbo of voortgezet speciaal onderwijs als hoogst gevolgde opleiding worden relatief het meest aangehouden, gevolgd door jongvolwassenen met als hoogste gevolgde opleiding basisonderwijs. Jongvolwassenen met hbo of universiteit als hoogst gevolgde opleiding worden relatief het minst aangehouden als verdachte. De sterkste daling in het relatief aantal aanhoudingen is te vinden in de groep waarvan de hoogst gevolgde opleiding niet bekend is. Opgemerkt moet worden dat de omvang van de groep jongvolwassenen waarvan de hoogst gevolgde opleiding niet bekend is zelf ook flink in omvang is gedaald (van bijna 19.000 in 2007 tot 9.000 in 2011). Het is goed mogelijk dat ook de samenstelling van deze groep hierbij is veranderd.

Figuur 2.20 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar hoogst gevolgde opleiding, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B2.6b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

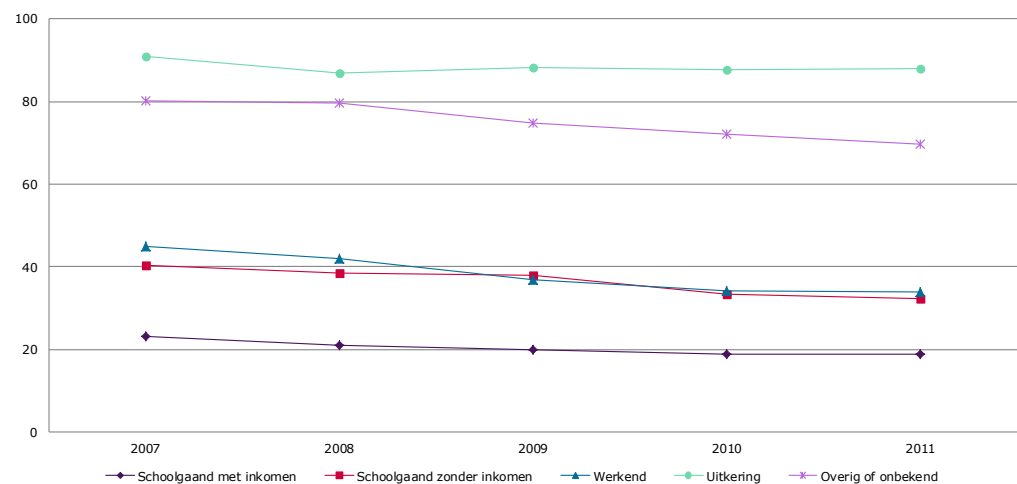
Participatie school/werk

Schoolgaande en werkende jongvolwassenen worden relatief minder vaak verdacht van het plegen van criminaliteit dan jongvolwassenen met een uitkering (figuur 2.21; cijfers beschikbaar tot en met 2011).¹⁵ Binnen de groep schoolgaanden is het relatieve aantal aanhoudingen hoger onder schoolgaanden zonder inkomen (32

¹⁵ Eventuele studiefinanciering wordt meegeteld als inkomen. Jongvolwassenen die staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, worden ingedeeld bij werkend of bij overig/onbekend wanneer hun inkomen hoger is dan de lage inkomensgrens voor alleenstaanden. Indien men niet staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling wordt men sowieso ingedeeld bij werkend of bij overig/onbekend. De categorie werkend omvat niet alleen personen met inkomsten uit loondienst, maar ook zelfstandigen, directeur-grotoaandeelhouders en personen met inkomsten uit overige arbeid. De omvang van deze groep is in de bevolking van 18- tot en met 24-jarigen in de periode 2007-2011 gemiddeld bijna 580.000. De categorie overig/onbekend bestaat voornamelijk uit jongvolwassenen die niet bij een onderwijsinstelling staan ingeschreven en die geen inkomstenbron hebben. Daarnaast omvat het een klein aantal jongvolwassenen met een pensioenuitkering (na overlijden ouder of partner). De omvang van de gehele groep is in de populatie van 18- tot en met 24-jarigen in de jaren 2007-2011 gestegen van ruim 80.000 naar ruim 90.000.

aangehouden 18- tot en met 24-jarigen van elke 1.000 in 2011) dan onder schoolgaanden met inkomen (19 aangehouden van elke 1.000 in 2011). De groep jongvolwassenen met een uitkering worden relatief het vaakst aangehouden (88 van elke 1.000 in 2011). Jongvolwassenen die zijn ingedeeld in de categorie overig/onbekend – die voornamelijk bestaat uit personen die niet staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling én geen inkomstenbron hebben – worden daarna relatief het meest door de politie aangehouden (70 van elke 1.000 in 2011). Het relatieve aantal aangehouden verdachten onder de jongvolwassenen in de categorie overig/onbekend is in de periode 2007-2011 wel meer afgenomen dan onder jongvolwassenen met een uitkering. In deze laatste groep is het relatieve aantal aangehouden, met 91 van elke 1.000 in 2007 88 van elke 1.000 in 2011, in de periode 2008-2010 zelfs nagenoeg constant gebleven. Onder werkende jongvolwassenen was de daling met 25% in de periode 2007-2011 relatief het sterkst.

Figuur 2.21 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar participatie school/werk, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



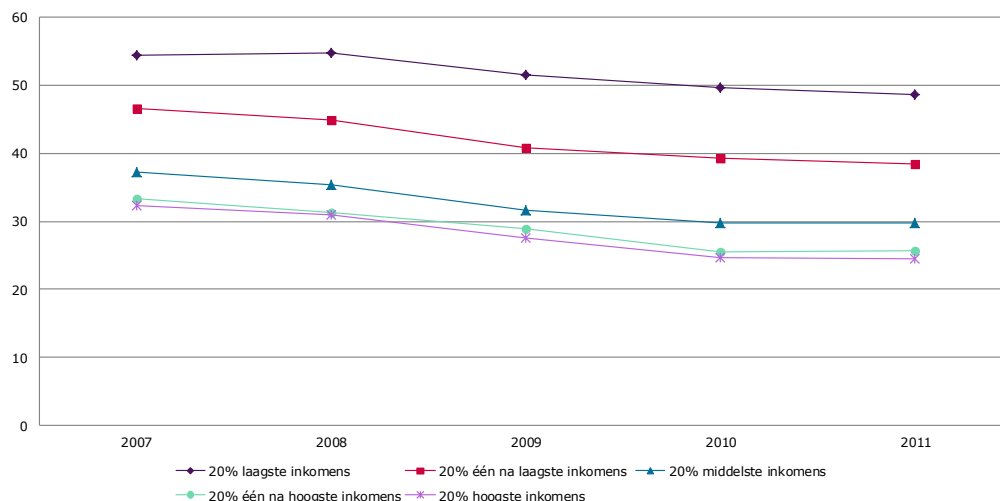
Zie bijlage 3, tabel B2.7 voor corresponderende cijfers.
Bron: HKS/SSB, CBS

2.3.2 Naar gezinskenmerken

Huishoudinkomen

Er is een verband tussen het huishoudinkomen van het gezin en het relatieve aantal aanhoudingen onder jongvolwassenen. Met name jongvolwassenen in de 20% gezinnen met het laagste huishoudinkomen worden relatief vaak aangehouden (figuur 2.22; cijfers beschikbaar tot en met 2011): in 2011 geldt dit voor 49 van elke 1.000 jongvolwassenen. Het aantal aangehouden 18- tot en met 24-jarigen verschilt nauwelijks voor de hoogste twee inkomensquintielen. De daling in de periode 2007-2011 verschilt nauwelijks tussen de inkomensgroepen, alhoewel hij iets sterker is voor de hogere inkomensgroepen, dan voor de lagere. De afname in 2011 in het relatieve aantal aanhoudingen onder jongvolwassenen is in de 20% gezinnen met het laagste huishoudinkomen 11% ten opzichte van 2007, terwijl dit in de 20% gezinnen met het hoogste huishoudinkomen gelijk is aan 24% (zie bijlage 3, tabel B2.8b). Van ruim een derde van alle aangehouden 18- tot en met 24-jarigen is het huishoudinkomen overigens niet bekend. Deze groep is in de figuur buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2.22 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar huishoudinkomen van het gezin, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B2.8b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Samenstelling huishouden

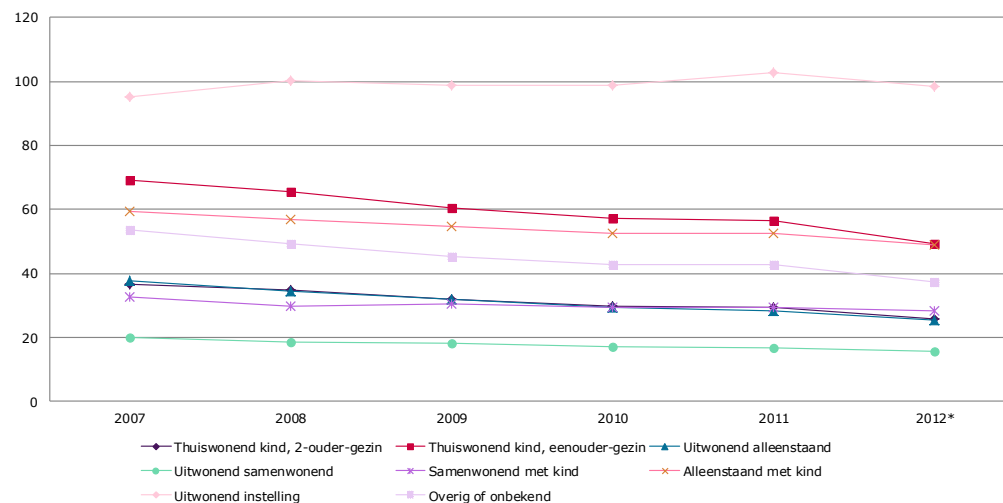
In figuur 2.23 is een uitsplitsing gemaakt naar de huishoudsamenstelling en plaats in het huishouden van 18- tot en met 24-jarigen. Het relatieve aantal aanhoudingen onder jongvolwassenen die in een instelling wonen¹⁶ is beduidend hoger dan in de andere hier onderscheiden huishoudsamenstellingen: in 2012 werden 98 van elke 1.000 van deze minderjarigen, dus circa 10%, aangehouden. Anders dan bij de overige huishoudsamenstellingen is dit relatieve aantal ten opzichte van 2007 ook niet afgenomen. Bij minderjarigen lag dit relatieve aantal in 2012 overigens nog hoger, namelijk op ruim 12%.

Thuiswonende jongvolwassenen met een alleenstaande ouder en jongvolwassenen die zelf alleenstaande ouder zijn komen in 2012 met 49 aangehouden per 1.000 in de betreffende bevolkingsgroep op een gedeelde tweede plaats. Dat die laatste groep – alleenstaanden met kind – op de gedeelde twee plaats staat is bijzonder te noemen, omdat de jongvolwassen verdachten in deze groep voor het overgrote deel (gemiddeld 97% over de periode 2007-2012) vrouwen zijn en vrouwen beduidend minder vaak worden verdacht van een misdrijf dan mannen. Het is overigens een relatief kleine groep: het totale aantal verdachten in deze groep schommelt in de periode 2007-2012 iets onder de 600.

Samenwonende jongvolwassenen werden (met in 2012 16 van elke 1.000) over de gehele periode 2007-2012 het minst aangehouden als verdachte van een misdrijf.

¹⁶ Het aantal 18- tot en met 24-jarigen in de Nederlandse bevolking dat in een instelling woont, is de afgelopen jaren toegenomen: van ruim 12.000 in 2007 tot 14.000 in 2012. Het gaat voor deze groep vooral om gezinsvervangende tehuizen, opvangcentra, inrichtingen voor verstandelijk gehandicapten en internaten.

Figuur 2.23 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar huishoudsamenstelling, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.9b voor corresponderende cijfers.

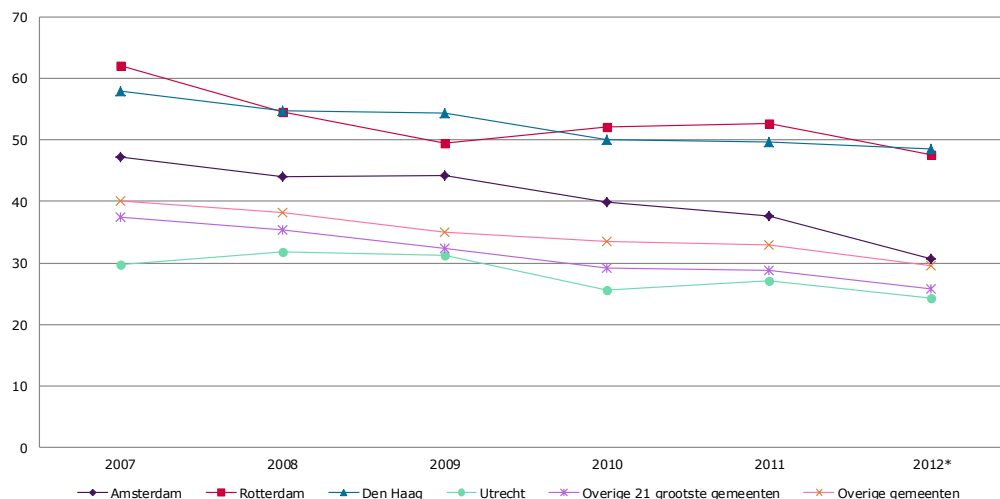
Bron: HKS/SSB, CBS

2.3.3 Naar regio

Woongemeente

In de periode 2007-2012 is het aantal aangehouden jongvolwassen verdachten ook in de vier grootste steden (G4) gedaald. In Den Haag zijn in 2012 relatief de meeste jongvolwassen bewoners aangehouden, op de voet gevolgd door Rotterdam (49 versus 48 van elke 1.000). In 2010 en 2011, en ook in 2007, was het relatieve aantal aanhoudingen onder jongvolwassen bewoners het hoogst in Rotterdam. Ook het absolute aantal aanhoudingen onder jongvolwassenen is, net als onder minder-jarigen, het hoogst in Rotterdam (3.090 in 2012). In Utrecht is het relatieve aantal aanhoudingen onder jongvolwassen bewoners binnen de G4 het laagst – zelfs lager dan in het gemiddelde van de overige gemeenten.

Figuur 2.24 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar woongemeente, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.10b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

In de overige 21 grootste gemeenten is het relatieve aantal aangehouden jongvolwassen bewoners gemiddeld genomen lager dan in de G4 (met uitzondering van Utrecht), maar hoger dan in de overige woongemeenten. Binnen deze gemeenten ligt het relatieve aantal aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten in de meeste steden onder de 40 van elke 1.000 (tabel 2.10b). Dit geldt niet voor de steden Dordrecht en Zoetermeer, waar het relatief aantal aangehouden jongvolwassenen in 2012 tussen de 40 en 43 per 1.000 lag – hoger dan in Amsterdam en Utrecht. Overigens was het relatieve aantal aanhoudingen in 2012 onder jongvolwassenen ook in Almere, Apeldoorn, Arnhem en Den Bosch hoger dan in Amsterdam (respectievelijk 39, 37, 35, 39 en 31 van elke 1.000 jongvolwassenen). In 2007 werden de meeste relatieve aanhoudingen onder jongvolwassenen binnen de overige 21 grootste gemeenten nog verricht in Dordrecht en Den Bosch (respectievelijk 61 en 50 per 1.000). Dordrecht lag daarmee op het niveau van Rotterdam.

2.3.4 Naar type misdrijf

Trends in type misdrijf 2007-2012

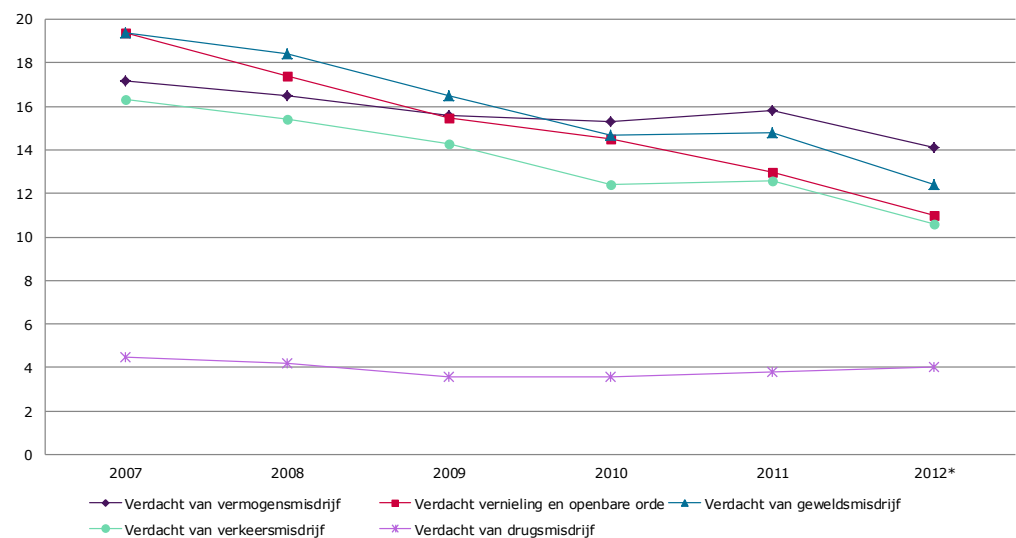
Jongvolwassen verdachten worden in de periode 2007-2012 het vaakst aangehouden voor vermogensmisdrijven, gevolgd door geweldsmisdrijven en vervolgens vernieling en openbare orde en verkeersmisdrijven. Aanhoudingen wegens drugs-misdrijven komen beduidend minder vaak voor. Het relatieve aantal aangehouden 18- tot en met 24-jarigen voor vermogensmisdrijven was in 2007 vergelijkbaar met dat voor geweldsmisdrijven en vernielingen en openbare orde-misdrijven (allen 11 van elke 1.000 jongvolwassenen in de betreffende groep). Het relatieve aantal aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten van vermogensmisdrijven nam in de jaren erop echter minder af dan het relatieve aantal verdachten van geweldsmisdrijven en vernielingen en openbare orde-misdrijven (respectievelijk 17%, 35% en 43%). Het relatieve aantal aangehouden jongvolwassenen voor misdrijven in de categorie vernielingen en openbare orde ligt sinds 2011 op hetzelfde niveau als het aantal verkeersmisdrijven (zie bijlage 3, tabel B2.11b).

Dat jongvolwassenen in de gehele periode 2007-2012 het vaakst werden aangehouden voor vermogensmisdrijven geldt overigens wel voor vrouwen (figuur 2.25b),

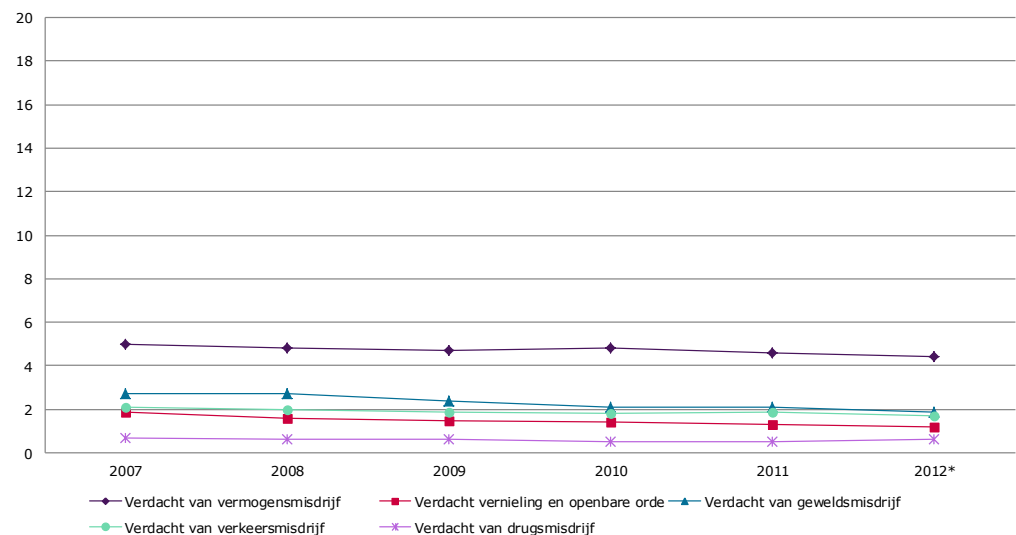
maar niet voor mannen: jongvolwassen mannen werden in de periode 2007-2009 vaker aangehouden voor geweldsmisdrijven en/of misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde, dan voor vermogensmisdrijven (figuur 2.25a).

Figuur 2.25 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar type misdrijf en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

a Per 1.000 mannen



b Per 1.000 vrouwen



* Voorlopige cijfers.

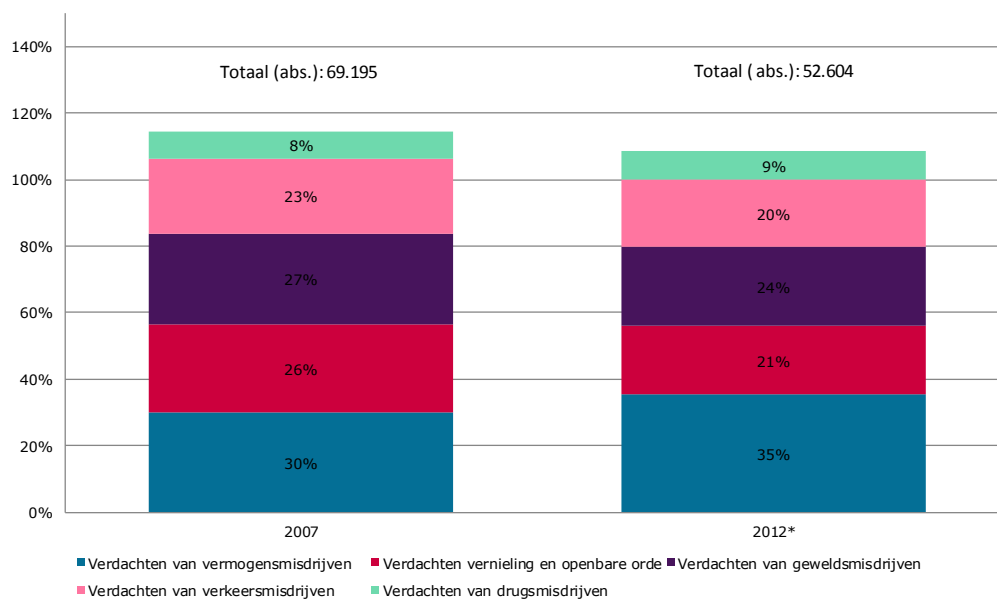
Zie bijlage 3, tabel B2.11b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Aanhoudingen onder 18- tot en met 24-jarigen worden niet alleen het meest verricht voor vermogensmisdrijven, het percentage minderjarige verdachten dat (mede) is aangehouden voor een vermogensmisdrijf is in 2012 ten opzichte van 2007 ook toegenomen. In 2007 werd nog 30% van alle aangehouden jongvolwassenen tenminste eenmaal aangehouden wegens een vermogensmisdrijf, in 2012 overkwam dit 35% (figuur 2.26). Men werd in 2012 in verhouding juist relatief minder vaak aangehouden voor vernieling en openbare orde-misdrijven dan in 2007

(in 2007 26% en in 2012 nog 21% van de aangehouden jongvolwassenen) en ook iets minder voor geweldsmisdrijven (resp. 27% en 24%) en verkeersmisdrijven (resp. 23% en 20%). Het kleine percentage dat is aangehouden voor drugs­misdrijven is nagenoeg gelijk gebleven. Merk op dat de percentages in de figuur niet optellen tot 100, daar men in een jaar van meerdere typen misdrijven kan worden verdacht.

Figuur 2.26 Verdeling over misdrijftypen onder aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten, in %



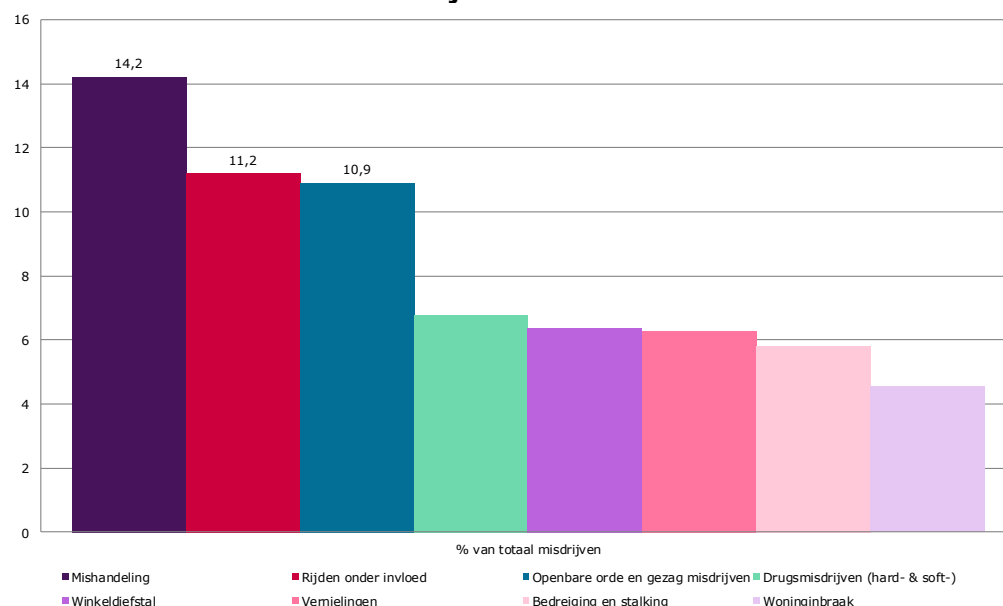
* Voorlopige cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

Veel voorkomende geregistreeerde misdrijven met een 18- tot en met 24-jarige verdachte (2012)

Met behulp van informatie over *geregistreeerde* misdrijven en bijbehorende verdachten, is voor 2012 nog een nadere opsplitsing gemaakt van veelvoorkomende geregistreeerde misdrijven waarbij één of meer 18- tot en met 24-jarige verdachten zijn geregistreerd. De meest voorkomende geregistreeerde misdrijven onder jongvolwassenen zijn, met bijna 11.000 incidenten in 2012 (ruim 14% van alle misdrijven waarbij een jongvolwassen verdachte is geregistreerd), mishandelingen. Daarna volgen rijden onder invloed, met een kleine 9.000 incidenten (ruim 11% van alle misdrijven met een jongvolwassen geregistreeerde verdachte) en misdrijven onder de noemer openbare orde en gezag, met ruim 8.000 incidenten (bijna 11%) (zie bijlage 3, tabel B2.12a). In figuur 2.27 zijn de acht meest voorkomende geregistreeerde misdrijven met een jongvolwassen verdachte in 2012 weergegeven.

Figuur 2.27 Veelvoorkomende geregistreerde misdrijven met een 18- tot en met 24-jarige verdachte 2012*, in percentage van het totale aantal misdrijven



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.12b voor corresponderende cijfers.

Bron: GIDS/SSB, CBS

2.3.5 Naar pleegcarrière

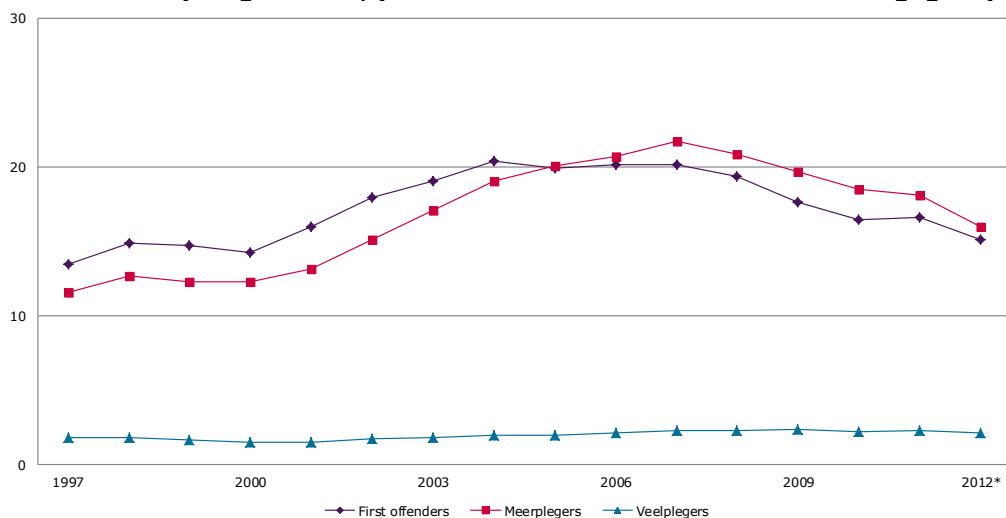
In deze paragraaf kijken we naar de ontwikkelingen van aangehouden jongvolwassen verdachten uitgesplitst naar pleegcarrière. Evenals in paragraaf 2.2.5 onderscheiden we first offenders, meerplegers en veelplegers.

Langetermijnontwikkelingen (1997 tot en met 2012)

Van alle jongvolwassen verdachten in 2012 is bijna 46% first offender, 48% meerpleger en ruim 6% veelpleger. In figuur 2.28 wordt het relatieve aantal aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten per 1.000 leeftijdgenoten weergegeven naar pleegcarrière. De meeste jongvolwassen verdachten zijn meerplegers en first offenders, met in 2012 met respectievelijk 16 en 15 per 1.000. Jongvolwassen veelplegers komen veel minder voor (2 per 1.000).

Wanneer we naar de ontwikkelingen in de tijd kijken dan zien we na een jarenlange stijging sinds 1997, vanaf 2007 tot en met 2012 een afname onder de first offenders en meerplegers. Het absolute aantal jongvolwassen veelplegers laat sinds 2003 tot en met 2011 een toename zien (zie ook Tollenaar & Van der Laan, 2013). Het aantal veelplegers per 1.000 18- tot en met 24-jarigen laat echter een relatief stabiele trend zien. Deze stabiele trend per 1.000 leeftijdgenoten komt dus vooral door een toename van het aantal jongeren in de leeftijd 18 tot en met 24 jaar.

Figuur 2.28 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar pleegcarrière, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.13 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS (bewerking WODC)

Sekse

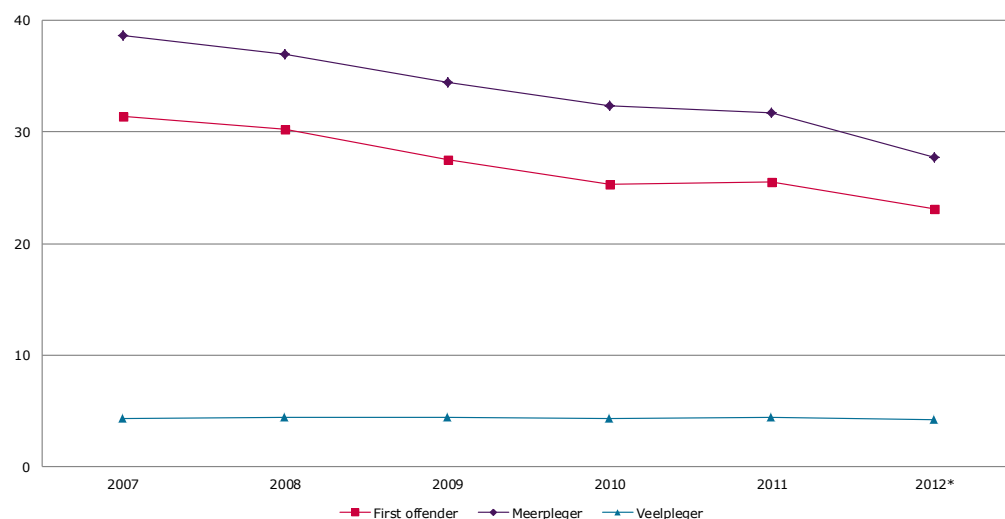
In 2012 is 77% van de jongvolwassen first offenders man en 23% vrouw, 88% van de meerplegers is man en 12% vrouw en tot slot is 98% van de jongvolwassen veelplegers man en 2% vrouw.

Het relatieve aantal mannelijke first offenders ligt in 2012 met ruim 23 first offenders per 1.000 jongvolwassen mannen hoger dan het relatieve aantal vrouwelijke jongvolwassen first offenders (7 per 1.000). Per 1.000 18- tot en met 24-jarige mannen zijn er bijna 28 mannelijke meerplegers tegenover bijna 4 vrouwelijke meerplegers per 1.000 jongvolwassen vrouwen. In 2012 zijn er vrijwel geen vrouwelijke veelplegers per 1.000 18- tot en met 24-jarige vrouwen. Het aantal mannelijke veelplegers ligt op ruim 4 per 1.000 jongvolwassen mannen.

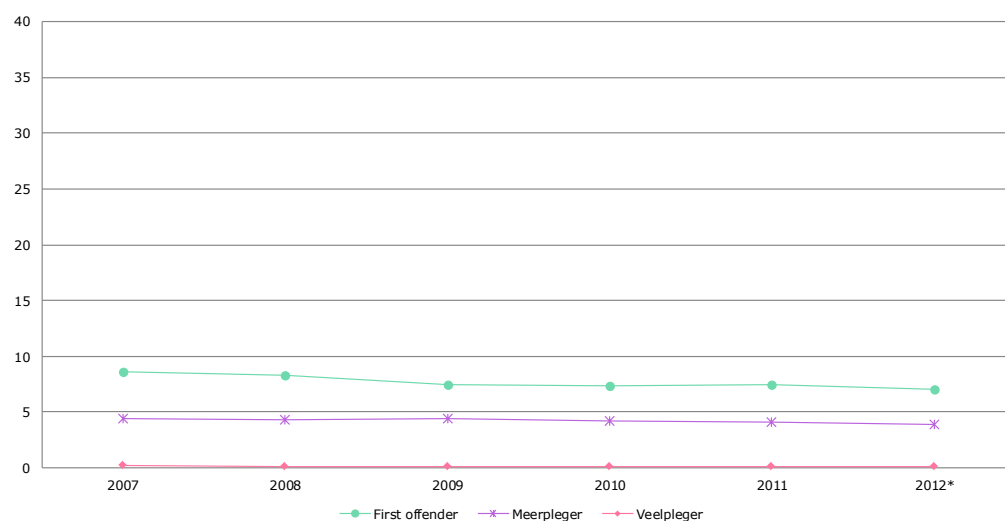
Onder mannelijke first offenders en meerplegers is sprake van een daling vanaf 2007. Onder vrouwelijke first offenders is sprake van een lichte daling tussen 2007 en 2009 waarna de aantallen per 1.000 jongvolwassen vrouwen stabiliseren. Onder mannelijke veelplegers en vrouwelijke meerplegers en veelplegers blijven de relatieve aantallen gelijk in de periode 2007-2012 (zie figuur 2.29a en b).

Figuur 2.29 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep, naar pleegcarrière en sekse

a Per 1.000 mannen



b Per 1.000 vrouwen



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.14b voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS (bewerking WODC)

2.4 Adolescenten (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf wordt specifiek ingegaan op trends in aangehouden verdachten van 16 tot en met 22 jaar, de leeftijdsgroep voor wie vanaf april 2014 ook het adolescentenstrafrecht toepasbaar is.

2.4.1 Algemene ontwikkelingen

In 2012 zijn ruim 41.000 GBA-verdachten van 16 tot en met 22 jaar aangehouden. Dit is 70% van het aantal GBA-verdachten van 12 tot en met 24 jaar, terwijl zij 54% van de 12- tot en met 24-jarige GBA-populatie uitmaken. Jongeren van 16 tot en met 22 jaar worden dus relatief vaker aangehouden dan jongeren in de overige onderzochte leeftijdsgroepen (12- tot en met 15- jarigen en 23- en 24-jarigen). Dit was reeds in figuur 2.2 zichtbaar.

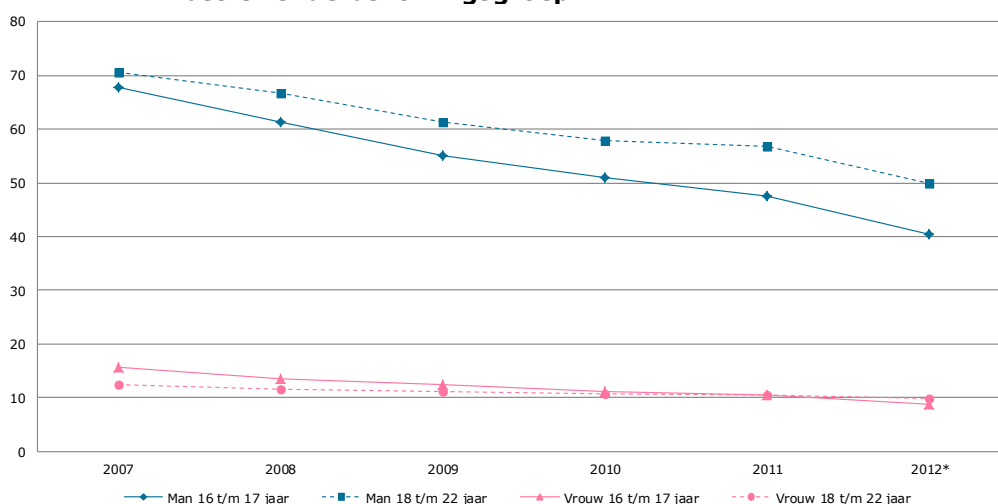
Tussen 2007 en 2012 is het aantal adolescenten per 1.000 16- tot en met 22-jarigen dat is aangehouden gedaald van 42 naar 29. Deze afname is sterker onder de 16- en 17-jarigen (van 42 naar 25 per 1.000 van de betreffende leeftijdsgroep) dan onder de 18- tot en met 22-jarigen (van 42 naar 30) (zie bijlage 3, tabel B2.15).

2.4.2 Naar sekse

In 2007 was het relatieve aantal aangehouden 16- en 17-jarige verdachten gelijk aan het relatieve aantal aangehouden van 18 tot en met 22 jaar. Hoewel de verschillen niet groot zijn, zien we dat onder mannelijke verdachten het relatieve aantal aangehouden in 2007 iets hoger was onder de jongvolwassenen uit deze groep dan onder de minderjarigen (resp. 71 en 68 van elke 1.000), terwijl onder vrouwelijke verdachten juist de minderjarigen relatief iets vaker werden aangehouden dan de meerderjarigen (resp. 16 en 12 van elke 1.000) (zie figuur 2.30).

In de jaren tot en met 2012 nam het relatieve aantal aangehouden onder zowel mannen als vrouwen af – in beide groepen sterker onder 16- en 17-jarigen dan onder 18- tot en met 22-jarigen. Het relatieve aantal aangehouden 16 en 17-jarige vrouwen is in deze periode met 44% gedaald; het relatieve aantal 18- tot en met 22-jarigen met 21%. Bij de mannen liggen deze percentages respectievelijk op 40 en 32 (zie bijlage 3, tabel B2.15).

Figuur 2.30 Aangehouden 16- tot en met 22-jarige verdachten naar minder- en meerderjarigheid en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.15 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

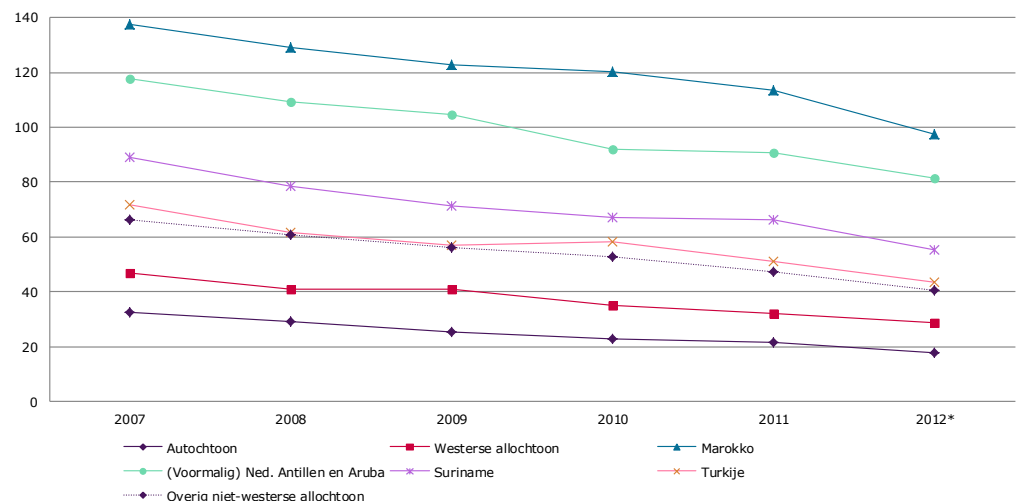
2.4.3 Naar herkomst

De afname in het aantal aangehouden adolescenten in de periode 2007-2012 treedt op bij alle onderscheiden herkomstgroepen. Dit geldt zowel voor de minderjarigen (figuur 2.31a) als voor de meerderjarigen (2.31b). Voor alle onderscheiden herkomstgroepen geldt tevens dat de procentuele afname sterker is voor 16- en 17-jarigen dan voor 18- tot en met 22-jarigen (zie bijlage 3, tabel B2.16).

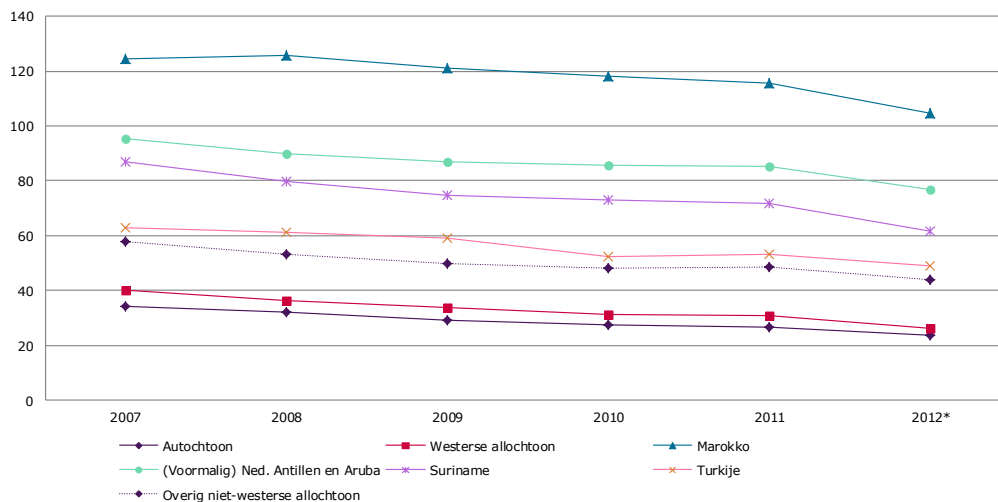
Opvallend is dat in 2007, onder met name adolescenten afkomstig van de (voormalige) Nederlandse Antillen en/of Aruba, het aantal aangehouden onder 16- en 17-jarigen flink hoger was dan onder 18- tot en met 22-jarigen (respectievelijk 118 en 96 van elke 1.000 adolescenten uit de betreffende bevolkingsgroep). Dit geldt in mindere mate ook voor respectievelijk adolescenten met een Marokkaanse en Turkse herkomst, alsmede voor de groep overig niet-westerse allochtonen. In 2007 was van de hier onderscheiden herkomstgroepen alleen onder autochtonen het relatieve aantal aanhoudingen juist iets hoger onder 18- tot en met 22-jarigen dan onder 16- en 17-jarigen (resp. 34 en 32 van elke 1.000 uit de betreffende groep). In 2012 is dit beeld veranderd: ook onder adolescenten met Marokkaanse, Surinaamse en Turkse herkomst, alsmede adolescenten van overige niet-westerse herkomst is het relatieve aantal aanhoudingen nu hoger onder de jongvolwassenen dan onder de minderjarigen uit deze leeftijdsgroep.

Zowel voor minderjarige als voor meerderjarige adolescenten geldt dat het relatieve aantal aanhoudingen in de gehele periode 2007-2012 lager is onder autochtonen en westerse allochtonen dan onder niet-westerse allochtonen.

Figuur 2.31 Aangehouden verdachten per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep, naar herkomst en leeftijd
a 16- en 17-jarigen



b 18- tot en met 22-jarigen



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.16 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

2.4.4 Naar type misdrijf

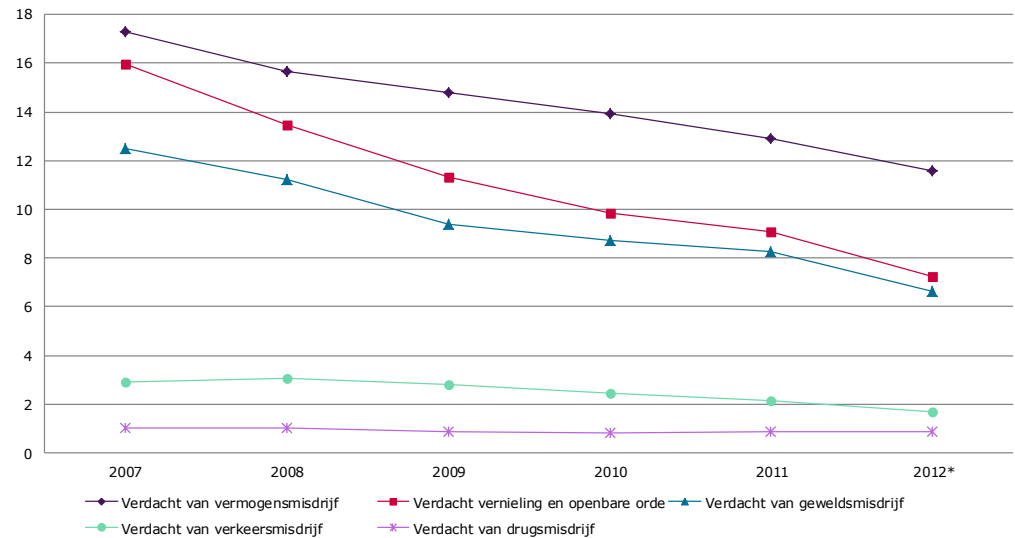
Net als in de eerder beschreven leeftijdsgroepen, worden relatief de meeste adolescenten in de periode 2007-2012 aangehouden in verband met het plegen van een vermogensmisdrijf. Onder 16- en 17-jarigen wordt dit gevolgd door misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde en vervolgens geweldsmisdrijven. In 2007 lag het relatieve aantal aangehouden voor vernieling en openbare orde nog dicht onder het relatieve aantal aangehouden voor vermogen (resp. 16 en 17 van elke 1.000 in de betreffende groep). Het relatieve aantal aanhoudingen voor vernielingen en openbare orde is echter in de periode 2007-2012 sterker gedaald dan voor vermogensmisdrijven (resp. 55% en 33%), waardoor eerstgenoemde categorie in 2012 bijna op hetzelfde niveau is als het relatieve aantal aangehouden voor geweldsmisdrijven (zie figuur 2.32a).

Onder 18- tot en met 22-jarigen was in 2007 het relatieve aantal aangehouden voor vermogensmisdrijven (13 van elke 1.000 jongeren van de betreffende groep) amper hoger dan voor misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde en voor geweldsmisdrijven (beiden 12 van elke 1.000). Het relatieve aantal aangehouden 18- tot en met 22-jarigen voor vermogensmisdrijven daalt in de jaren erna echter minder hard dan de twee andere misdrijftypen, waardoor het relatieve aantal aangehouden voor vermogensmisdrijven in 2012 met 10 van elke 1.000 jongeren van de betreffende groep beduidend hoger ligt dan voor misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde en voor geweldsmisdrijven (resp. 7 en 8 van elke 1.000) (zie figuur 2.32b).

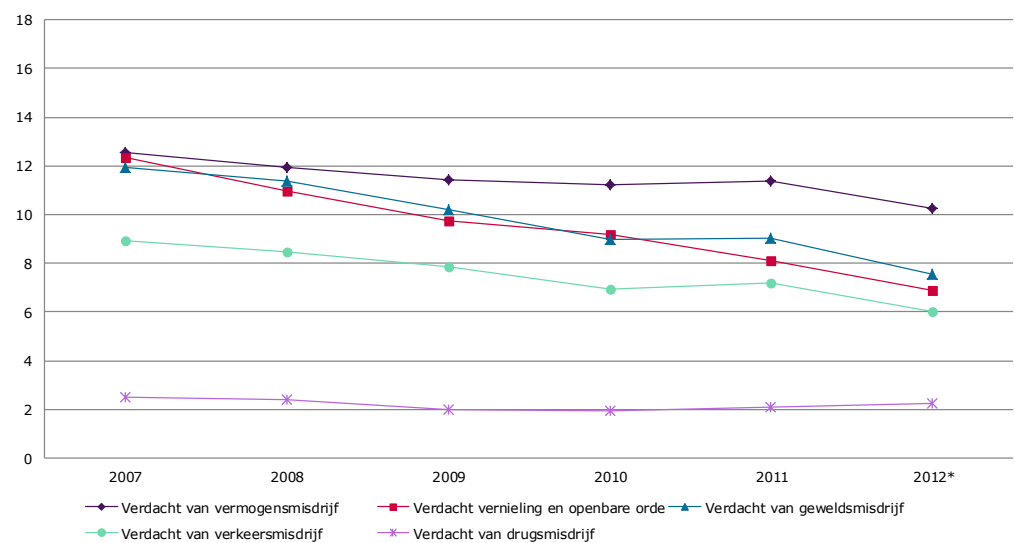
Vergeleken met 16- en 17-jarigen worden 18- tot en met 22-jarigen in de periode 2007-2012 minder vaak aangehouden voor vermogensmisdrijven en misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde – met name aan het begin van deze periode. De volwassen adolescenten worden in deze periode echter beduidend vaker aangehouden voor verkeersmisdrijven en drugs misdrijven dan de 16- en 17-jarigen. Geweldsmisdrijven komen onder beide leeftijdsgroepen ongeveer even vaak voor in de jaren 2007-2012.

Figuur 2.32 Aangehouden verdachten per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep, naar type misdrijf en leeftijd

a 16- en 17-jarigen



b 18- tot en met 22-jarigen



* Voorlopige cijfers.

Zie bijlage 3, tabel B2.17 voor corresponderende cijfers.

Bron: HKS/SSB, CBS

3 Jeugdige strafrechtelijke daders (OM en ZM)

Tamara van der Broek, Marinus Beerthuizen & André van der Laan (WODC)

Belangrijkste bevindingen

Langetermijnontwikkelingen

- Tussen 1997 en 2007/2008 liet het relatieve aantal (per 1.000 leeftijdgenoten) strafrechtelijke minderjarige en jongvolwassen daders overwegend een toename zien. Vanaf 2007/2008 is er jaarlijks een daling in het relatieve aantal daders onder zowel de minderjarigen als de jongvolwassenen. Sinds 2010 is er onder de jongvolwassenen sprake van een stabilisering in het relatieve aantal daders, onder de minderjarigen zet de daling door.

Minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen)

- Vanaf 2008 is het aantal daders per 1.000 12- tot en met 17-jarige jongens en meisjes jaarlijks gedaald.
- Sinds 2007 is het relatieve aantal minderjarige daders van vernieling/openbare-ordemisdrijven sterk gedaald. Ook het aantal daders per 1.000 leeftijdgenoten van andere typen misdrijven is afgenomen.
- Sinds 2007 is jaarlijks sprake van een daling in het relatieve aantal daders van gewelds-, vermogens- en vernieling/openbare-ordemisdrijven. De tweejaars-recidive laat sinds 2007 jaarlijks een lichte daling zien. Van de minderjarige daders uit 2009 wordt 35% binnen twee jaar opnieuw door justitie vervolgd wegens een misdrijf.

Jongvolwassenen (18- tot en met 24-jarigen)

- Het relatieve aantal mannelijke daders is vooral tussen 2009 en 2010 gedaald en daarna stabiel. Het aantal vrouwelijke daders per 1.000 leeftijdgenoten is tussen 2007 en 2012 nauwelijks afgenomen.
- Sinds 2007 is het relatieve aantal daders van vernieling/openbare-ordemisdrijven sterker gedaald dan van andere typen misdrijven.
- Bij vrouwen is het aantal daders per 1.000 leeftijdgenoten redelijk stabiel in de tijd ongeacht het type misdrijf. Bij mannen zien we een daling in daders van de meeste type misdrijven per 1.000 leeftijdgenoten.
- De tweejaarsrecidive onder de jongvolwassenen daders laat sinds 2005 jaarlijks een daling zien. Van de minderjarige daders uit 2009 wordt 31% binnen twee jaar opnieuw door justitie vervolgd wegens een misdrijf.

Adolescenten (16- tot en met 22-jarigen)

- In de periode 2007 t/m 2012 is het aantal daders per 1.000 18- tot en met 22-jarige vrouwen minder sterk gedaald dan het aantal daders per 1.000 18- tot en met 22-jarige mannen en het aantal 16- en 17-jarige mannelijke en vrouwelijke daders.

In het vorige hoofdstuk hebben we de ontwikkelingen beschreven in de aantallen aangehouden jeugdige verdachten. Dit hoofdstuk gaat over jeugdige strafrechtelijke daders. Onder strafrechtelijke daders verstaan we personen tegen wie door het OM of de rechter (de zittende magistratuur, ZM) een strafzaak is afgedaan. Hoewel een groot deel van de zaken van aangehouden verdachten uiteindelijk leidt tot vervolging door het OM, worden ook zaken al voordat ze bij het OM terecht komen afgedaan, bijvoorbeeld in de vorm van een politiesept. Een consequentie is dat het aantal strafrechtelijke daders bij het OM of de ZM in één jaar ook lager is dan het aantal aangehouden verdachten. Een jeugdige kan in een jaar meerdere keren als dader in beeld komen. In dit hoofdstuk tellen we (evenals in het voorgaande hoofdstuk) het aantal unieke jongeren, nu echter degenen die als strafrechtelijke dader met het OM of de ZM te maken hebben gehad. De gegevens zijn afkomstig uit de

OBJD. Dit is een gepseudonimiseerde versie van strafrechtelijke informatie uit het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). In de OBJD staan alle bij justitie bekende strafrechtelijke daders van een misdrijf. Om de aantallen daders per jaar te corrigeren voor bevolkingsontwikkelingen zijn gegevens van Statline (CBS) gebruikt. In paragraaf 3.1 beschrijven we de ontwikkeling van verschillende leeftijdsgroepen daders over de langere termijn, namelijk van 1997 tot en met 2012. Vervolgens kijken we in de twee achtereenvolgende paragrafen specifieker naar de ontwikkelingen van de daderpopulatie uitgesplitst naar sekse en type misdrijf. In paragraaf 3.2 richten we ons op minderjarige daders in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar, in paragraaf 3.3 kijken we naar jongvolwassenen van 18 tot en met 24 jaar. Op verzoek van het project Adolescentenstrafrecht besteden we in paragraaf 3.4 speciale aandacht aan de leeftijdsgroep jongeren waarvoor vanaf 2014 het adolescentenstrafrecht gaat gelden: de 16- tot en met 22-jarigen. Tot slot wordt in paragraaf 3.5 nog ingegaan op de recidive onder strafrechtelijke daders.

3.1 Langetermijnontwikkeling (1997 tot en met 2012)

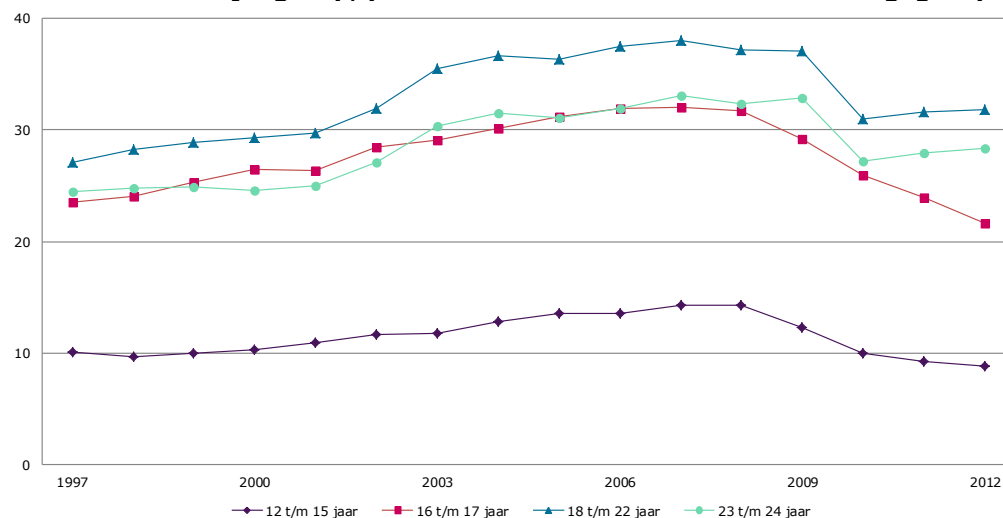
In 2012 zijn er ruim 15.500 minderjarige strafrechtelijke daders van een misdrijf van 12 tot en met 17 jaar en ruim 44.900 jongvolwassen daders van 18 tot en met 24 jaar. Meer dan de helft (55%) van de minderjarige daders is 16 of 17 jaar en bijna drie kwart (74%) van alle jongvolwassen daders is tussen de 18 en 22 jaar. Kijken we naar de bevolkingssamenstelling dan bestaat ongeveer een derde (33%) van de minderjarigen uit 16- en 17-jarigen, onder de jongvolwassenen is ongeveer 71% tussen de 18 en 22 jaar.

In figuur 3.1 worden de strafrechtelijke jeugdige daders per 1.000 leeftijdgenoten voor vier leeftijdscategorieën weergegeven. Het aantal strafrechtelijke daders van een misdrijf is onder de 12- tot en met 15-jarigen een stuk lager (9 per 1.000 leeftijdgenoten) dan onder de andere drie leeftijdsgroepen. De meeste daders per 1.000 leeftijdgenoten vinden we onder de 18- tot en met 22-jarigen (in 2012 32 per 1.000 18- tot en met 22-jarigen).

Als we kijken naar de ontwikkelingen in de tijd dan zien we onder de 12- tot en met 15-jarigen een stijgende trend tot en met 2008 waarna er jaarlijks een daling inzet. Bij de andere drie leeftijdsgroepen zien we de piek iets eerder, in 2007, waarna het aantal daders van een misdrijf geleidelijk daalt. Onder jongvolwassenen blijft het relatieve aantal daders redelijk stabiel in de laatste drie jaar.

Als we naar de totale groep minderjarigen in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar kijken, dan neemt het aantal daders per 1.000 van 1997 tot 2008 toe (van 15 naar 20 daders per 1.000 12- tot en met 17-jarigen), waarna jaarlijks een daling inzet naar 13 daders per 1.000 minderjarigen in 2012. Onder de totale groep jongvolwassenen in de leeftijd 18- tot en met 24-jarigen zien we van 1997 tot 2007 een stijging in het aantal daders per 1.000 leeftijdgenoten (van 26 naar 37 daders per 1.000 18- tot en met 24-jarigen), waarna een daling inzet, met name van 2009 op 2010. De laatste twee jaren is het aantal jongvolwassenen daders per 1.000 stabiel en ligt in 2012 op 31 daders per 1.000 jongvolwassenen. Interessant is dat het aantal strafrechtelijke daders per 1.000 12- tot en met 24-jarigen na een sterke stijging aan het begin van de 21^{ste} eeuw, in 2012 bijna weer op het niveau van 1997 is (jongvolwassenen) of daar zelfs iets onder ligt (minderjarigen) (zie bijlage 3, tabel B3.1).

Figuur 3.1 Strafrechtelijke 12- tot en met 24-jarige daders naar leeftijdsgroep, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B3.1 voor corresponderende cijfers.
Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

We signaleren met name in de laatste 5 jaar een duidelijke afname in het aantal strafrechtelijke daders per 1.000 12- tot en met 17-jarigen. Om de sterkte van de dalingen tussen de leeftijdsgroepen te kunnen vergelijken, zijn indices per jaar berekend met 2007 als basisjaar (=100). De daling in 2012 t.o.v. 2007 is met 38% het sterkst onder minderjarige strafrechtelijke daders in de leeftijd 12 tot en met 15 jaar. Ook onder daders van 16-17 jaar is sprake van een sterke daling (32%). De daling onder jongvolwassen daders van 18 tot en met 22 jaar en 23-24 jaar is minder sterk, respectievelijk 16% en 14% (zie bijlage 3, tabel B3.2a en b).

3.2 Minderjarigen (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf gaan we meer in detail in op de ontwikkelingen in het aantal en aandeel strafrechtelijke minderjarige daders over de afgelopen vijf jaar. De OBJD beschikt over een beperkt aantal achtergrondkenmerken van strafrechtelijke daders. We beschrijven verschillen in het aandeel daders naar sekse en type misdrijf.

In 2007 zijn er bijna 24.500 jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar waar- tegen minstens één strafzaak door het OM of de rechter is afgedaan. In 2012 be- draagt dit aantal ruim 15.500 jongeren. Dit is een daling van 36%. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang gaat het om een afname van 20 strafrechtelijke daders per 1.000 12- tot en met 17-jarigen in 2007 naar 13 daders per 1.000 leeftijdgenoten in 2012, dit is een afname van 35% (zie bijlage 3, tabel B3.2a).

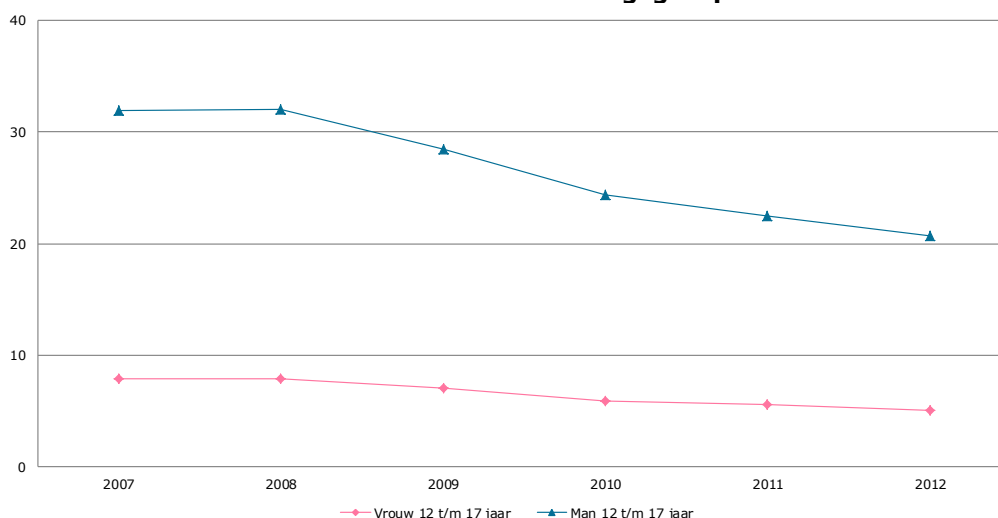
3.2.1 Naar sekse

Van de ruim 15.500 minderjarige daders van een misdrijf in 2012 is 81,1% man en 18,9% vrouw. Deze verhouding is in de afgelopen vijf jaren nauwelijks veranderd. In 2012 zijn er 21 strafrechtelijke daders per 1.000 12- tot en met 17-jarige man- nen (zie figuur 3.2). Het relatieve aantal vrouwelijke daders (aantal daders per 1.000 leeftijdgenoten) ligt met 5 per 1.000 een stuk lager.

Onder jongens en meisjes is vanaf 2008 sprake van een daling in het aantal daders, zowel in absolute als relatieve aantallen. In absolute aantallen is tussen 2007 en 2012 het aantal vrouwelijke daders wel minder hard gedaald dan het aantal manne-

lijke daders van een misdrijf (respectievelijk van ruim 4.500 naar bijna 3.000 en van ruim 19.500 naar ruim 12.500). Als we de cijfers relateren aan de bevolkingsomvang dan zien we een afname van 8 naar 5 per 1.000 vrouwen en van 32 naar 21 per 1.000 mannen. Deze daling is onder beide groepen ongeveer even sterk (een relatieve afname van respectievelijk 36% en 35%). De daling is voornamelijk na 2008 ingezet.

Figuur 3.2 Strafrechtelijke 12- tot en met 17-jarige daders naar sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B3.2a voor corresponderende cijfers.
Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

3.2.2 Naar type misdrijf

In tabel 3.1 is een uitsplitsing gemaakt naar de verschillende typen misdrijven waarvoor minderjarigen zijn veroordeeld. We gaan hier uit van het zwaarste feit waarvoor een dader in een jaar is veroordeeld.¹⁷ Van de ruim 15.500 minderjarige daders van een misdrijf in 2012 gaat het voor het merendeel om daders van gewelds- en vermogensmisdrijven. De percentages daders van drugs of overige misdrijven¹⁸ zijn relatief laag onder minderjarigen. Dat het percentage geweldsmisdrijven in 2012 hoger ligt dan in 2007 betekent niet dat er sprake is van een feitelijke stijging in het aantal geweldsmisdrijven. De tabel laat een procentuele verdeling van de verschillende typen misdrijven zien. Een sterkere daling van het ene misdrijf zorgt dus automatisch voor een toename van het andere misdrijf. In 2% van de gevallen is niet bekend om wat voor type misdrijf het gaat.¹⁹ De categorie onbekend wordt niet meegenomen in de volgende analyses.

¹⁷ Per dader wordt uitgegaan van het zwaarste feit waarvoor een dader veroordeeld is in het cohortjaar. Indien er meerdere feiten van verschillende zwaarten voorkomen, dan wordt een persoon ingedeeld in de zwaarste categorie (bepaald aan de hand van de maximale strafdreiging): geweld, vermogen, vernieling en openbare orde, drugs, verkeer, overig, onbekend. Onbekend betekent dat er geen informatie beschikbaar is over het type misdrijf waarvoor iemand veroordeeld is.

¹⁸ De categorie overige misdrijven bestaat uit een grote mix van uiteenlopende misdrijven zoals vuurwapenmisdrijven, milieuzaken en economische en fraudezaken.

¹⁹ Door veranderingen in de registratieprocedure in het Justitieel Documentatie Systeem (JDS) is van een aantal zaken delictinformatie verschoven; het samenstellingsprotocol van de OBJD was hier niet op aangepast. Hierdoor is het aantal delicten dat wordt aangemerkt als 'onbekend' toegenomen, en het aantal 'bekende' feiten dus enigszins onderschat. Deze verschuiving is alleen van toepassing in de jaren 2010-2012. Er wordt op dit moment nog

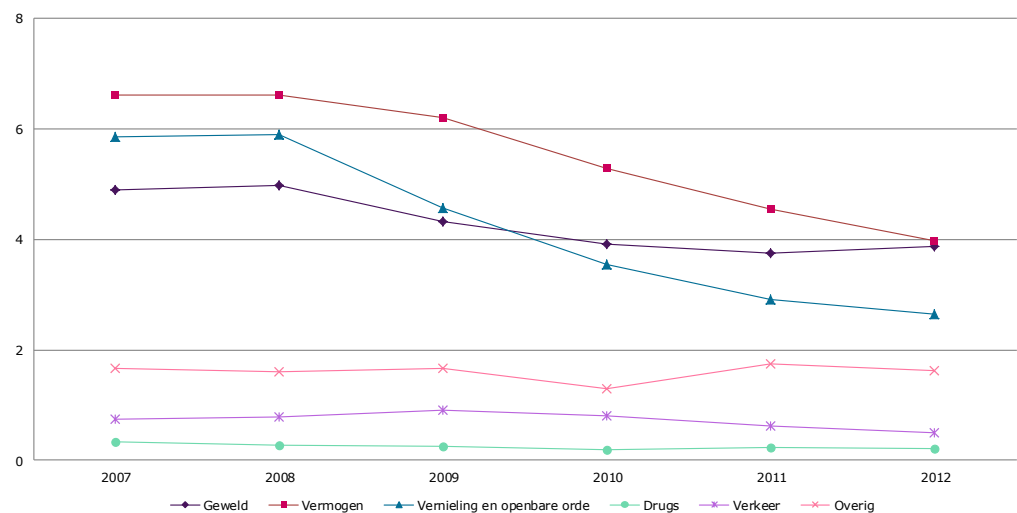
Tabel 3.1 Verdeling strafrechtelijke 12- tot en met 17-jarige daders naar type misdrijf, in %

Type misdrijf	2007	2012
Geweld	24	30
Vermogen	33	30
Vernieling/openbare orde	29	20
Drugs	2	2
Verkeer	4	4
Overig	8	12
Onbekend	0	2

Bron: OBJD

Het relatieve aantal minderjarige daders van gewelds-, vermogens-, en vernieling/openbare-ordemisdrijven laat vanaf 2008 jaarlijks een daling zien (zie figuur 3.3). Vernielingen en openbare-ordemisdrijven zijn het sterkst afgenomen (45% t.o.v. 2007), geweldsmisdrijven het minst sterk (79% t.o.v. 2007; zie bijlage 3, tabel B3.2a). Het relatieve aantal daders van drugsgerelateerde misdrijven en overige misdrijven is jaarlijks laag en vrij constant. Het aantal daders van een verkeersmisdrijf²⁰ per 1.000 12- tot en met 17-jarigen is tot 2009 vrij constant waarna een daling inzet.

Figuur 3.3 Strafrechtelijke 12- tot en met 17-jarige daders naar type misdrijf, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B3.2a voor corresponderende cijfers.

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Wanneer we de verschillende typen misdrijven uitsplitsen naar sekse (zie figuur 3.4a en b), dan blijkt dat onder de minderjarigen het aantal vrouwelijke daders per 1.000 leeftijdgenoten voor alle typen misdrijven lager ligt dan het relatieve aantal mannelijke daders. Alleen ten aanzien van drugs- en verkeersmisdrijven is het

onderzoek gedaan naar de precieze oorzaken van deze verschuivingen en of de delictinformatie alsnog achterhaald kan worden. Dit kon echter niet meer voor deze publicatie verwerkt worden.

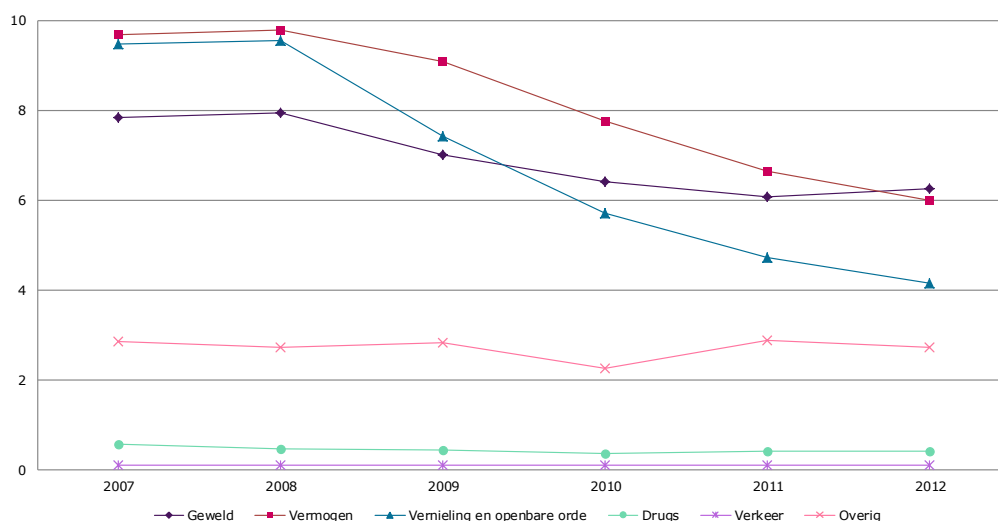
²⁰ Verkeersmisdrijven die worden meegerekend zijn: rijden onder invloed, besturen motorrijtuig tijdens ontzegging rijbevoegdheid, ongeldigheidsverklaring, invordering of schorsing rijbewijs, doorrijden na ongeval en het veroorzaken van dood/zwaar lichamelijk letsel door schuld. De meeste verkeersmisdrijven kunnen pas gepleegd worden door jongeren van 18 jaar en ouder. Dit verklaart het lage aantal verkeersmisdrijven per 1.000 12- tot en met 17-jarigen. Overtredingen worden in de MJC niet geteld (zie hoofdstuk 1).

aantal minderjarige mannelijke en vrouwelijke daders per 1.000 ongeveer gelijk aan elkaar. Deze typen misdrijven komen echter nauwelijks voor onder minderjarigen. Onder de minderjarige meisjes gaat het hoofdzakelijk om daders van vermogensmisdrijven, gevolgd door geweldsmisdrijven en vernieling/openbare-ordemisdrijven. Onder de minderjarige jongens gaat het voornamelijk over daders van geweldsmisdrijven, gevolgd door vermogensmisdrijven. In 2007 was het relatieve aantal daders van vermogensmisdrijven en vernieling/openbare-ordemisdrijven onder jongens hoger dan het aandeel daders van geweldsmisdrijven.

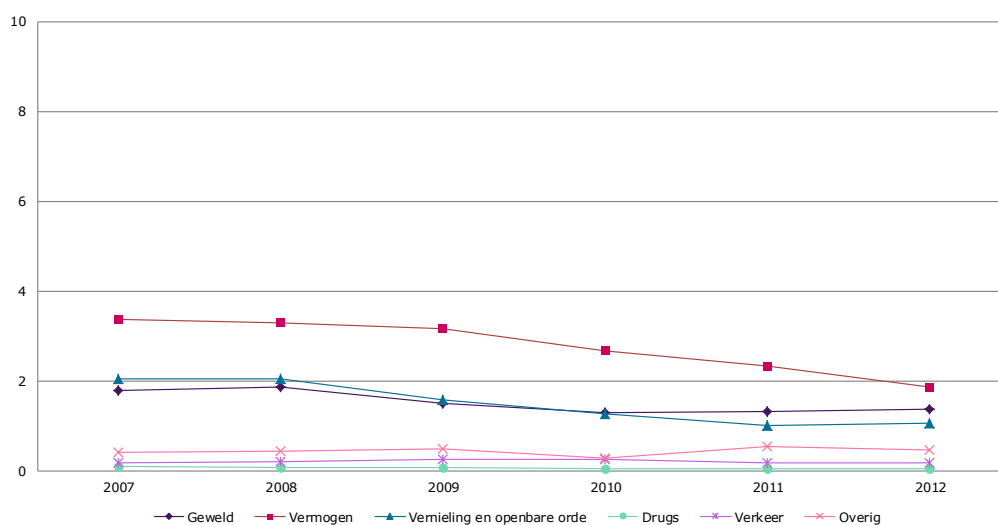
Zowel bij jongens als meisjes zien we vanaf 2008 jaarlijks een daling in het relatieve aantal daders van gewelds-, vermogens- en vernieling/openbare-ordemisdrijven.

Figuur 3.4 Strafrechtelijke 12- tot en met 17-jarige daders naar type misdrijf en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

a Per 1.000 jongens



b Per 1.000 meisjes



Zie bijlage 3, tabel B3.3a voor corresponderende cijfers.

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

3.3 Jongvolwassenen (2007 tot en met 2012)

In 2007 zijn er bijna 49.500 jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 24 jaar waarbij minstens één strafzaak door het OM of de rechter is afgedaan. In 2012 bedraagt dit aantal bijna 45.000 jongvolwassenen. Dit is een afname van bijna 10%.

Gerelateerd aan de bevolkingsomvang is er een daling van 37 strafrechtelijke daders per 1.000 18- tot en met 24-jarigen in 2007 naar 31 daders per 1.000 leeftijdgenoten in 2012, een afname van 16% (zie bijlage 3, tabel B3.2b). De daling in het relatieve aantal daders is groter dan in het absolute aantal daders, omdat het aantal jongvolwassenen in de populatie in de periode tussen 2007 en 2012 met 7% is toegenomen.

In de volgende subparagrafen gaan we nader in op de ontwikkelingen in het aantal strafrechtelijke daders onder 18- tot en met 24-jarigen. We beschrijven verschillen in het aantal daders per 1.000 naar sekse en type misdrijf.

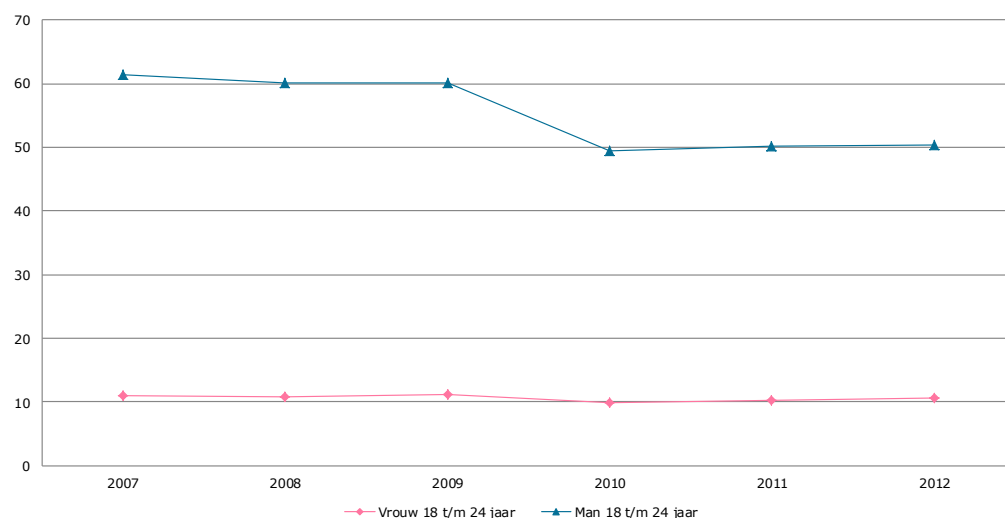
3.3.1 Naar sekse

Van de bijna 45.000 jongvolwassen daders van een misdrijf in 2012 is 83% man en 17% vrouw. Deze verhouding is in de afgelopen 5 jaren licht veranderd; het aandeel vrouwen onder de jongvolwassen daders ligt bijna 3% hoger dan in 2007.

In 2012 zijn er 50 strafrechtelijke daders per 1.000 18- tot en met 24-jarige mannen (zie figuur 3.5). Het relatieve aantal vrouwelijke daders van 18 tot en met 24 jaar ligt met 11 per 1.000 een stuk lager.

In absolute aantallen is tussen 2007 en 2012 het aantal vrouwelijke daders licht toegenomen, terwijl het aantal mannelijke daders van een misdrijf is gedaald. Als we de cijfers relateren aan de bevolkingsomvang dan zien we een min of meer gelijkblijvende trend bij de vrouwelijke daders per 1.000 jongvolwassen vrouwen en een afname van 62 naar 50 mannelijke daders per 1.000 jongvolwassen mannen (daling van 18%). Deze daling doet zich voor tussen 2009 en 2010. Vanaf 2010 is er nauwelijks nog sprake van een afname.

Figuur 3.5 Strafrechtelijke 18- tot en met 24-jarige daders naar sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B3.2b voor corresponderende cijfers.

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

3.3.2 Naar type misdrijf

In tabel 3.2 is een uitsplitsing gemaakt naar de verschillende typen misdrijven waarvoor jongvolwassenen zijn veroordeeld. Van de bijna 45.000 jongvolwassen daders van een misdrijf in 2012 gaat het voor het merendeel om daders van vermogens-, gewelds- of verkeersmisdrijven. In 9% van de gevallen is niet bekend om wat voor type misdrijf het gaat. De categorie onbekend²¹ wordt niet meegenomen in de volgende analyses.

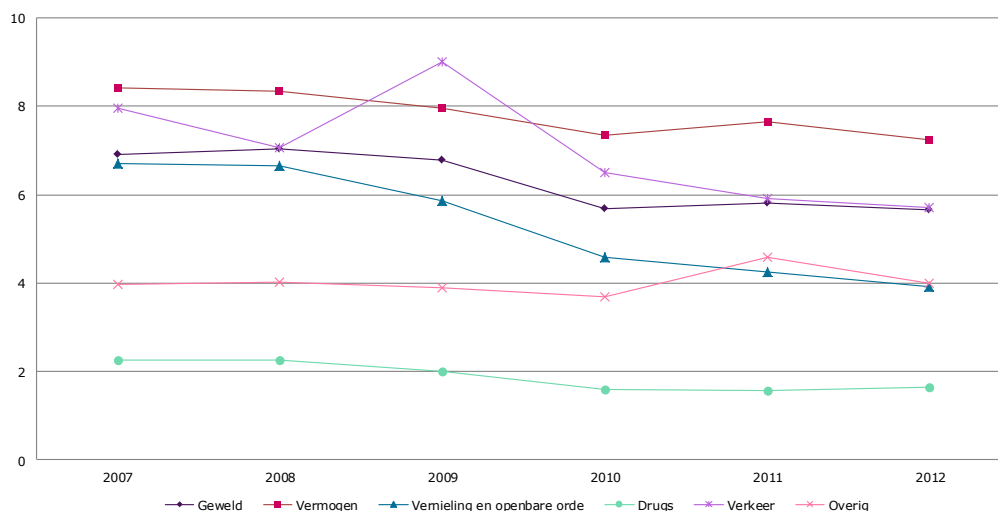
Tabel 3.2 Verdeling strafrechtelijke 18- tot en met 24-jarige daders naar type misdrijf, in %

Type misdrijf	2007	2012
Geweld	19	18
Vermogen	23	24
Vernieling/openbare orde	18	13
Drugs	6	5
Verkeer	22	19
Overig	11	13
Onbekend	1	9

Bron: OBJD

Figuur 3.6 laat zien dat, gerelateerd aan de bevolkingsomvang, er in 2012 ongeveer 7 daders van vermogensmisdrijven zijn per 1.000 18- tot en met 24-jarigen, gevolgd door 6 daders van verkeers- en geweldsmisdrijven. Het aantal drugsgerelateerde misdrijven is met 2 op de 1.000 18- tot en met 24-jarigen het laagst. Voor alle misdrijven is een licht dalende trend zichtbaar tussen 2007 en 2012. Opvallend is de piek van het relatieve aantal jongvolwassen daders van verkeersmisdrijven in 2009. Het aantal daders van vernieling en openbare ordemisdrijven per 1.000 jongvolwassenen is ten opzichte van 2007 het sterkst gedaald met 42%, de daling in daders van een vermogensmisdrijf is het minst sterk (-14%). Het relatieve aantal daders van drugsmisdrijven is redelijk stabiel vanaf 2010.

Figuur 3.6 Strafrechtelijke 18- tot en met 24-jarige daders naar type misdrijf, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B3.2b voor corresponderende cijfers.

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

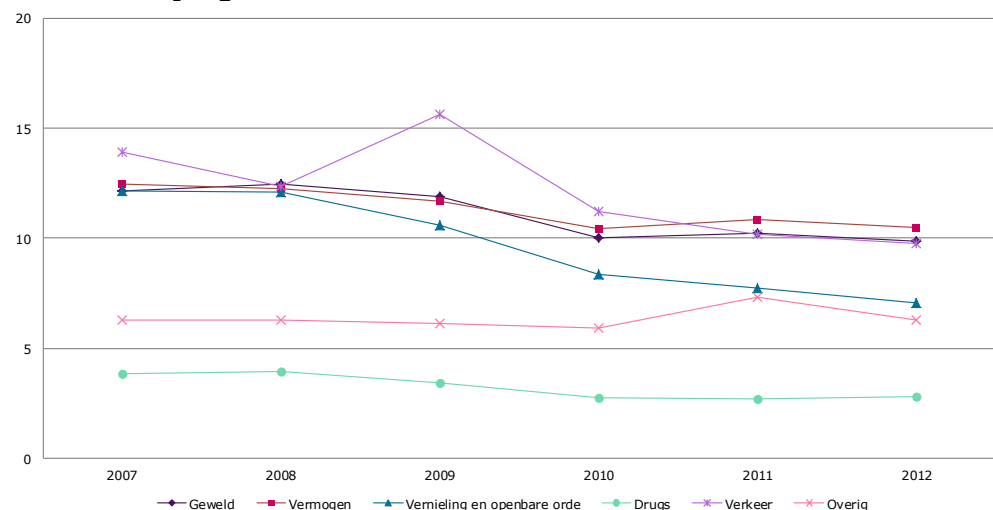
²¹ Zie voor de verklaring van het hoge percentage onbekende delicten voetnoot 19.

Wanneer we de verschillende typen misdrijven uitsplitsen naar sekse van de daders (zie figuur 3.7a en b), dan blijkt dat het relatieve aantal jongvolwassen vrouwelijke daders van een misdrijf voor alle typen misdrijven lager is dan het relatieve aantal jongvolwassen mannelijke daders. Onder de jongvolwassenen gaat het bij de vrouwelijke daders voor het merendeel om daders van vermogensmisdrijven. Onder de mannelijke jongvolwassenen komen daarnaast ook nog veel daders voor van verkeers- en geweldsmisdrijven.

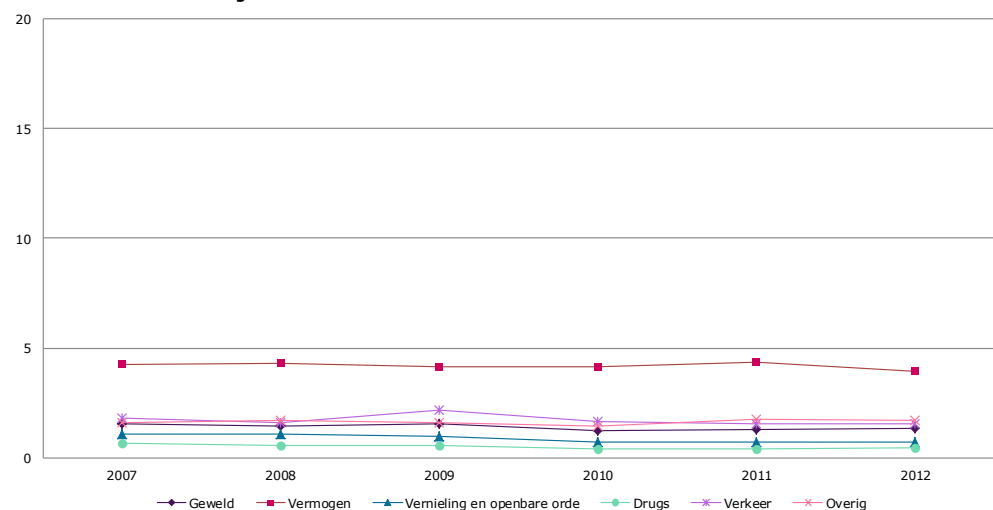
Onder de mannen zien we tussen 2007 en 2012 een grillige maar dalende trend in het aantal daders van gewelds-, vermogens- en verkeersmisdrijven per 1.000 leeftijdgenoten. Bij daders van vernieling/ openbare-ordemisdrijven zien we een sterke daling vanaf 2008. Bij daders van drugsdelicten zien we een geleidelijke daling tot 2010 waarna het aantal per 1.000 gelijk blijft. Ten aanzien van overige delicten is de trend redelijk stabiel tot 2010 waarna er een korte piek is in 2011. Onder de vrouwen lijkt het aantal daders per 1.000 18- tot en met 24-jarige vrouwen ongeacht het type misdrijf over de jaren heen redelijk stabiel (figuur 3.7b).

Figuur 3.7 Strafrechtelijke 18- tot en met 24-jarige daders naar type misdrijf en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

a Per 1.000 jongens



b Per 1.000 meisjes



Zie bijlage 3, tabel B3.3b voor corresponderende cijfers.

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

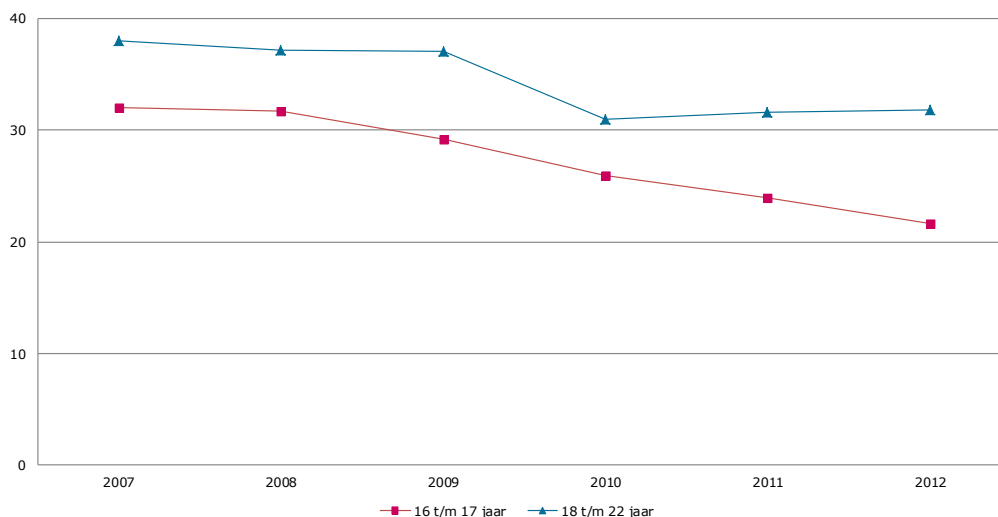
3.4 Adolescenten (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf ligt de focus op de 16- tot en met 22-jarige daders. We richten ons specifiek op deze leeftijdsgroepen omdat het hier gaat om de jeugdigen die met ingang van 2014 in aanmerking kunnen komen voor het adolescentenstrafrecht. Tot op heden is het voor de rechter mogelijk om onder bepaalde condities het volwassenstrafrecht toe te passen bij 16- en 17-jarigen en het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen. We maken daarom ook een onderscheid tussen de 16- en 17-jarigen en de 18-plussers.

3.4.1 Algemene ontwikkelingen

Van alle minderjarige daders in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar is 55% 16 of 17 jaar oud op het moment dat ze het delict pleegden. Van alle jongvolwassen daders in de leeftijd 18 tot en met 24 jaar is 74% tussen de 18 en 22 jaar oud. Het aantal daders per 1.000 leeftijdgenoten is in alle jaren het hoogst onder de 18- tot en met 22-jarige jongeren (zie figuur 3.8). Het aandeel daders laat in de twee leeftijdsgroepen wel een andere ontwikkeling zien. In 2007 zijn er 38 daders per 1.000 18- tot en met 22-jarigen, in 2012 is dit gedaald naar 32. Wat opvalt is dat de daling voornamelijk plaatsvond tussen 2009 en 2010. Het relatieve aantal 16- en 17-jarige strafrechtelijke daders daalt van 32 in 2007 naar 22 in 2012. Bij deze groep is sinds 2008 sprake van een continue daling.

Figuur 3.8 Strafrechtelijke 16- tot en met 22-jarige daders, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B3.1 voor corresponderende cijfers.
Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

3.4.2 Naar sekse

Van de ruim 8.500 16- en 17-jarigen en de ruim 33.000 18- tot en met 22-jarige daders is 83% man en 17% vrouw. Met 52 per 1.000 leeftijdgenoten is het relatieve aantal daders het hoogst onder de 18- tot en met 22-jarige mannelijke daders in 2012. Bij de 16- en 17-jarige mannelijke daders ligt dit aantal lager met 35 daders per 1.000 16- en 17-jarigen mannen. Het relatieve aantal vrouwelijke daders ligt een stuk lager, namelijk 11 en 7 daders bij de respectievelijk 18- tot en met 22-jarige en 16- en 17-jarige vrouwen (zie bijlage 3, tabel B3.4a en b).

Wanneer we naar de ontwikkeling vanaf 2007 kijken, dan zien we dat het relatieve aantal 18- tot en met 22-jarige vrouwelijke daders vrij constant is over de jaren. Het aantal mannelijke daders per 1.000 18- tot en met 22-jarigen is afgenomen met 19%. Het aantal mannelijke en vrouwelijke daders per 1.000 in de leeftijdsgroep 16-17 is voor beide groepen afgenomen met ongeveer 32% ten opzichte van 2007 (zie bijlage 3, tabel B3.4a en b).

3.4.3 Naar type misdrijf

Tabel 3.3 laat de procentuele verdeling zien van strafrechtelijke daders naar type misdrijf in 2007 en 2012. De verdelingen wijken nauwelijks af van de verdelingen die we gezien hebben bij de totale groep minderjarigen en jongvolwassenen.²²

Tabel 3.3 Strafrechtelijke 16- tot en met 22-jarige daders verdeling naar type misdrijf, in %

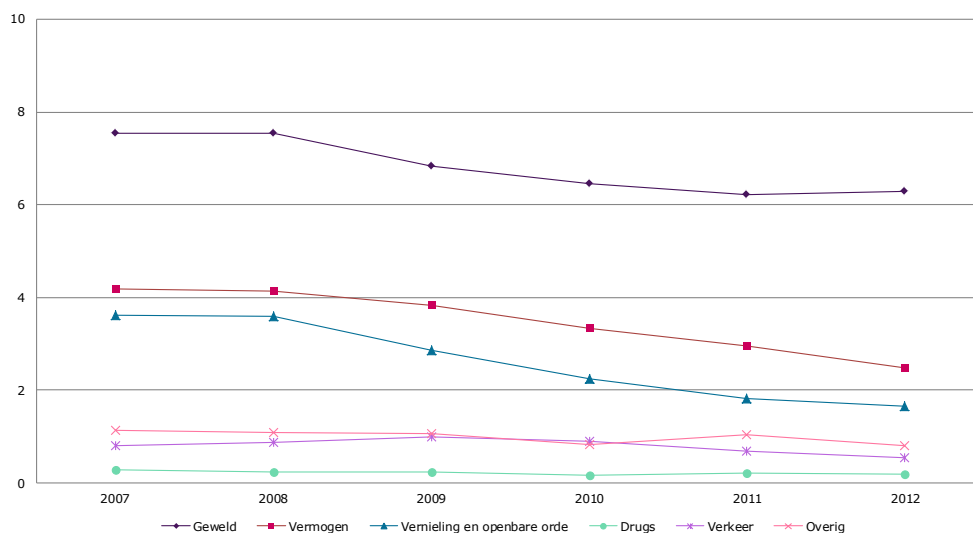
	2007	2012	2007	2012
	16 t/m 17 jaar	16 t/m 17 jaar	18 t/m 22 jaar	18 t/m 22 jaar
<i>Type misdrijf</i>				
Geweld	24	29	19	19
Vermogen	32	30	24	24
Vernieling/openbare orde	27	20	20	14
Drugs	2	2	6	5
Verkeer	6	7	20	17
Overig	9	10	11	13
Onbekend	1	2	1	8

Bron: OBDJ

In figuur 3.9 wordt het aantal daders per 1.000 16- en 17-jarigen uitgesplitst naar verschillende typen misdrijven. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang komen geweldsmisdrijven het meest voor in deze groep; bij 6 op de 1.000 16- en 17-jarigen gaat het om een geweldsmisdrijf. Het aantal daders van een vermogens- of vernieling/openbare ordemisdrijf in 2012 ligt met respectievelijk bijna 3 en 2 op de 1.000 16- en 17-jarigen een stuk lager. We zien dat sinds 2007 het relatieve aantal daders van gewelds-, vermogens-, vernieling/openbare orde- en verkeersmisdrijven jaarlijks is gedaald. Het aandeel daders van vernieling en openbare-ordemisdrijven is het sterkst afgenomen (-54% t.o.v. 2007), geweld is het minst sterk afgenomen (-17%). Bij drugs- en overige misdrijven is het relatieve aantal daders over de jaren heen min of meer gelijk.

²² Zie voor de verklaring van het hoge percentage onbekende delicten voetnoot 17

Figuur 3.9 Strafrechtelijke 16 en 17-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep, naar type misdrijf

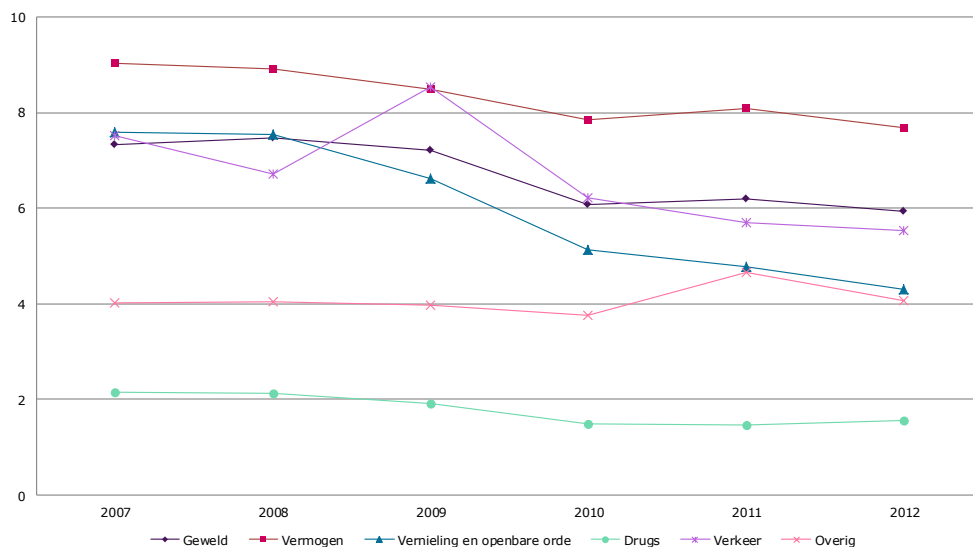


Zie bijlage 3, tabel B3.4a voor corresponderende cijfers.
Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

In figuur 3.10 wordt het aantal daders per 1.000 18- tot en met 22-jarigen uitgesplitst naar type misdrijf. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang komen daders van vermogensmisdrijven het meest voor in deze groep; 8 op de 1.000 18- tot en met 22-jarige daders is in 2012 schuldig bevonden aan het plegen van een vermogensmisdrijf en ongeveer 6 op de 1.000 jongvolwassenen is schuldig bevonden aan het plegen van een verkeers- of geweldsmisdrijf. Met 2 op de 1.000 jongvolwassenen komen daders van drugsgerelateerde misdrijven het minst voor.

Ook onder deze leeftijdsgroep zien we dat sinds 2007 het aandeel daders van gewelds-, vermogens-, vernieling/openbare orde-, drugs- en verkeersmisdrijven is afgenomen. De daling is het sterkst voor daders van vernieling en openbare orde-misdrijven (-43%), geweld en vermogensmisdrijven zijn minder sterk afgenomen (respectievelijk -19% en -15%; zie bijlage 3, tabel B3.4b).

Figuur 3.10 Strafrechtelijke 18- tot en met 22-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep, naar type misdrijf



Zie bijlage 3, tabel B3.4b voor corresponderende cijfers.
Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

3.5 Recidive onder jeugdige strafrechtelijke daders

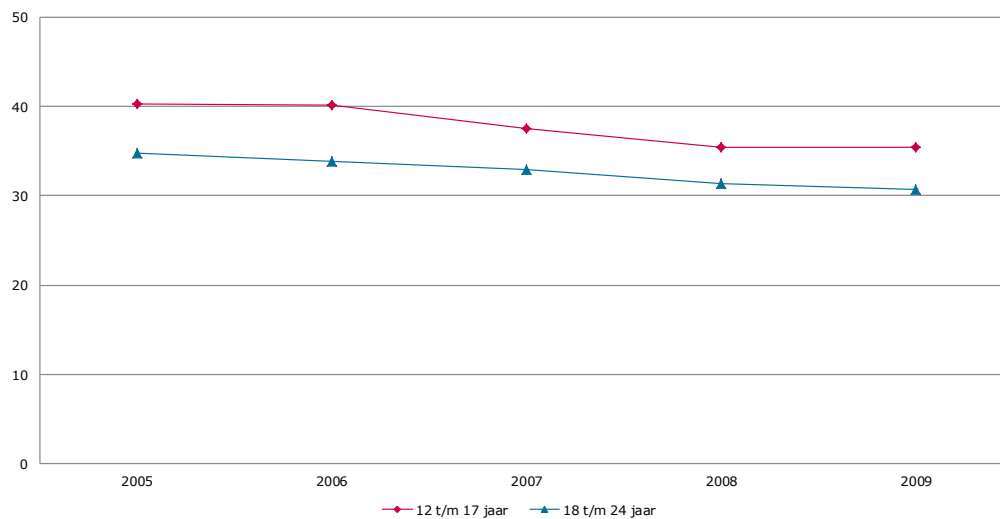
Om de ontwikkelingen in recidive onder strafrechtelijke daders te beschrijven maken we gebruik van de gegevens uit de Recidivemonitor (Wartna et al., 2011). Het gaat hierbij alleen om de recidive onder strafrechtelijke daders die onder de aandacht komen van het OM. Delicten die niet worden opgespoord of niet aan het OM worden doorgegeven blijven buiten beschouwing. Ook deze gegevens zijn afkomstig uit de OBJD. Een meer uitgebreide beschrijving van de werkwijze van de recidivemonitor is te vinden op de site van het WODC (www.wodc.nl/recidivemonitor). In deze paragraaf beschrijven we de recidive onder jeugdigen die binnen twee jaar na afdoening van een strafzaak opnieuw door justitie zijn vervolgd vanwege het plegen van een misdrijf en waarbij een geldige afdoening door het OM of de ZM heeft plaatsgevonden (exclusief technische septs en vrijspraak). Het betreft hier recidivecijfers die niet zijn gecorrigeerd voor eventuele verschuivingen in de samenstelling van de onderzoekspopulatie. De gegevens zijn afkomstig uit REPRIS (december 2013). De cijfers worden in de figuur pas getoond vanaf 2005. Eerdere jaren zijn te raadplegen via REPRIS.

We rapporteren alleen de algemene recidive twee jaar nadat een strafzaak is afgedaan met een beleidssepot, transactie, straf of maatregel. Strafzaken die worden afgedaan met een vrijspraak, een technisch sepot of een technische uitspraak door de rechter nemen we hier niet mee. Om de mogelijke recidive van strafrechtelijke daders te onderzoeken wordt in de regel twee jaar gewacht met meten. Redenen daarvoor zijn dat men wel de gelegenheid moet hebben om te recidiveren en eventuele achterstanden in de registratie. Het meest recente jaar waarover 2-jaars recidive gegevens beschikbaar zijn is 2009.

In figuur 3.11 worden de recidivepercentages gegeven voor 12- tot en met 17- en 18- tot en met 24-jarigen. Uit de figuur blijkt dat van de 12- tot en met 17-jarigen tegen wie in 2009 een strafzaak is afgedaan met een beleidssepot, transactie, straf of maatregel, ruim een derde (35%) binnen twee jaar opnieuw door justitie wordt vervolgd. De recidive twee jaar na afdoening van een strafzaak laat in de periode 1999-2001 een stabiel beeld zien, gevolgd door een stijging tot aan 2005. In 2005 en 2006 is het percentage 12- tot en met 17-jarigen dat twee jaar na een strafzaak opnieuw met justitie te maken krijgt wegens een misdrijf stabiel. Vanaf 2007 is er sprake van een daling in de recidive. Het percentage strafrechtelijke daders onder 12- tot en met 17-jarigen dat twee jaar nadat hun strafzaak is afgedaan opnieuw wordt vervolgd door justitie ligt in 2009 5 procentpunt onder het niveau van 2005.

Van de 18- tot en met 24-jarigen tegen wie in 2009 een strafzaak is afgedaan, blijkt 31% twee jaar later opnieuw door justitie te worden vervolgd wegens het plegen van een misdrijf. De recidive onder de 18- tot en met 24-jarige daders tegen wie een strafzaak is afgedaan, laat tussen 1998-2004 jaarlijks een toename zien, gevolgd door een jaarlijkse daling vanaf 2005. De 2-jaarsrecidive van jeugdige daders uit 2009 ligt 4 procentpunt onder het niveau van 2005.

Figuur 3.11 Prevalentie van 2-jarige algemene recidive onder 12 t/m 24-jarige strafrechtelijke daders met een strafzaak afgedaan in de periode 2005-2009, in %



Noot: Het betreft recidivecijfers ongecorrigeerd voor verschuivingen in de samenstelling van de populatie.
 Zie bijlage 3, tabel B3.5 voor corresponderende cijfers.
 Bron: REPRIS, december 2013

4 Afdoeningen (Halt, OM en ZM)

Tamara van der Broek, Marinus Beerthuizen, André van der Laan (WODC), Heike Goudriaan (CBS)

Belangrijkste bevindingen

Langetermijnontwikkelingen

- De in 2006/2007 ingezette daling in het aantal OM- en ZM-afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen zet ook in 2012 door. Dit geldt ook voor het aantal ZM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen die sinds 2006 een daling laten zien. Alleen het aantal OM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen laat na een aantal stabiele jaren sinds 2010 jaarlijks een toename zien.

Minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen)

- Het aantal OM-afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen daalt sinds 2007, zo ook in 2012. Met name het aantal werkstraffen per 1.000 minderjarigen neemt jaarlijks verder af, terwijl sinds 2010 het aantal strafbeschikkingen en beleidssepots jaarlijks toeneemt.
- De aantallen ZM-afdoeningen per 1.000 minderjarigen nemen jaarlijks af. Dit geldt voor alle ZM-afdoeningen die we hebben onderscheiden. De sterkste daling is zichtbaar in de aantallen werkstraffen en voorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 minderjarigen. Het aantal geldstraffen en de leerstraffen laten een lichte daling zien.
- Het totale aantal minderjarigen dat een Halt-afdoening afrondde vanwege het plegen van een misdrijf nam in de periode 2007-2012 met 39% af. Deze afname is zichtbaar bij zowel jongens als meisjes en over alle leeftijden, met uitzondering van 17-jarige meisjes. De afname is ook zichtbaar bij vermogensmisdrijven en bij vernielingen en openbare ordemisdrijven. In die laatste groep is de daling zelfs 66%.

Jongvolwassenen (18- tot en met 24-jarigen)

- Bij de OM-afdoeningen opgelegd aan jongvolwassenen zien we sinds 2007 jaarlijks een sterke daling in het aantal financiële transacties per 1.000 18- tot en met 24-jarigen, terwijl het aantal strafbeschikkingen per 1.000 leeftijdgenoten sinds de invoering in 2008 fors toeneemt. Het aantal beleidssepots per 1.000 jongvolwassenen neemt vanaf 2010 jaarlijks licht toe.
- Bij de ZM-afdoeningen is het aantal opgelegde geldstraffen, voorwaardelijke en onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen sinds 2007 jaarlijks afgenomen. Het aantal werkstraffen en overige afdoeningen laat vanaf 2009 jaarlijks een daling zien.

Adolescenten (16- tot en met 22-jarigen)

- Wanneer we kijken naar het totale aantal OM- en ZM-afdoeningen zien we eenzelfde patroon als bij de minderjarigen en jongvolwassenen.
- In 2002 werd 2,6% van de door de rechter veroordeelde jongeren volgens het volwassenstrafrecht veroordeeld, in 2012 is dit percentage gedaald naar 0,8%. Het aantal jongvolwassenen dat volgens het jeugdstrafrecht wordt veroordeeld, zien we licht stijgen (van 0,2% naar 0,4%).

In hoofdstuk 3 is aandacht besteed aan de ontwikkelingen van de aantallen strafrechtelijke daders onder jongeren. In dit hoofdstuk beschrijven we de afdoeningen die aan deze daders zijn opgelegd in de verschillende fasen van de strafrechtsketen. We onderscheiden afdoeningen op het niveau van de politie, het OM en de rechter (de ZM). We kijken naar de meest voorkomende afdoeningen.

De politie heeft verschillende mogelijkheden om een zaak van een verdachte af te doen, zoals een standje of een doorverwijzing naar Halt. Onder specifieke voorwaarden (first offender en een Halt-waardigdelict) kan een proces verbaal van een minderjarige verdachte worden doorgestuurd naar Halt alwaar deze een Halt-afdoening krijgt. Zaken met ernstige feiten worden doorgestuurd naar het OM en worden afgedaan, hetzij door het OM zelf, hetzij door de rechter.

Bij de OM-afdoeningen onderscheiden we de volgende afdoeningen: technisch sepot,²³ beleidssepot,²⁴ werkstraf, leerproject, financiële transactie, strafbeschikking²⁵ en overige afdoeningen. Vanaf 1 februari 2008 is de Wet OM-afdoening gefaseerd in werking getreden waardoor het mogelijk is voor het OM om buiten de rechter om straffen op te leggen onder andere door middel van een strafbeschikking (deze kan onder meer bestaan uit een geldstraf of een taakstraf). De mogelijkheid tot strafbeschikking is pas sinds 2011 landelijk ingevoerd voor minderjarigen. Hoewel er een formele startdatum is van een beleidsdoorvoering, is er in de praktijk vaak sprake van gefaseerde invoer, waardoor het mogelijk is dat bepaalde sancties al opgelegd worden voor de officiële invoering. De strafbeschikking zal uiteindelijk vrijwel volledig in plaats komen van de transactie en het voorwaardelijke sepot. Vooralsnog blijven deze twee afdoeningen echter naast de strafbeschikking bestaan (Van der Leij, 2013).

In de afdoeningen opgelegd door de rechter wordt hier onderscheid gemaakt tussen: een maatregel,²⁶ gedragsbeïnvloedende maatregel,²⁷ onvoorwaardelijke vrijheidsstraf kleiner of gelijk aan drie maanden, onvoorwaardelijke vrijheidsstraf meer dan drie maanden, voorwaardelijke vrijheidsstraf, werkstraf, leerstraf, geldstraf, overige afdoening, technische uitspraak of vrijspraak.

Het is mogelijk dat een dader in één jaar meerdere afdoeningen krijgt aangeboden of opgelegd²⁸. Bijvoorbeeld een dader krijgt in één jaar een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf en een geldstraf opgelegd door de rechter. In zo'n situatie zijn beide afdoeningen in dat ene jaar geteld. Ook wanneer er sprake is van combinatiestrafpen zijn de straffen afzonderlijk geteld. De aantallen afdoeningen liggen daarom ook hoger dan de aantallen unieke strafrechtelijke daders die in het vorig hoofdstuk aan de orde kwamen. Om de ontwikkelingen in de aantallen Halt-afdoeningen te beschrijven is gebruikgemaakt van het registratiesysteem van Halt, AuraH. Voor de aantallen OM- en ZM-afdoeningen is gebruikgemaakt van de OBJD, dit is een gepseudonimiseerde versie van het Justitieel Documentatiesysteem (JDS).

²³ Van een technisch sepot wordt gesproken wanneer het OM om bewijstechnische redenen afziet van verdere vervolging.

²⁴ Van een beleidssepot wordt gesproken wanneer het OM afziet van verdere vervolging op grond van het opportuniteitsbeginsel. Dit betekent dat de officier van justitie op gronden van het algemeen belang kan besluiten een strafbaar feit niet te vervolgen.

²⁵ Het OM kan zonder tussenkomst van een strafrechter een strafbeschikking uitvaardigen bij veelvoorkomende strafbare feiten, dit indien er sprake is van een overtreding of misdrijf waarop een gevangenisstraf staat van niet meer dan 6 jaar. Deze strafbeschikking kan bestaan uit een geldstraf, onttrekking aan het verkeer, ontzeggen van de rijbevoegdheid, een taakstraf en het betalen van een geldbedrag aan de staat ten behoeve van het slachtoffer. Er kan dus geen vrijheidsstraf worden opgelegd (Van der Leij, 2013).

²⁶ Onder een maatregel vallen: de PIJ-maatregel, plaatsing in een inrichting voor buitengewone behandeling in zaak, jeugd-tbs met bevel tot verpleging in zaak, tbs zonder bevel tot verpleging in zaak, tbs met voorwaarden, plaatsing in psychiatrisch ziekenhuis, terbeschikkingstelling van regering, tbs met bevel tot verpleging, plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders, strafrechtelijke opvang verslaafden.

²⁷ De gedragsbeïnvloedende maatregel is ingevoerd in februari 2008 en kan worden opgelegd aan jongeren die onder het jeugdstrafrecht vallen. De maatregel kan worden opgelegd wanneer opsluiting een te zware straf is en een voorwaardelijke straf te licht is. De maatregel is voornamelijk bedoeld voor veelplegers en jongeren met gedragsproblemen.

²⁸ Tot voor kort was het opleggen van een sanctie alleen voorbehouden aan de rechter. Het OM en bureau Halt waren alleen gerechtigd een sanctie aan te bieden. Sinds enkele jaren kan het OM echter ook sancties opleggen.

We beginnen dit hoofdstuk met de langetermijnontwikkelingen in afdoeningen door het OM en de ZM opgelegd aan 12- tot en met 24-jarigen. Vervolgens gaan we nader in op de ontwikkelingen in specifieke afdoeningen onder respectievelijk de minderjarigen en de jongvolwassenen in de periode 2007 tot en met 2012. Verder beschrijven we de trends in afdoeningen onder 16- tot en met 22-jarigen.

4.1 Langetermijnontwikkeling (1997 tot en met 2012)

De lange termijnontwikkelingen hebben alleen betrekking op OM- en ZM-afdoeningen voor minderjarigen en jongvolwassenen.

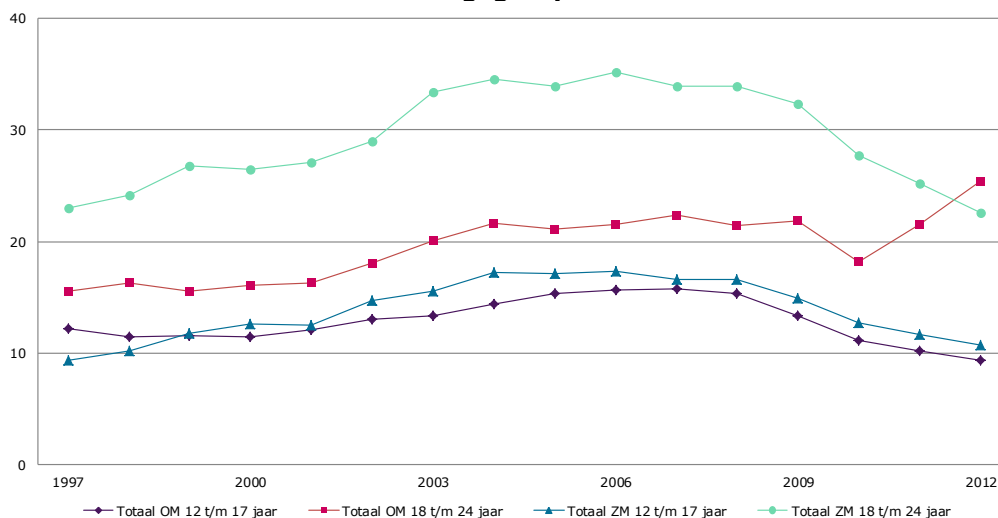
In 2012 zijn door het OM ruim 40.000 zaken afgedaan tegen 12- tot en met 24-jarigen. Daarbij zijn bijna 48.500 afdoeningen aangeboden of opgelegd. Dat is gemiddeld 1 afdoening per zaak. Het merendeel van de afdoeningen (40%) betreft een strafbeschikking. In 1997 en 2007 bestond de strafbeschikking nog niet en was een financiële transactie de meest voorkomende afdoening. Het leerproject is het minste aangeboden. Leerprojecten werden ook in de jaren 1997 en 2007 weinig aangeboden (zie bijlage 3, tabel B4.1).

In 2012 heeft de rechter ruim 25.000 zaken afgedaan tegen 12- tot en met 24-jarige ouders. Er zijn door de rechter ruim 45.500 afdoeningen opgelegd. Gemiddeld gaat het om bijna 2 afdoeningen per zaak. De werkstraf werd in 2012 het meeste opgelegd (33%) en de gedragsbeïnvloedende maatregel het minst. In 1997 en 2007 werd de geldstraf juist het meest opgelegd door rechters. De gedragsbeïnvloedende maatregel bestond toen nog niet. De minst opgelegde sanctie in die jaren was de maatregel. Verder blijkt dat het percentage vrijspraken door de rechter in 2012 bijna twee keer zo hoog is (in bijna 7% van de ZM zaken volgt vrijspraak) als in 2007 en drie keer zo hoog als in 1997 (zie bijlage 3, tabel B4.1).

Figuur 4.1 laat de ontwikkeling in het totale aantal OM- en ZM-afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen en 18- tot en met 24-jarigen zien over de periode 1997 tot en met 2012. Bij de 12- tot en met 17-jarigen zien we dat het relatieve aantal afdoeningen door OM en ZM vanaf 1997 tot aan ongeveer 2003/4 stijgt, daarna is het relatieve aantal afdoeningen enkele jaren min of meer gelijk, gevolgd door een daling vanaf 2006/2007. Deze daling zet vervolgens door tot en met 2012. In 2012 zijn er door OM en ZM respectievelijk 9 en 11 afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen opgelegd.

Onder de 18- tot en met 24-jarigen is een vergelijkbare ontwikkeling waarneembaar waar het de ZM-afdoeningen betreft. In 2006 bereikt het aantal ZM-afdoeningen per 1.000 jongvolwassenen een piek, waarna een lichte daling inzet die vervolgens twee jaar stabiel blijft. Vanaf 2009 is er duidelijk sprake van een jaarlijkse daling. De ZM heeft in 2012 26 afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen opgelegd. De OM-afdoeningen onder de jongvolwassenen laten een andere ontwikkeling zien. Het relatieve aantal OM-afdoeningen onder 18- tot en met 24-jarigen stijgt tot aan 2003/2004, is dan enkele jaren stabiel en neemt vervolgens, na een dip in 2010, in de laatste twee jaren sterk toe. In 2012 heeft het OM 23 afdoeningen aangeboden of opgelegd per 1.000 18- tot en met 24-jarigen.

Figuur 4.1 Afdoeningen door het OM of de ZM, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.2 en B4.3 voor corresponderende cijfers.

Bron: bevolkingsstatistiek en OBJD

4.2 Minderjarigen (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf gaan we dieper in op de ontwikkelingen in de tijd in afdoeningen door Halt, het OM of de ZM onder 12- tot en met 17-jarigen. We richten ons specifiek op de jaren 2007 tot en met 2012.

4.2.1 Halt-afdoeningen

De Halt-straf is een afdoening op het niveau van de politie waarna (onder de voorwaarde van afronding) geen verdere strafvervolgning volgt. Formeel is sprake van een voorwaardelijk sepot. Halt-afdoeningen worden overwegend opgelegd voor overtredingen en minder ernstige misdrijven en kunnen alleen worden opgelegd aan minderjarigen. Voorwaarden zijn dat de jongere het gepleegde feit bekent, instemt met de verwijzing naar Halt, nog niet eerder een Halt-afdoening heeft gehad²⁹ en ook nog niet eerder door het OM is vervolgd. De officier van justitie kan overigens toestemming verlenen om van deze regels af te wijken.³⁰

We beschrijven alleen de ontwikkeling in het aantal jongeren dat een Halt-afdoening heeft afgerond dat opgelegd werd vanwege een misdrijf. Halt-afdoeningen wegens een overtreding worden buiten beschouwing gelaten. Ook worden niet het aantal (opgelegde) Halt-afdoeningen geteld, maar het aantal jongeren met een (al dan niet succesvol) voltooide Halt-afdoening.³¹

In 2012 hebben 7.440 jongeren een Halt-afdoening afgerond naar aanleiding van het plegen van een misdrijf. Dit is een daling van ruim 40% ten opzichte van 2007 –

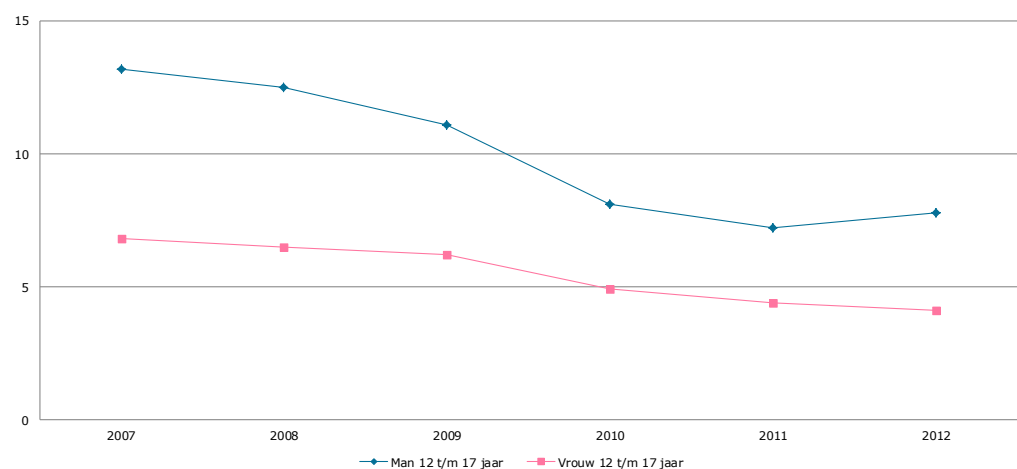
²⁹ Overtredingen en/of vuurwerkdelicten worden hierbij maximaal twee keer buiten beschouwing gelaten. Uitgezonderd is schoolverzuim: voor deze overtreding mag men slechts éénmaal naar Halt worden verwezen, maar na een geslaagde Halt-straf voor schoolverzuim kan men wel opnieuw een Halt-verwijzing krijgen voor een ander feit.

³⁰ Dit kan bijvoorbeeld aan jongeren van 18-20 jaar, in geval van een delict dat in groepsverband is gepleegd waarbij ook minderjarigen zijn betrokken. Of wanneer een jongere om religieuze of culturele redenen niet bekent, maar wel een Halt-verwijzing wil.

³¹ Het totale aantal afgedane Halt-straffen is iets hoger, omdat het voor kan komen dat een jongere in één kalenderjaar twee, of in uitzonderlijke gevallen zelfs drie keer een Halt-straf uitvoerde.

toen waren het er nog 12.790. Kijken we naar het relatieve aantal opgelegde Halt-straffen, dan zien we een afname van 10 op de 1.000 minderjarigen in 2007 tot 6 op de 1.000 in 2012. In deze periode is het relatieve aantal minderjarige jongens dat een Halt-straf afrondde gedaald van 13 naar 8 op elke 1.000 en bij meisjes daalde het van 7 naar 4 op elke 1.000 (figuur 4.2). Bij jongens was dit aantal overigens in 2011 op zijn laagst, met 7 op elke 1.000. Dit aantal is het laatste jaar weer iets toegenomen.

Figuur 4.2 Aantal 12- tot en met 17-jarigen met een Halt-straf wegens een misdrijf naar geslacht, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

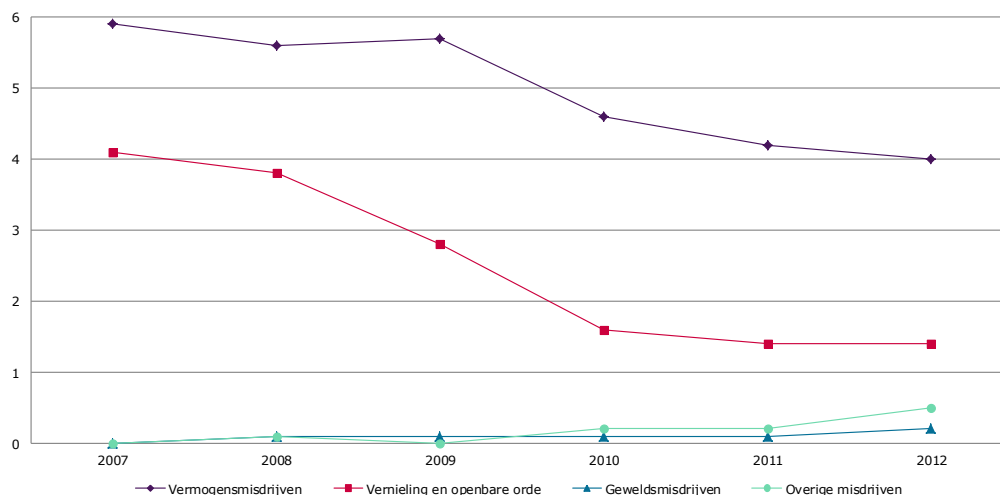


Zie bijlage 3, tabel B4.4 voor corresponderende cijfers.
Bron: Halt/SSB, CBS.

Jongeren van 14 en 15 jaar krijgen relatief het vaakst een Halt-straf opgelegd (leeftijd op het moment dat naar Halt wordt verwezen). Dit geldt voor zowel jongens als meisjes en over de gehele periode 2007-2012. De piek ligt op 14-jarige leeftijd (zie bijlage 3, tabel B4.4). In 2007 heeft 14 van elke 1.000 14-jarigen een Halt-straf afgerond, in 2012 waren dit er 8. Met uitzondering van 17-jarige meisjes is het aantal minderjarigen met een Halt-straf tussen 2007 en 2012 afgenomen.

De meeste Haltstraffen voor een misdrijf vinden plaats naar aanleiding van een vermogensmisdrijf. Hierbij moet men denken aan (winkel)diefstal, verduistering, oplichting (bijvoorbeeld het verwisselen van prijskaartjes) en heling – of pogingen daartoe. In de jaren 2007-2009 voltooiden 6 op elke 1.000 12- tot en met 17-jarigen vanwege een vermogensmisdrijf een Halt-straf, sindsdien neemt dit relatieve aantal af, tot 4 op elke 1.000 in 2012 (figuur 4.3). Ook afdoeningen ten gevolge van misdrijven in de categorie vernieling en openbare orde komen relatief vaak voor, alhoewel dit in de periode 2007-2012 nog iets sterker is afgenomen: van 4 op elke 1.000 minderjarigen in 2007 tot iets meer dan 1 op elke 1.000 in 2012: een afname van 66%. Onder deze misdrijven vallen bij Halt onder meer openlijk geweld tegen goederen en vernieling en graffiti. Halt-afdoeningen naar aanleiding van geweldsmisdrijven en overige misdrijven zijn in absolute aantallen wel toegenomen sinds 2007, maar ze komen nog steeds zo weinig voor dat ook in 2012 voor deze categorieën samen nog geen 1 op elke 1.000 minderjarigen hiermee van doen krijgt.

Figuur 4.3 Aantal 12- tot en met 17-jarigen met een Halt-straft wegens een misdrijf naar type misdrijf, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.5 voor corresponderende cijfers.
Bron: Halt/SSB, CBS.

4.2.2 OM-afdoeningen

In 2012 zijn er door het OM ruim 11.200 afdoeningen opgelegd aan jongeren in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar. Dat is bijna de helft van het aantal afdoeningen dat in 2007 door het OM aan jongeren in deze leeftijdsgroep werd opgelegd (toen het ruim 19.000 afdoeningen betrof). Gerelateerd aan de bevolkingsomvang betreft het een daling van 16 OM-afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen in 2007 naar 9 afdoeningen in 2012, een afname van 40% (zie bijlage 3, tabel B4.2).

In 2012 bestaat bijna 46% van de OM-afdoeningen aan minderjarigen uit een transactie, zoals een werkstraf, leerproject of financiële transactie (zie tabel 4.1). De meest opgelegde transactie is de werkstraf, de minst opgelegde transactie een leerproject. Deze verhoudingen in rangorde zijn ten opzichte van 2007 niet veranderd. Met de komst van de strafbeschikking zien we echter wel dat het percentage werkstraffen, financiële transacties en leerprojecten fors is gedaald en het percentage strafbeschikkingen enorm is toegenomen. Dit laatste is niet verwonderlijk omdat de strafbeschikking in 2007 niet bestond. Opvallend is wel dat ten opzichte van 2007 er in 2012 relatief meer zaken eindigen in een technisch sepot (bijna twee keer zoveel) of een beleidssepot (bijna 2,5 keer zoveel). In het rapport *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2012* werd eveneens een grote toename in het aantal technische sepots en beleidssepots gemeld van respectievelijk 48% en 64% tussen 2005 en 2012 (Brouwers & Eggen, 2013, pp. 121-122). In dit rapport wordt deze toename toegeschreven aan de verdubbeling van het aantal 'kale' sepots en een sterke toename van het aantal voorwaardelijke sepots. Een kaal sepot is een sepot zonder voorwaarden, zonder kennisgeving aan de verdachte en zonder overdracht aan een andere instantie (Brouwers & Eggen, 2013).

Tabel 4.1 Aantal afdoeningen door het OM van 12- tot en met 17-jarige strafrechtelijke daders, in %

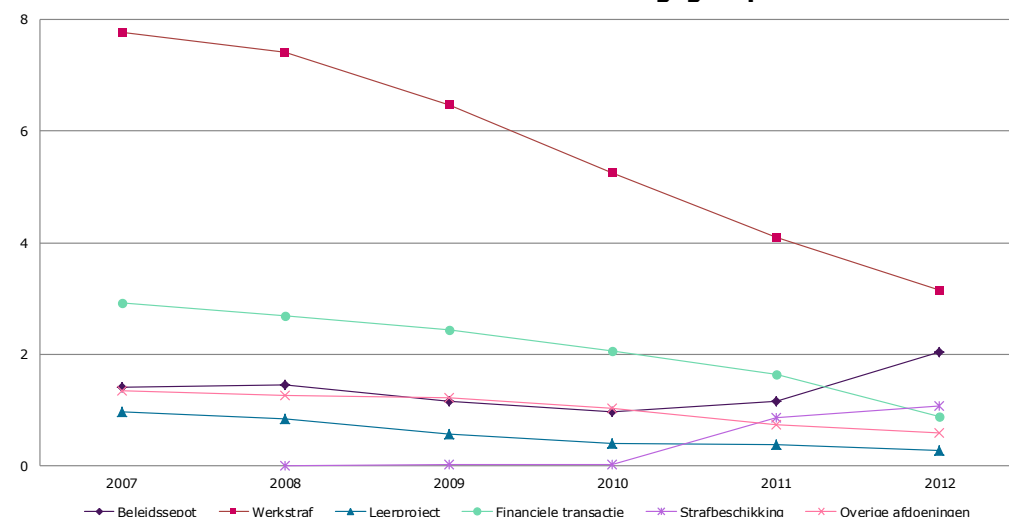
	2007	2012
Aantal	19.000	11.200
<i>OM-afdoeningen</i>		
Beleidssepot	8,9	21,6
Technisch sepot	8,6	15,1
Transactie, waarvan	74,1	45,8
werkstraf	49,4	33,5
leerproject	6,1	2,8
financiële transactie	18,6	9,4
Strafbeschikking	n.v.t.	11,4
Overige afdoeningen	8,5	6,1

Bron: OBJD

In figuur 4.4 worden de ontwikkelingen in aantallen OM-afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen gegeven. Technische sepots worden niet verder meegenomen in de analyses omdat om bewijstechnische redenen het OM afziet van vervolging.

Vanaf 2007 zien we jaarlijks een sterke daling in het relatieve aantal werkstraffen tot ruim 3 werkstraffen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen in 2012. Ook de relatieve aantallen financiële transacties, leerprojecten en overige afdoeningen dalen sinds 2007, allen tot minder dan 1 per 1.000 minderjarigen in 2012. De strafbeschikking is pas in 2008 ingevoerd en wordt vanaf 2010 steeds vaker opgelegd aan 12- tot en met 17-jarigen. Na een eerste lichte daling zien we dat het aantal beleidssepots sinds 2010 stijgt tot 2 per 1.000 minderjarigen in 2012.

Figuur 4.4 Aantal afdoeningen door het OM naar type afdoening, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.2 voor corresponderende cijfers.

Bron: bevolkingsstatistiek en OBJD

4.2.3 Afdoeningen door de rechter

In 2012 heeft de rechter bijna 12.700 afdoeningen opgelegd aan minderjarigen. In absolute aantallen is er sprake van bijna een halvering ten opzichte van 2007 toen er ruim 20.000 afdoeningen door de rechter werden opgelegd. In tabel 4.2 wordt de procentuele verdeling gegeven van de afdoeningen door de rechter opgelegd in

2007 en in 2012. De meest opgelegde sanctie in 2012 is de werkstraf, gevolgd door een geldstraf en een voorwaardelijke vrijheidsstraf. Maatregelen worden het minst vaak opgelegd. Dit beeld is niet anders vergeleken met 2007.

Opvallend is dat in 2012 de voorwaardelijke vrijheidsstraf verhoudingsgewijs veel minder vaak is opgelegd door de rechter dan in 2007. Hoewel absoluut gezien het aantal vrijspraken onder minderjarigen is gedaald, zijn er verhoudingsgewijs in 2012 1,5 keer meer zaken met een vrijspraak afgedaan dan in 2007.

Tabel 4.2 Aantal afdoeningen door het ZM van 12- tot en met 17-jarige strafrechtelijke daders in 2007 en 2012, in %

	2007	2012
Aantal	20.000	12.700
<i>ZM-afdoeningen</i>		
Maatregelen		
Maatregel	1,0	0,8
Gedr. beïnvloed. mtr.	n.v.t.	0,6
Straffen		
Onvw. vrij ≤3 mnd.	6,1	5,6
Onvw. vrij >3 mnd.	2,7	2,3
Vw. vrij	15,7	10,0
Werkstraf	43,3	47,0
Leerstraf	9,4	5,6
Geldstraf	15,8	18,6
Overige afdoeningen	2,4	3,6
Technische uitspraak	0,2	0,4
Vrijspraak	3,7	5,3

Bron: OBJD

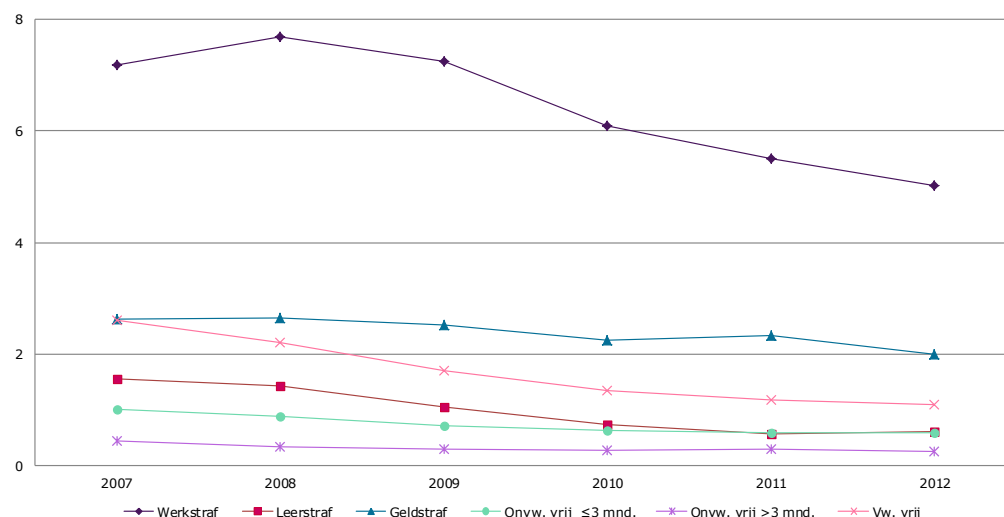
Gerelateerd aan de bevolkingsomvang is sprake van een daling van 17 ZM-afdoeningen per 1.000 minderjarigen in 2007 naar 11 afdoeningen per 1.000 in 2012, een afname van 36% (zie bijlage 3, tabel B4.2).

In figuur 4.5 worden de ZM-afdoeningen per 1.000 12- tot en met 17-jarige jongeren uitgesplitst naar zes verschillende afdoeningen. Technische uitspraken en vrijspraken worden niet meegenomen in de analyses omdat hierbij is afgezien van vervolging of omdat de verdachte niet schuldig is bevonden.

Het aantal werkstraffen per 1.000 minderjarigen is na 2008 jaarlijks sterk afgenomen tot 5 per 1.000 in 2012. De aantallen geldstraffen en leerprojecten per 1.000 leeftijdgenoten zijn ook afgenomen in vergelijking met 2007. In figuur 4.5 is te zien dat het aantal vrijheidsstraffen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen jaarlijks ook is gedaald (dit geldt zowel voor de onvoorwaardelijke, als voor de voorwaardelijke vrijheidsstraffen). Een sterke daling is er in het aantal voorwaardelijke vrijheidsstraffen tot ongeveer 1 per 1.000 minderjarigen in 2012, dat is bijna 2,5 keer minder voorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 12- tot en met 17-jarigen dan in 2007.

De sterkste dalingen lijken zich vooral voor 2010 te hebben voorgedaan. De laatste jaren lijkt er sprake van een minder scherpe afname in het aantal opgelegde straffen door de rechter per 1.000 12- tot en met 17-jarigen.

Figuur 4.5 Aantal afdoeningen door de rechter naar type afdoening, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.2 voor corresponderende cijfers.
Bron: bevolkingsstatistiek en OBJD

4.3 Jongvolwassenen (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op de ontwikkelingen in de tijd in afdoeningen door het OM of de rechter voor meerderjarigen van 18 tot en met 24 jaar in de jaren 2007 tot en met 2012.

4.3.1 Afdoeningen door het OM

In 2012 zijn er door het OM ruim 37.100 afdoeningen aangeboden of opgelegd aan jeugdigen in de leeftijd 18 tot en met 24 jaar, dat is bijna een vijfde meer dan in 2007. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang is de toename iets minder sterk, namelijk van 22 OM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen in 2007 naar 26 in 2012, een toename van 14% (zie bijlage 3, tabel B4.3).

In 2012 is de meest voorkomende OM-afdoening een strafbeschikking (48%). Leerprojecten komen in 2012 nauwelijks meer voor. In 2007 bestond de strafbeschikking niet en toen was de meest voorkomende OM-afdoening jegens jongvolwassenen een financiële transactie (zie tabel 4.3).

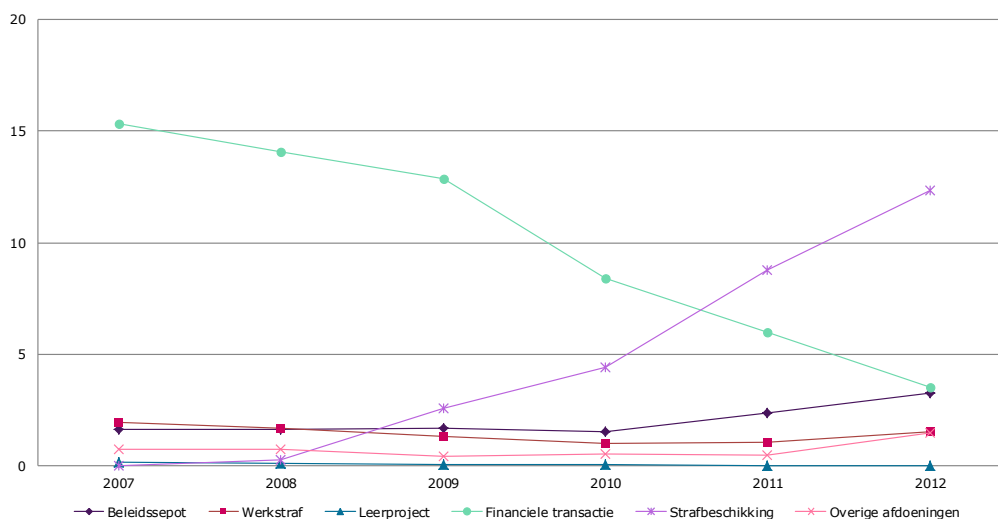
Tabel 4.3 Aantal afdoeningen door het OM van 18- tot en met 24-jarige strafrechtelijke daders in 2007 en 2012, in %

	2007	2012
Aantal	30.400	37.100
<i>OM-afdoeningen</i>		
Beleidssepot	7,3	12,7
Technisch sepot	11,6	13,4
Transactie, waarvan	77,9	19,8
Werkstraf	8,6	5,9
Leerproject	0,6	0,1
Financiële transactie	68,7	13,8
Strafbeschikking	n.v.t.	48,4
Overige afdoeningen	3,2	5,8

Bron: OBJD

In figuur 4.6 worden voor de periode 2007 tot en met 2012 de ontwikkelingen in de OM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen weergegeven. In de figuur is duidelijk te zien dat in deze periode het relatieve aantal financiële transacties jaarlijks sterk is gedaald tot 3,5 per 1.000 in 2012. Met name na 2010 toen de strafbeschikking landelijk is ingevoerd, is sprake van een sterke toename in het gebruik van deze afdoening. In 2012 zijn er ruim 12 strafbeschikkingen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen opgelegd. Het lijkt er dan ook op dat de strafbeschikking een deel van de financiële transacties die het OM oplegt, vervangt. Het relatieve aantal beleidssepots is vrij stabiel tot aan 2010. Vanaf 2010 neemt het aantal beleidssepots jaarlijks toe tot ruim 3 per 1.000 in 2012. Verder zien we in de laatste twee jaren ook een stijging in het relatieve aantal overige afdoeningen en blijven de aantallen werkstraffen en leerprojecten per 1.000 jongvolwassenen gelijk.

Figuur 4.6 Aantal afdoeningen door het OM naar type afdoening, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.3 voor corresponderende cijfers.

Bron: bevolkingsstatistiek en OBD

4.3.2 Afdoeningen door de rechter

In 2012 zijn er ongeveer 32.900 afdoeningen door de rechter opgelegd aan 18- tot en met 24-jarigen. Dat is ruim een derde minder dan in 2007. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang betreft het een daling van 34 ZM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen in 2007 naar 23 afdoeningen in 2012, een afname van 33% (zie bijlage 3, tabel B4.3).

In 2012 is de meest opgelegde sanctie door de rechter een geldstraf (34%), gevolgd door een werkstraf (zie tabel 4.4). Vrijheidsstraffen komen minder vaak voor. De meest voorkomende vrijheidsstraf is een voorwaardelijke vrijheidsstraf. Van het sanctiearsenaal dat de rechter tot zijn beschikking heeft, wordt het minst vaak gebruikgemaakt van maatregelen en de leerstraf. Dit beeld is vergelijkbaar met dat in 2007. Uit de tabel blijkt verder dat het percentage vrijspraken in 2012 bijna twee keer zo hoog is als in 2007 (niet weergegeven in de tabel is dat ook het absoluut aantal vrijspraken onder jongvolwassenen is toegenomen van bijna 1.800 in 2007 tot bijna 2.300 in 2012).

Tabel 4.4 Aantal afdoeningen door het ZM van 18- tot en met 24-jarige strafrechtelijke daders, in %

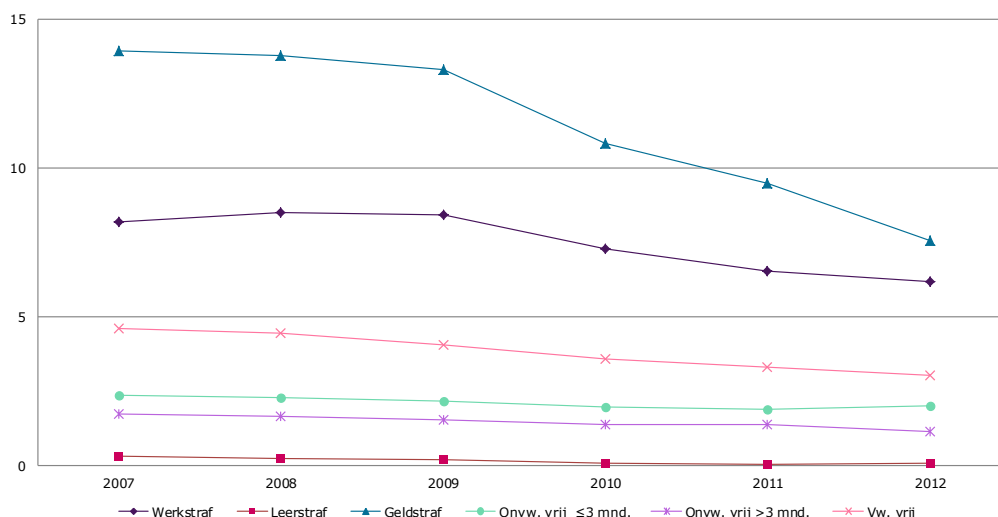
	2007	2012
Aantal	46.000	32.900
<i>ZM-afdoeningen</i>		
Maatregelen		
Maatregel	0,2	0,3
Gedr. beïnvloed. mtr.	n.v.t.	0,0
Straffen		
Onvw. vrij ≤3 mnd.	7,0	8,8
Onvw. vrij >3 mnd.	5,1	5,0
Vw. vrij	13,6	13,4
Werkstraf	24,2	27,4
Leerstraf	0,9	0,3
Geldstraf	41,1	33,6
Overige afdoeningen	3,9	3,9
Technische uitspraak	0,2	0,6
Vrijspraak	3,9	6,9

Bron: OBJD

In figuur 4.7 worden voor de periode 2007 tot en met 2012 de ZM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 24-jarige jongvolwassenen weergegeven. Uit de figuur is af te lezen dat het aantal geldstraffen en werkstraffen met name vanaf 2009 jaarlijks sterk is afgenomen. In 2012 gaat het om bijna 8 geldstraffen per 1.000 jongvolwassenen en ruim 6 werkstraffen, ten opzichte van 2007 een daling van 46% en 25%.

De vrijheidsstraffen die door de rechter aan jongvolwassenen worden opgelegd nemen sinds 2007 ook jaarlijks af, zo ook in 2012. In 2012 zijn er bijna 3 voorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 18- tot en met 24-jarigen door de rechter opgelegd, dat is 34% minder dan in 2007. De aantallen onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 jongvolwassenen laten een minder scherpe daling zien, hoewel in 2012 het aantal onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 leeftijdgenoten dat meer dan 3 maanden bedraagt, wel iets sterker afneemt dan in de jaren ervoor. In 2012 is 1 onvoorwaardelijke lange vrijheidsstraf per 1.000 18- tot en met 24-jarigen opgelegd.

Figuur 4.7 Aantal afdoeningen door de rechter naar type afdoening, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.3 voor corresponderende cijfers.
Bron: bevolkingsstatistiek en OBJD

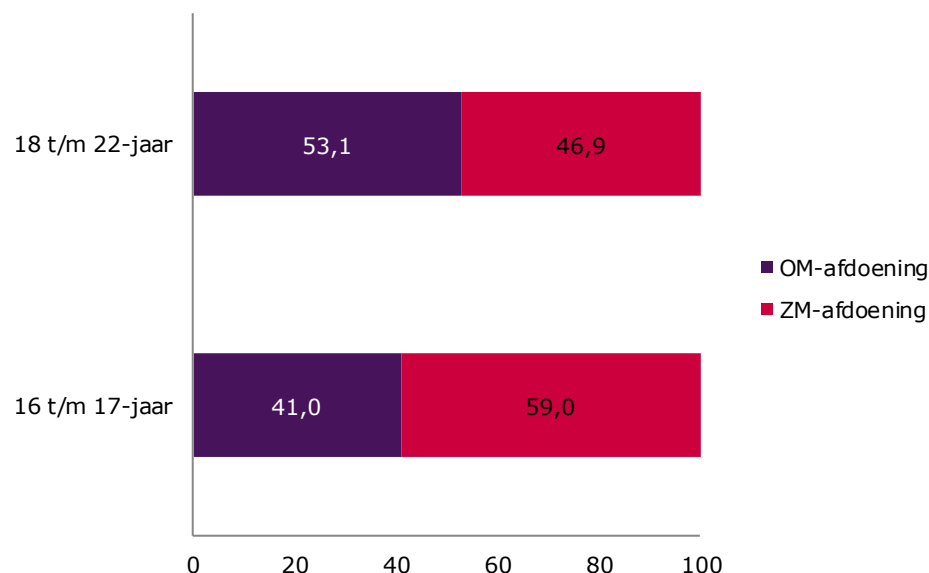
4.4 Adolescenten (2007 tot en met 2012)

In deze paragraaf ligt de focus op de afdoeningen die zijn aangeboden of opgelegd aan 16- tot en met 22-jarige daders. We richten ons specifiek op deze leeftijdsgroepen omdat het hier gaat om de jeugdigen die vanaf 2014 in aanmerking kunnen komen voor het adolescentenstrafrecht.

4.4.1 Afdoeningen 16- tot en met 22-jarige daders

Van de ruim 93.800 afdoeningen die in 2012 werden opgelegd aan 12- tot en met 24-jarigen is 70% aangeboden of opgelegd aan strafrechtelijke daders in de leeftijd 16 tot en met 22 jaar. In figuur 4.8 wordt voor de leeftijdsgroepen 16- en 17-jarigen en 18- tot en met 22-jarigen een overzicht gegeven van het aantal afdoeningen door het OM of de ZM in 2012. Verhoudingsgewijs worden onder de 16- en 17-jarige daders meer zaken door de rechter dan door het OM afgedaan (respectievelijk circa 59% en 41%), terwijl onder de 18- tot en met 22-jarige daders relatief meer zaken door het OM dan door de rechter worden afgedaan (respectievelijk circa 53% en 47%).

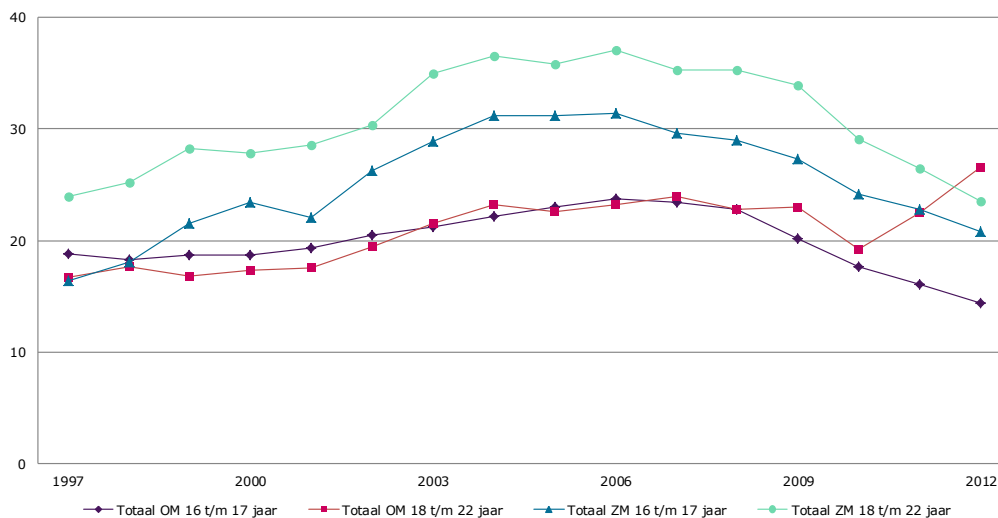
Figuur 4.8 Verdeling afdoeningen opgelegd door OM en ZM aan 16- tot en met 22-jarigen in 2012, in %



Bron: OBJD

In figuur 4.9 worden de ontwikkelingen in de totale aantallen OM-en ZM-afdoeningen per 1.000 16- en 17- en 18- tot en met 22-jarigen gegeven. De trends volgen in grote lijnen hetzelfde patroon als dat we zien onder de totale groep 12- tot en met 24-jarigen (zie figuur 4.1). Dit is niet verwonderlijk, omdat het merendeel van de strafrechtelijke minderjarige en jongvolwassen daders in de leeftijdsgroep 16 tot en met 22 jaar valt. Het relatieve aantal ZM-afdoeningen laat onder de 16- en 17-jarigen en onder de 18- tot en met 22-jarigen eenzelfde patroon zien: vanaf 1997 jaarlijks een toename, tussen 2003 en 2006 ongeveer gelijkblijvende aantallen, gevolgd door een daling in het aantal afdoeningen per 1.000 in de jaren daarna. Ook in 2012 zet deze daling door (bij de 16- en 17-jarigen zelfs tot onder het niveau van 1997). De ontwikkeling in het relatieve aantal OM-afdoeningen verschilt bij beide leeftijdsgroepen met name in de laatste twee jaren. Onder de 16- en 17-jarigen is vanaf 1999 tot aan 2006 bijna jaarlijks sprake van een toename, gevolgd door een afname in de jaren erna die ook in 2012 continueert. Onder de 18- tot en met 22-jarigen zien we echter in de meest recente jaren een toename in het aantal OM-afdoeningen per 1.000 leeftijdgenoten.

Figuur 4.9 Afdoeningen door OM/ZM, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep



Zie bijlage 3, tabel B4.6 en B4.7 voor corresponderende cijfers.
Bron: bevolkingsstatistiek en OBJD

Vervolgens zijn de ontwikkelingen in de afzonderlijke afdoeningen door het OM en de ZM onderzocht over de periode 2007 tot en met 2012. De resultaten staan in bijlage 3 in de tabellen B4.6 en B4.7. Omdat de ontwikkelingen voor beide leeftijdsgroepen in deze periode een vergelijkbare ontwikkeling laten zien als onder de totale groep minderjarigen of jongvolwassenen, beperken we ons hier tot een korte toelichting.

Ten eerste de 16- en 17-jarigen: wat betreft de OM-afdoeningen zien we vanaf 2007 per 1.000 16- en 17-jarigen jaarlijks een daling in het aantal werkstraffen en financiële transacties en vanaf 2010 jaarlijks een stijging in het aantal beleidssepots en strafbeschikkingen. Bij de ZM-afdoeningen zien we per 1.000 leeftijdgenoten een jaarlijkse afname in het aantal vrijheidsstraffen vanaf 2007 en een jaarlijkse daling in het aantal werkstraffen vanaf 2008. Ook de overige afdoeningen laten in deze periode jaarlijks een afname zien.

Ten tweede de 18- tot en met 22-jarigen: wat betreft de OM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 22-jarigen zien we sinds 2007 jaarlijks een sterke daling in het aantal financiële transacties en vanaf 2008 een stijging in het aantal strafbeschikkingen. Wat betreft de ZM-afdoeningen per 1.000 18- tot en met 22-jarigen signaleren we jaarlijks een afname bij alle afdoeningen.

4.4.2 Toepassing volwassenstrafrecht bij minderjarigen en jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen

Artikel 77b van het Wetboek van Strafrecht biedt de rechter de mogelijkheid om jongeren in de leeftijd 16 en 17 jaar te sanctioneren volgens het volwassenstrafrecht afhankelijk van de ernst van het begane feit, de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan. Artikel 77c Wetboek van Strafrecht biedt andersom ook de mogelijkheid dat jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot 21 jaar volgens het jeugdstrafrecht worden berecht. Met andere woorden, bij deze leeftijdsgroepen kan atypisch strafrecht worden toegepast.

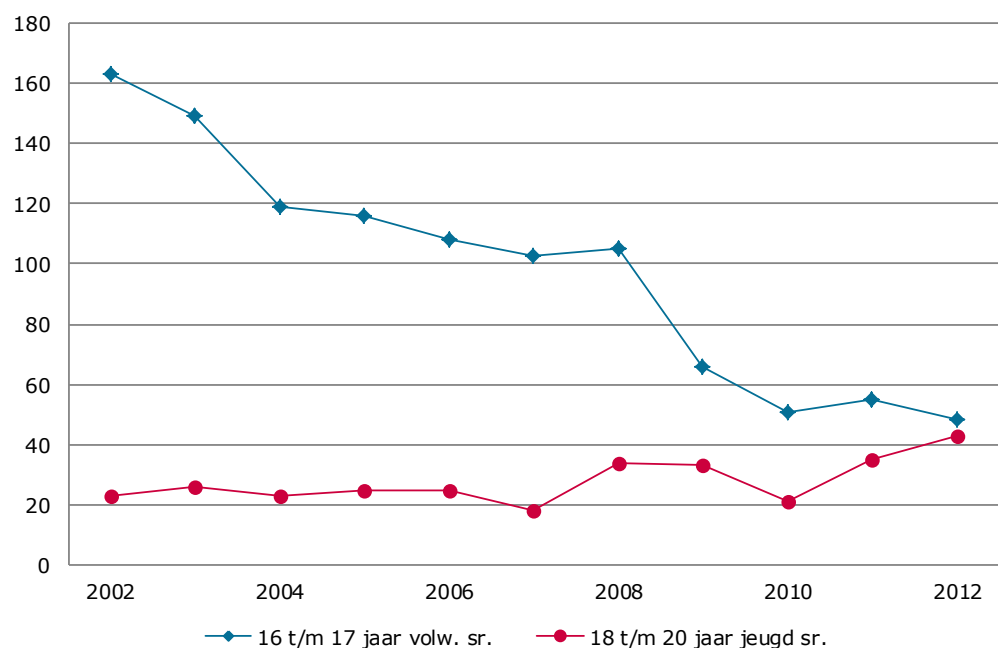
Omdat de OBJD tot op heden nog geen goede indicator heeft voor de toepassing van het volwassenstrafrecht bij minderjarigen, hebben we een andere bron gebruikt, namelijk OM DATA. Dit is een registratiesysteem van het OM waarin alle

zaken die door de rechter in eerste aanleg zijn afgedaan worden geregistreerd. De teleenheid is niet het aantal afdoeningen, maar het aantal strafzaken.

In figuur 4.10 wordt voor de jaren 2002 tot en met 2012 het absolute aantal zaken van 16- en 17-jarige jongeren weergegeven die volgens het volwassenstrafrecht zijn veroordeeld. Tevens wordt het absolute aantal zaken van 18- tot 21-jarigen weergegeven die volgens het jeugdstrafrecht zijn veroordeeld.

Uit de figuur blijkt dat de toepassing van het volwassenstrafrecht bij minderjarigen in de loop van de tijd steeds minder vaak voorkomt. Het aantal zaken waarin 16- en 17-jarigen zijn veroordeeld volgens het volwassenstrafrecht, neemt over de hele periode 2002 tot en met 2012 af van 163 naar 48. In 2012 is 0,8% van het totale aantal door de rechter afgedane strafzaken tegen 16- en 17-jarigen, afgedaan volgens het volwassenstrafrecht. Toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen wordt ook slechts beperkt toegepast. In 2012 werd bij 43 strafzaken tegen 18- tot 21-jarigen (0,4% van het totale aantal strafzaken in die leeftijdsgroep) jeugdstrafrecht toegepast. Procentueel lijkt het aandeel 18- tot 21-jarigen dat berecht is volgens het jeugdstrafrecht wel iets toe te nemen, maar dat lijkt vooral te komen door een daling in het totale aantal berechtingen in deze leeftijdsgroep.

Figuur 4.10 Aantal in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken tegen 12- tot en met 24-jarigen volgens volwassen- of jeugdstrafrecht, absolute aantallen



Zie bijlage 3, tabel B4.8 en B4.9 voor corresponderende cijfers.
Bron: OMDATA, bewerking WODC

5 Slotbeschouwing

André van der Laan & Gijs Weijters (WODC)

In deze studie zijn de ontwikkelingen beschreven die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan in de geregistreerde jeugdcriminaliteit zoals die bekend is geworden bij politie en justitie. Als indicatoren voor geregistreerde criminaliteit zijn genomen de aantallen verdachten en strafrechtelijke daders, de misdrijven die tegen verdachten en daders zijn geregistreerd en de afdoeningen tegen strafrechtelijke daders door het bureau Halt, het OM en de ZM. De studie richtte zich op jeugdigen in de leeftijd 12 tot en met 24 jaar, waarbij de volgende leeftijdsgroepen zijn onderscheiden: minderjarigen (12- tot en met 17-jarigen), jongvolwassenen (18- tot en met 24-jarigen) en in verband met het adolescentenstrafrecht ook de leeftijdsgroep 16 tot en met 22-jarigen. Naast de ontwikkelingen op de lange termijn (1997 tot en met 2012) is nader ingegaan op de ontwikkelingen in de meest recente 5 jaren. Voor deze laatste vijf jaren zijn, voor zover gegevens beschikbaar waren, ook de ontwikkelingen naar diverse achtergrondkenmerken van jeugdigen onderzocht, zoals individuele (onder andere sekse, herkomst, participatie school/werk), gezins- (huishoudsamenstelling en -inkomen) en regionale kenmerken (woongemeente). In dit hoofdstuk willen we de ontwikkelingen in de verschillende fasen in de strafrechtelijke keten samennemen. We beginnen met enkele kanttekeningen over de gebruikte bronnen voor het onderzoek die relevant zijn voor de duiding van de ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit.

5.1 Kanttekeningen

Criminaliteit vindt doorgaans plaats in het verborgene waarbij een dader er veel aan gelegen is om niet te worden ontdekt. De omvang van jeugdcriminaliteit of de aantallen daders daarvan kunnen alleen bij benadering worden vastgesteld. De in dit onderzoek gebruikte politie- en justitieregistraties bieden enkel zicht op dat deel van de criminaliteit en daderpopulatie dat bekend is geworden. Dalende aantallen verdachten, daders of afdoeningen in deze statistieken in de loop van de tijd, kunnen wijzen op een afname in de werkelijke criminaliteit en het aantal daders, maar het is ook mogelijk dat er zich in de rechtshandavings- en strafrechtelijke keten veranderingen hebben voorgedaan die hebben geleid tot minder verdachten, strafrechtelijke daders en afdoeningen. Hoewel dit onderzoek niet de plaats is om nader op deze achtergronden in te gaan, willen we wel enkele kanttekeningen maken die relevant zijn bij het lezen van de resultaten.

Filtering

In het proces vanaf het plegen van een misdrijf tot aan de bestraffing van de dader vinden diverse selecties plaats die ervoor zorgen dat de door de politie geregistreerde criminaliteit, verdachten en daders slechts een deel van de werkelijke criminaliteit en daders vormt (Elffers, 2003; Van Kerckevorde, 1995; zie ook hoofdstuk 1). Zo zijn er delicten zonder met slachtoffer. Niet alle ondervonden misdrijven worden door slachtoffers gemeld (Goudriaan, 2006) en niet alle slachtofferloze delicten wordenesignaleerd. Slechts een deel van de misdrijven (naar schatting eenderde) wordt bekend bij de politie en dit varieert ook nog eens naar type misdrijf (vermogen vaker dan geweld en vernieling). Het aantal ondervonden delicten waarvan ook aangifte wordt gedaan ligt nog lager (een kwart in 2011) (Akkermans & Van Rosmalen, 2013, p. 74). Ook binnen de strafrechtsketen vanaf politie tot aan afdoening vindt filtering plaats. Ophelderingspercentages (het percentage geregis-

treerde misdrijven waarbij minimaal een verdachte is geregistreerd) verschillen per type misdrijf (gemiddeld wordt een kwart van de gemelde misdrijven opgehelderd) met de hoogste percentages voor misdrijven die voortkomen uit eigen opsporingsactiviteiten van de politie (drugs, wapenmisdrijven) en gevolgd door geweld en de laagste voor vandalisme en vermogensmisdrijven (Eggen & Kessels, 2013). Verder leiden niet alle geregistreerde verdachten tot een aanhouding waarbij een proces verbaal wordt opgemaakt. Tegen naar schatting 73% van de geregistreerde jeugdige verdachten wordt een proces verbaal opgemaakt.³² Vervolgens wordt slechts een deel van de opgemaakte processen verbaal doorgestuurd naar bureau Halt, het OM of de ZM. En verder blijkt ook nog eens een deel van de zaken tegen aangehouden verdachten wegens onvoldoende bewijs te worden geseponeerd. Al deze onderdelen in de keten hebben effect op de gegevens die in de politie- en justitiestatistieken voorkomen. Als de selecties in de loop der jaren stabiel zijn, dan heeft dat weinig effect op de ontwikkelingen. In de loop van de tijd blijkt de meldings- en aangiftebereidheid van slachtoffers stabiel (Akkermans & Van Rosmalen, 2013), het ophelderingspercentage daalt echter jaar op jaar (Eggen & Kessels, 2013).

Prioriteiten

Veranderingen in (beleids)prioriteiten en in registratiesystemen over de tijd hebben ook effect op de statistieken (Van Kerckvoorde, 1995). Hoewel jeugdcriminaliteit al jaren een belangrijke prioriteit is, zowel voor beleid als voor de uitvoering door politie en justitie, is er met de komst van de kabinetten Rutte I&II meer de nadruk komen te liggen op criminaliteit in groepsverband. De beleidsprogramma's in de eerste tien jaren van de 21^{ste} eeuw waren vooral gericht op de persoonlijke aanpak van daders (zie de programma's 'Jeugd Terecht', 'Aanpak jeugdcriminaliteit'), met een belangrijke focus op vroegsignalering en 'evidence based' werken. Daarnaast heeft sinds 2010 de aanpak van jeugdgroepen een grote beleidsprioriteit gekregen, waarbij de nadruk is gelegd op de aanpak van criminele jeugdgroepen (Minister van Veiligheid en Justitie, 2011). Hoewel niet geheel duidelijk is tot welke veranderingen dit heeft geleid bij de politie en het OM (Burik et al., 2013), omdat immers beoogd is dat individuele leden van criminele jeugdgroepen met prioriteit worden aangepakt door politie en OM, is het niet ondenkbaar dat deze nadruk op jeugdgroepen gevolgen heeft voor de statistieken over de unieke aantallen verdachten en strafrechtelijke daders.

ICT ontwikkelingen

ICT-ontwikkelingen brengen met zich mee dat ook politie en justitie registratiesystemen vernieuwen. In de afgelopen jaren zijn er zowel bij politie als het OM nieuwe registratiesystemen ingevoerd. De politie is tussen juni 2008 en december 2009 overgegaan van een variatie aan registratiesystemen naar een Basisvoorziening Handhaving politie (BVH). Het BVH is in deze periode geleidelijk aan bij de korpsen ingevoerd. Dat heeft gevolgen voor de trends. Zo signaleerde de Algemene Rekenkamer (2011) dat agenten incidenten als 'lichter' classificeren waardoor deze met een boete kunnen worden afgedaan en daarom niet meer geregistreerd hoeven te worden. Andersom nam het CBS ook waar dat in 2009 en 2010 het aantal misdrijven tegen het leven sterk steeg ten opzichte van 2008, terwijl mishandelingen juist sterk afnamen in die jaren. Mogelijk is hier op het niveau van de politie juist sprake van 'zwaarder' classificeren (CBS, 2013b).³³ Het is dan ook te verwachten dat het BVH heeft bijgedragen aan de daling van de aantallen verdachten (zie ook

³² Dit is het gemiddelde van het aantal aangehouden jeugdige verdachten (HKS) gedeeld door het aantal geregistreerde verdachten (GIDS) voor de jaren 2007 tot en met 2012. Bij de 12- tot en met 18-jarigen is dit gemiddelde lager dan bij de 18- tot en met 24-jarigen (respectievelijk 61% en 80%).

³³ Wat betreft strafzaken bij het OM zijn er geen aanwijzingen gevonden dat men in de tijd feiten zwaarder is gaan classificeren (Korf, Benschop, Blom & Steen, 2012).

Bron, Van Duijneveldt, Waarsing, van Uden & Visser, 2011). Ook het OM is overgegaan op een nieuw registratiesysteem, het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS). Eind 2008 is men hiermee gestart en in de loop van 2009 is het GPS bij alle arrondissementen ingevoerd. Brouwers en Eggen (2013) geven aan dat het grootste effect van deze invoering in 2010 zichtbaar zou moeten zijn en in 2011 niet meer. Het OM (2011) meldt in haar jaarbericht dat door de invoering van het GPS in 2010 processen-verbaal later bij OM werden geregistreerd. De invoering van GPS zou aldus het OM in 2009 zo'n 42% van de daling in het totale aantal ingeschreven zaken verklaren en in 2010 ongeveer een derde. Volgens het OM is de rest van de daling te verklaren door invoering van het BVH, de afname in de veelvoorkomende criminaliteit en onbekende factoren.

De overgang naar nieuwe registratiesystemen door de politie en het OM heeft effect gehad op de statistieken over de geregistreeerde criminaliteit, verdachten, daders en hun afdoeningen en naar verwachting ook op de ontwikkelingen in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit. Onbekend is met welke factor de invoering van BVH en GPS de trends in de geregistreeerde aantallen jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders heeft beïnvloed. Nader onderzoek op dit punt is wel nodig.

Concluderend

We moeten dus concluderen dat er verscheidene beperkingen kleven aan de gebruikte bronnen om uitspraken te kunnen doen over de ontwikkeling van 'de' jeugdcriminaliteit. In dit onderzoek kunnen enkel uitspraken gedaan worden over de ontwikkeling van de door politie en justitie geregistreeerde jeugdcriminaliteit. Gezien de genoemde beperkingen moet er voorzichtig om worden gegaan met het vertalen van deze bevindingen naar de vraag of de *werkelijke* jeugdcriminaliteit nu stijgt of daalt.

5.2 Ontwikkelingen in jeugdige verdachten en daders van een misdrijf

5.2.1 Algemeen beeld

Het absolute aantal verdachten en het aantal verdachten per 1.000 jeugdigen is in de afgelopen vijf jaren jaarlijks gedaald

In de afgelopen vijf jaren is het aantal jeugdige verdachten en daders van een misdrijf jaarlijks gedaald, dit in tegenstelling tot de stijging in de acht à tien jaren ervoor. In figuur 5.1 worden de ontwikkelingen over de langere termijn gegeven in de aantallen jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders per 1.000 leeftijdsgenoten. Zowel onder de minderjarigen als onder de jongvolwassenen is tot aan 2007 jaarlijks sprake van een sterke toename in het aandeel verdachten, gevolgd door een daling tot en met 2012. Het aandeel verdachten onder de minderjarigen neemt sterker af dan onder de jongvolwassenen. De ontwikkelingen in het aandeel strafrechtelijke daders per 1.000 jeugdigen laten een minder sterke stijging zien en de daling in het aandeel jeugdige daders zet pas één à twee jaar later in. Onder de jongvolwassenen is het aandeel strafrechtelijke daders in de laatste twee jaren zelfs stabiel, terwijl dit aandeel onder minderjarigen blijft dalen.

Het verschil tussen aangehouden verdachten en strafrechtelijke daders neemt af

Onder beide leeftijdsgroepen zien we dat in de eerste jaren van de 21^{ste} eeuw het verschil tussen het aandeel aangehouden verdachten en het aandeel jeugdigen dat vervolgens als dader door het OM en de ZM werd veroordeeld eerst sterk toeneemt en sinds 2008 sterk afneemt. Anders gezegd, het aantal zaken dat niet door het OM, maar eerder in de keten wordt afgehandeld nam toe sinds 2001 en neemt in de meest recente vijf jaren af. Deze ontwikkeling is het meest duidelijk zichtbaar onder

minderjarigen, maar onder de jongvolwassenen zien we een vergelijkbaar patroon. In 2010 neemt bij de jongvolwassenen weliswaar het verschil tussen verdachten en daders toe, maar dit lijkt vooral te komen door een eenmalige dip in het aandeel strafrechtelijke daders in dat jaar. Dat er een verschil is in het aandeel unieke verdachten en strafrechtelijke daders in een specifiek jaar is eerder al gesignaleerd (Criminaliteit & Rechtshandhaving, 2008). De Algemene Rekenkamer (2012) wees in het rapport 'Prestaties in de strafrechtketen' ook op ongewenste en onbekende uitstroom van zaken in de strafrechtelijke keten.

Opmerkelijk is dat in de loop der jaren het verschil tussen het aandeel aangehouden verdachten en het aandeel strafrechtelijke daders verandert. Wat de achtergrond hiervan is, is niet duidelijk. De ontwikkelingen kunnen wijzen op verandering in werkwijze en of registratie in de strafrechtketen in de loop van de tijd. De sterke stijging van de aantallen verdachten in de eerste jaren van deze eeuw werd al eerder door anderen toegeschreven aan een striktere of strengere rechtshandhaving met name op het niveau van de politie en niet zozeer van een stijging in de werkelijke criminaliteit (Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006). De prestatieafspraken van de politie in de aantallen te leveren processen verbaal die golden tot aan 2006/2007 zouden een belangrijke motor zijn geweest achter de toenames in aantallen geregistreerde delicten (Elffers & Bruinsma, 2005; Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006) en jeugdige verdachten (Ferwerda & Van Wijk, 2007; Van der Laan & Blom, 2011b). De afname in het verschil tussen verdachten en daders vanaf 2007 kan mogelijk ook het resultaat zijn van een verandering in werkwijze en registratie. Mede naar aanleiding van de rapportage van de Algemene Rekenkamer (2012) over prestaties in de strafrechtketen is er meer aandacht gekomen voor de kwaliteit van processen verbaal in de strafrechtelijke keten (zie ook de recente rapportage van de Inspectie VenJ (2013) hierover). Daar waar in het verleden de politie geneigd was om bij zaken met onvoldoende bewijs een zaak terzijde te schuiven, zou de beslissing tot seponeren tegenwoordig vooral bij het OM liggen (ministerie van Veiligheid en Justitie, 2013). Deze verandering in werkwijze is echter van recente datum en biedt dus onvoldoende verklaring voor de bevinding dat het verschil tussen de aantallen verdachten en daders per 1.000 leeftijdgenoten al sinds 2008 afneemt. Een andere verklaring kan zijn dat de invoering van de nieuwe registratiesystemen bij de politie (BVH in 2008-9) en het OM (GPS vanaf 2009) effect hebben gehad op de afname in het verschil (zie ook het jaarbericht van het OM 2011 hierover). In welke mate deze nieuwe registratiesystemen de ontwikkelingen beïnvloed hebben is echter niet duidelijk. Kortom, de achtergronden van de verandering in de tijd in het verschil tussen de aandelen unieke jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders zijn niet duidelijk. Om deze ontwikkeling beter te kunnen duiden, is nader onderzoek nodig waarbij in het ideale geval veranderingen in de loop van de tijd in de afhandeling van individuele zaken door de keten heen worden onderzocht.

Figuur 5.1 Ontwikkelingen in jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders, per 1.000 van de betreffende leeftijdsgroep



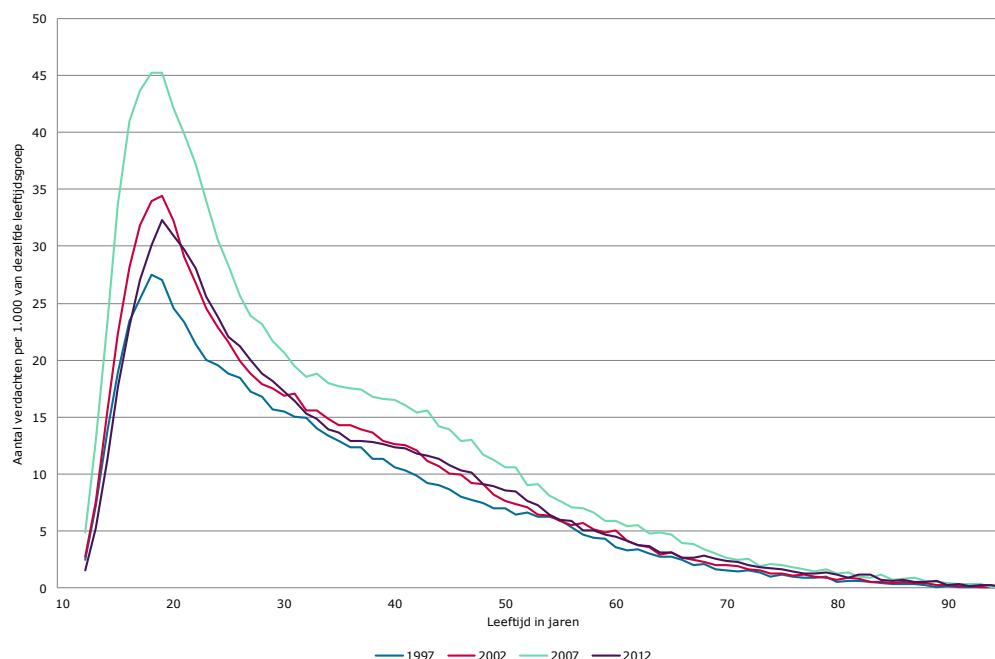
Noot: Om de ontwikkelingen tussen verdachten en daders te kunnen vergelijken zijn hier alle verdachten, dus ook degenen die niet in het GBA zijn geregistreerd getoond. 2012 betreft voorlopige cijfers wat betreft de verdachtenregistraties.

Zie bijlage 3, tabel B5.1 corresponderende cijfers.

Bron: HKS, OBDJ, Bevolkingsstatistiek, bewerking WODC

De toename tot 2007, gevolgd door een daling doet zich voor bij alle leeftijden. In figuur 5.2 worden voor vier jaren (1997, 2002, 2007 en 2012) de age-crime curves gegeven voor het relatieve aantal aangehouden verdachten. Het aantal verdachten per 1.000 ligt in 2012 voor de minderjarigen op het niveau van 1997 en voor de jongvolwassenen nog maar net iets daarboven. Duidelijk zichtbaar is dat in het jaar 2007 voor bijna alle leeftijdsgroepen ook het hoogste aantal verdachten per 1.000 leeftijdgenoten werd aangehouden.

Figuur 5.2 Age-crime curves aantal aangehouden verdachten voor 1997, 2002, 2007 en 2012, per 1.000 van de betreffende leeftijdsgroep



Zie bijlage 3, tabel B1.2 corresponderende cijfers.
Bron: HKS/SSB, bewerking CBS.

5.2.2 Minderjarigen

Het aandeel verdachten onder de 12- tot en met 17-jarigen neemt sinds het begin van deze eeuw sterk toe, bereikt een piek in 2007 en neemt tussen 2007 en 2012 jaarlijks af. Ook het relatieve aantal strafrechtelijke daders onder deze leeftijdsgroep neemt toe sinds 2000, bereikt z'n hoogste punt rond 2008 en daalt vervolgens in de jaren erna. Het aandeel aangehouden verdachten neemt iets sterker af dan het aandeel strafrechtelijke daders (ten opzichte van 2007 respectievelijk 47% en 35%). De dalende trend doet zich voor onder alle door ons onderscheiden subgroepen, hoewel niet overal even sterk.

Sinds 2008 daling minderjarige verdachten ongeacht individuele en gezinskenmerken, regio en type misdrijf

Door koppeling van de verdachtenstatistieken aan het SSB van het CBS was het mogelijk om de ontwikkelingen te onderzoeken bij verschillende subgroepen. Uit de resultaten blijkt dat er vanaf 2008 jaarlijks sprake is van een afname in de aantallen minderjarige verdachten per 1.000 leeftijdgenoten ongeacht individuele kenmerken zoals sekse, herkomstgroep, 1^e of 2^e generatie, opleidingsniveau, participatie in school of werk, en gezinskenmerken zoals huishoudinkomen en huishoudsamenstelling. Wel geldt dat de afname niet voor alle subgroepen even sterk is. Verder vinden we ook dat de afname in het aandeel verdachten onder de minderjarigen zich voordoet ongeacht de woongemeente. De ontwikkelingen in de G4 zijn vergelijkbaar (dalend en ongeveer even sterk). Rotterdam telt in alle jaren het grootste aantal minderjarige verdachten zowel absoluut als per 1.000 leeftijdgenoten. Het kleinste aantal verdachten per 1.000 minderjarigen woont in de overige gemeenten (niet zijnde de G4 of één van de 21 overig grootste gemeenten) in Nederland.

Hoewel er onder alle typen misdrijven waarvan minderjarigen worden verdacht sprake is van een daling, zien we dat de afname in relatieve aantallen verdachten van vermogensmisdrijven minder sterk is dan van andere typen misdrijven. Hierdoor neemt naar verhouding het aandeel vermogensmisdrijven onder de minderjarige verdachten toe.

Daling minderjarige strafrechtelijke daders ongeacht sekse en type misdrijf

Vervolgens zijn we de ontwikkelingen nagegaan bij minderjarigen tegen wie een strafzaak is afgedaan door het OM of de ZM, de zogenoemde strafrechtelijke daders. Voor deze groep was koppeling met het SSB niet mogelijk en hadden we maar een beperkt aantal achtergrondkenmerken tot onze beschikking. Ook het relatieve aantal minderjarige strafrechtelijke daders blijkt al enige jaren op rij af te nemen ongeacht sekse of type misdrijf. De daling in het aandeel strafrechtelijke daders onder minderjarigen begint na 2008, een jaar later dan de daling in het aandeel minderjarige verdachten. Deze vertraging kan diverse redenen hebben. Zo kent de afhandeling van zaken in de strafrechtelijke keten altijd een vertraging die afhankelijk is van de complexiteit van de zaak. Verder speelt hier mogelijk mee dat het OM in 2008/2009 het GPS heeft geïntroduceerd waardoor zaken met enige vertraging werden ingevoerd (OM, 2011).

Afname relatief aantal minderjarigen dat een Halt-straf krijgt, maar laatste jaar lichte stijging onder jongens

Het aantal minderjarigen dat een Halt-afdoening krijgt wegens een Halt-waardig misdrijf is tussen 2007 en 2012 in absolute aantallen met 40% afgenomen. Relatief is de daling iets minder sterk. In het laatste jaar is onder jongens het relatieve aantal iets toegenomen. Onder meisjes continueert de daling.

Daling in afdoeningen door OM, maar verhoudingsgewijs meer sepots

Vanaf 2008 zien we dat de meeste afdoeningen door het OM aangeboden of opgelegd aan minderjarigen een daling laten zien. Het totale aantal afdoeningen daalt, maar daarbinnen blijkt de toepassing van de strafbeschikking vanaf 2010 jaarlijks te stijgen. Dit wijst op een veranderende werkwijze bij het OM naar aanleiding van de Wet OM-afdoening. Het OM heeft wettelijk sinds 2008 de mogelijkheid gekregen om met een strafbeschikking een sanctie op te leggen in plaats van een transactie aan te bieden. Sinds 2008 is de strafbeschikking gefaseerd ingevoerd, sinds 2011 wordt deze landelijk toegepast. Daar waar in het verleden werkstraffen werden aangeboden door het OM, kan nu (ook) de strafbeschikking worden opgelegd.

Binnen het (dalende) totale aantal afdoeningen dat door het OM is aangeboden/opgelegd valt op dat naar verhouding het aantal zaken dat wordt geseponneerd toeneemt. Naar verhouding is sinds 2007 het procentuele aantal technische sepots verdubbeld en het procentuele aantal beleidssepots bijna twee en half keer zo groot (in absolute aantallen is het aantal technische sepots min of meer gelijk gebleven en het aantal beleidssepots bijna met de helft toegenomen). Bij technische sepots besluit het OM niet te vervolgen, omdat het bewijs niet is rond te krijgen. Bij een beleidssepot besluit het OM vanuit het opportuniteitsbeginsel om niet tot vervolging over te gaan. De achtergrond van deze stijging in sepots is niet geheel duidelijk. Mogelijk is er sprake van een veranderde werkwijze in de afhandeling waarbij niet meer de politie besluit om zaken met onvoldoende bewijs terzijde te leggen, maar deze zaken doorstuurt naar het OM en aldaar de beslissing wordt genomen om te seponeren. Een alternatieve reden kan zijn dat ernstiger zaken voorgaan en lichtere misdrijven niet of minder worden vervolgd. Er zou ook sprake kunnen zijn van een registratie-effect. Nader onderzoek hiernaar lijkt wenselijk.

Daling in afdoeningen door het ZM, maar verhoudingsgewijs meer vrijspraak

Bij de ZM-afdoeningen onder 12- tot en met 17-jarigen zien we vanaf 2008 eveneens een dalende trend in het aantal werkstraffen, leerstraffen en geldstraffen. Daarnaast daalt het aantal (on)voorwaardelijke vrijheidsstraffen sinds 2007. De andere ZM-afdoeningen lijken vrij stabiel vanaf 2007. De daling in de vrijheidsstraffen onder minderjarigen blijkt ook uit instroomcijfers in justitiële jeugdinrichtingen (DJI, 2013).

Een opvallende ontwikkeling is dat binnen het totaal aan afdoeningen dat door de rechter is opgelegd vrijspraken verhoudingsgewijs zijn toegenomen, in 2012 zijn verhoudingsgewijs 1,5 keer zoveel zaken met een vrijspraak afgedaan dan in 2007 (hoewel in absolute aantallen het aantal vrijspraken is afgenomen). Hoewel in de loop der jaren het aandeel afdoeningen door de rechter tegen minderjarigen afneemt, neemt daarbinnen het percentage vrijspraken toe. Kennelijk komen er relatief meer zaken voor de rechter waarvoor, om wat voor reden dan ook, het bewijs tegen minderjarige verdachte onvoldoende rond te krijgen is.

Kortom, onder minderjarigen sinds 2007 afname in OM en ZM zaken

Kortom, afgaand op de afdoeningen die worden opgelegd aan minderjarigen zien we sinds 2007 een jaarlijkse afname zowel in zaken die door het OM worden afgedaan als zaken die door de rechter worden afgedaan. Grofweg kunnen we stellen dat OM-zaken overwegend de lichtere feiten betreffen en ZM-zaken overwegend de zwaardere feiten. Met enige voorzichtigheid kunnen we dus zeggen dat onder minderjarigen sprake is van zowel een afname in de minder ernstige als ernstiger vormen van geregistreerde criminaliteit. Dit moeten we wel met enige voorzichtigheid stellen omdat onder meer vanwege persoonlijke kenmerken van de dader er ook relatief lichte feiten door de rechter worden afgedaan.³⁴ Er zijn in absolute aantallen minder zaken afgedaan en ook gerelateerd aan de bevolkingsomvang zijn er relatief minder zaken tegen minderjarigen afgedaan. Opvallend is wel dat als we binnen het totale aantal opgelegde afdoeningen door OM en ZM kijken er verhoudingsgewijs een toename is in het percentage technische- en beleidssepots. Dit zou erop kunnen wijzen dat ondanks de algemene daling in aantal strafzaken, het OM wel in toenemende mate wordt geconfronteerd met meer complexe zaken waarbij de bewijslast moeilijk rond te krijgen is en zaken waarbij het OM besluit om niet tot vervolging over te gaan. Ook de verhoudingsgewijze toename in het aantal vrijspraken door de rechter is een aanduiding dat er ondanks de totale afname in strafzaken, er meer complexe zaken zijn waarvoor de bewijslast onvoldoende is en een dader niet schuldig wordt bevonden. Het vraagt meer kwalitatief onderzoek van zaken door de keten om dit proces beter te kunnen duiden.

5.2.3 Jongvolwassenen

Het relatieve aantal verdachten onder de 18- tot en met 24-jarigen stijgt vanaf 2000, bereikt een piek in 2007 en neemt vervolgens jaarlijks sterk af. Het aandeel strafrechtelijke daders onder de jongvolwassenen neemt tot 2007 toe, daalt vervolgens in de jaren erna, maar is de laatste twee jaren stabiel. Ook voor de jongvolwassenen geldt dat de daling ten opzichte van 2007 onder de aangehouden verdachten sterker is dan onder de strafrechtelijke daders (respectievelijk -27% en -16%).

³⁴ Door de alleenzittende rechter kunnen ook relatief lichte zaken, zoals een vechtpartij of winkeldiefstal, worden afgedaan (Monique de Groot, Ton Liefwaard & Ido Weijers, persoonlijke communicatie januari 2014). Wat de aard en omvang van deze zaken is, is niet bekend.

Daling aantal verdachten ongeacht individuele en gezinskenmerken, regio en type misdrijf

Ook onder de jongvolwassenen signaleren we een afname in het aantal verdachten per 1.000 leeftijdgenoten, ongeacht individuele en gezinskenmerken. De daling is onder bepaalde subgroepen echter duidelijker zichtbaar dan onder andere. Zo valt op dat de daling in het aandeel verdachten onder jongvolwassen mannen sterker is dan onder vrouwen. Ook blijkt onder jongeren van Surinaamse herkomst de daling in het aandeel verdachten sterker dan onder andere herkomstgroepen. Verder is sprake van een afname ongeacht of jongvolwassenen werken of naar school gaan. De uitzondering op deze algemene daling is dat onder die jongvolwassenen die een uitkering ontvangen het aantal verdachten per 1.000 leeftijdgenoten hoog (95 per 1.000) en over de jaren heen min of meer stabiel is.

Als we de gezinssituatie van jongvolwassenen bekijken dan valt op dat het aandeel verdachten onder jongvolwassenen die uitwonend in een instelling verblijven hoger is dan onder jongvolwassenen die in een andere huishoudenssamenstelling wonen. Absoluut gaat het wel om heel kleine aantallen (in 2012 nog geen 1.400). In tegenstelling tot de daling in andere huishoudenssamenstellingen, neemt het relatieve aantal verdachten bij deze groep jongvolwassenen tussen 2007 nog toe tot aan 2011. Pas in 2012 is voor het eerst een voorzichtige daling zichtbaar.

Het aandeel verdachten onder de jongvolwassenen laat in alle onderscheiden woongemeenten een afname zien sinds 2007. In Rotterdam en Den Haag is het aandeel verdachten alle jaren het hoogst, in Utrecht het laagst. De daling in de gemeente Amsterdam is sterker dan in de andere gemeenten (zowel de G4 als de overige 21 grootste gemeenten) en het aantal verdachten per 1.000 jongvolwassenen is in 2012 in Amsterdam even groot als in de overige gemeenten van Nederland die niet tot de 25 grootste gemeenten behoren.

Alle misdrijftypen waarvan jongvolwassenen worden verdacht laten na 2007 een afname zien tot en met 2012. Verhoudingsgewijs dalen vooral de agressie-gerelateerde misdrijven (vernieling & openbare orde, geweld) en verkeersmisdrijven; vermogensmisdrijven nemen verhoudingsgewijs juist toe.

Afname in het aandeel daders onder jongvolwassenen vooral tussen 2009 en 2010

Het aandeel strafrechtelijke daders daalt sterker onder de jongvolwassen mannen dan onder de vrouwen. Er is vooral een sterke afname zichtbaar in het aandeel daders tussen 2009 en 2010, daarna neemt het aandeel daders minder snel af. Als we kijken naar de verschillende typen misdrijven, dan is er een afname in het aandeel daders van vernieling, vermogens, gewelds- en verkeersmisdrijven; het aandeel daders van drugs misdrijven onder de jongvolwassenen blijft redelijk constant over de tijd. De daling komt vooral voor rekening van de mannelijke jongvolwassen daders.

OM-afdoeningen onder jongvolwassenen zijn met name de laatste twee jaren sterk toegenomen

De OM-afdoeningen onder jongvolwassenen zijn in de laatste twee jaren fors toegenomen tot een recordhoogte in 2012. Zowel in absolute als in relatieve aantallen is sprake van een stijging. Ook het OM zelf signaleerde eerder al dat er sinds 2011 een forse toename is in het aantal ingeschreven zaken tegen jongvolwassenen (OM, 2011). Er is vooral een sterke toename in het (absolute en relatieve) aantal strafbeschikkingen, beleids- en technische sepots. Het aantal strafbeschikkingen tegen jongvolwassenen vertoont met name na de landelijke invoering in 2011 een sterke stijging. De invoering van de strafbeschikking gaat bij de 18- tot en met 24-jarigen gepaard met een forse daling in het aantal financiële transacties die door het OM zijn aangeboden. Ook het aantal beleidssepots is met name in de laatste twee jaren sterk gestegen (in 2012 bijna verdubbeld ten opzichte van 2007). Wat betreft dit

laatste geldt ook hier weer dat niet duidelijk is in hoeverre sprake is van een veranderende werkwijze of een registratie-effect.

ZM-afdoeningen onder jongvolwassenen nemen sterk af tot op historisch laag niveau in 2012

De ZM-afdoeningen onder de jongvolwassenen bereikten in 2006 hun hoogtepunt en nemen sindsdien jaarlijks af en liggen in 2012 zelfs op het laagste niveau sinds het begin van de lange termijn ontwikkelingen in 1997. Bij de ZM-afdoeningen onder jongvolwassenen zien we een sterke daling in het aantal geldstraffen. Ook de voorwaardelijke vrijheidsstraf en beide onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen laten per 1.000 18- tot en met 24-jarigen een daling zien vanaf 2007. Het aantal werkstraffen en overige afdoeningen daalt vanaf 2009 jaarlijks. De andere afdoeningen per 1.000 jongvolwassenen blijven over de tijd min of meer gelijk in aantallen.

Daling geregistreeerde criminaliteit onder jongvolwassenen, met name daling ZM zaken, meer zaken afgedaan door OM

Kortom, het aandeel verdachten onder de jongvolwassenen is in de afgelopen vijf jaren fors gedaald. Ook het aandeel daders onder de jongvolwassenen dat door het OM wordt vervolgd is gedaald ten opzichte van 2007, maar is in de laatste drie jaren stabiel. Als we naar de afdoeningen kijken, blijkt een sterke toename in OM-afdoeningen die met name in de laatste twee jaren heeft plaatsgevonden. Deze toename is waarschijnlijk een gevolg van het feit dat het OM sinds de Wet OM-afdoening zelf zaken met relatief lichte misdrijven (en overtredingen) mag vervolgen én bestraffen met een strafbeschikking. Zaken met zwaardere misdrijven worden nog steeds door de rechter afgedaan. ZM-afdoeningen tegen jongvolwassenen laten al sinds 2006 een daling zien, tot op een historisch laag niveau in 2012. De ontwikkelingen wijzen erop dat de geregistreeerde criminaliteit onder jongvolwassenen afneemt, waarbij met name een forse afname zichtbaar is in zaken die door de ZM worden afgedaan (overwegend zaken met ernstige feiten), terwijl er met name de laatste twee jaren een toename is in het aantal zaken dat door het OM wordt afgedaan (overwegend minder ernstige feiten). Ook signaleren we dat er verhoudingsgewijs meer zaken tegen jongvolwassenen eerder in de keten door het OM worden afgedaan, hetzij via een strafbeschikking (relatief lichte misdrijven), hetzij via een seponeren (vervolgging niet opportuun of gebrekkig bewijs).

5.2.4 Minderjarigen en jongvolwassenen vergeleken

De afname in het aantal verdachten in de afgelopen vijf jaren is onder minderjarigen sterker dan onder jongvolwassenen. En onder jongvolwassenenvrouwen is de afname duidelijk minder sterk dan onder jongvolwassenen mannen en onder de minderjarigen totaal. Het aantal daders per 1.000 is dus vooral gedaald onder de minderjarigen en onder de mannelijke jongvolwassenen, en is min of meer stabiel gebleven onder de vrouwelijke jongvolwassenen.

Wat verder opvalt is dat per 1.000 leeftijdgenoten het aantal vrouwelijke daders onder 18- tot en met 24-jarigen slechts iets hoger ligt dan het aantal onder 12- tot en met 17-jarigen, terwijl het aantal mannelijke daders onder 18- tot en met 24-jarigen fors hoger ligt dan het aantal 12- tot en met 17-jarige mannelijke daders. Per 1.000 leeftijdgenoten verschilt het aantal vrouwelijke daders tussen beide leeftijdsgroepen dus minder sterk van elkaar dan het aantal mannelijke daders. Het aantal OM-afdoeningen per 1.000 jongvolwassenen is de laatste twee jaren min of meer gelijk, terwijl het relatieve aantal OM-afdoeningen bij minderjarigen blijft dalen. Bij de jongvolwassenen is sprake van een sterke toename in het aantal strafbeschikkingen per 1.000 sinds 2008, deze toename is bij de minderjarigen veel minder sterk. Afdoeningen door de rechter laten bij beide leeftijdsgroepen in de

periode 2007 tot en met 2012 een dalende trend zien, hoewel deze daling bij de jongvolwassenen één à twee jaar later inzet.

5.2.5 Adolescenten

In april 2014 is het adolescentenstrafrecht ingevoerd, naast het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht. Het adolescentenstrafrecht heeft betrekking op jongeren in de leeftijd 16 tot en met 22 jaar. In deze MJC is daarom ook ingegaan op de ontwikkelingen die zich onder deze leeftijdsgroep heeft voorgedaan.

Adolescenten grootste groep, ontwikkelingen vergelijkbaar met totale groep minderjarigen en jongvolwassenen

De leeftijdsgroep adolescenten vormt een groot deel van de minderjarige en jongvolwassenen verdachten en daders. In 2012 is van alle minderjarige (GBA-geregistreerde) verdachten 58% 16 of 17 jaar oud, en van alle jongvolwassenen verdachten valt 74% in de leeftijdsrange 18 tot en met 22 jaar. Onder de strafrechtelijke daders is de verdeling respectievelijk 55% en 74%. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang zijn de meeste verdachten en strafrechtelijke daders te vinden onder de 18 t/m 22 jarigen (in 2012 30 GBA-verdachten per 1.000 en 30 daders per 1.000).

De ontwikkelingen onder de adolescenten in de aantallen verdachten, daders en afdoeningen door het OM en de ZM per 1.000 leeftijdgenoten zijn vergelijkbaar met de ontwikkelingen bij de minderjarigen en de jongvolwassenen. Dit is ook niet verwonderlijk omdat vanwege de omvang van beide groepen in de verdachten- en daderpopulatie ze ook een grote stempel drukken op de ontwikkelingen bij minderjarigen en jongvolwassenen.

Verhoudingsgewijs meer ZM-zaken onder 16- en 17-jarigen dan onder 18-tot en met 22-jarigen

Verhoudingsgewijs worden onder de 16- en 17-jarige daders meer strafzaken door de rechter dan door het OM afgedaan (respectievelijk 59% en 41%). Onder de 18-tot en met 22-jarigen ligt dit juist andersom (respectievelijk circa 47% en 53%). Dit kan erop wijzen dat verhoudingsgewijs het bij de 16- en 17-jarigen om meer zaken met ernstige feiten gaat dan bij de 18- tot en met 22-jarigen. Het is echter ook denkbaar dat bij minderjarigen relatief meer lichtere feiten worden afgedaan door de (alleenzittende) rechter vanwege de persoonlijkheid van de dader.

Toepassing atypisch strafrecht bij 16- en 17-jarigen beperkt en daalt; bij 18- tot 21-jarigen ook beperkt, maar stijgend

Een belangrijk onderdeel van het adolescentenstrafrecht is de atypische toepassing van het strafrecht. Hiermee wordt bedoeld dat 16- en 17-jarigen volgens het volwassenenstrafrecht kunnen worden berecht en 18- tot en met 22-jarigen volgens het jeugdstrafrecht. In Nederland bestaat al de mogelijkheid om bij adolescenten in de leeftijd 16 tot 21 jaar atypisch strafrecht toe te passen. De cijfers laten zien dat het aantal strafzaken van 16- en 17-jarigen die worden afgedaan volgens het volwassenenstrafrecht laag is (in 2012 betreft het 0,8% van alle ingeschreven strafzaken in die leeftijdsgroep) en over de tijd aan het afnemen is tot minder dan 50 zaken in 2012. Ook de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen wordt schaars gehanteerd (in 2012 betreft het 0,4% van alle ingeschreven strafzaken tegen jongeren in deze leeftijdsgroep). We zien echter dat deze atypische toepassing van het strafrecht de laatste twee jaren wel in de lift zit. Het gaat hier wel nog steeds om zeer kleine aantallen.

5.3 Tot slot

In dit onderzoek zijn de recente ontwikkelingen in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit onderzocht aan de hand van gegevens uit politie- en justitiestatistieken. Omdat niet alle delicten worden gemeld of geregistreerd en omdat er (beleids)prioriteiten zijn in opsporing en vervolging en zich veranderingen voordoen in ICT-systemen kunnen de hier gesignaleerde trends afwijken van de ontwikkelingen in de werkelijke criminaliteit. Om dat duidelijker te krijgen zijn ook andere bronnen nodig die niet afhankelijk zijn van politie- en justitie-inzet. In de volgende MJC (2015) zal ook weer de zelfgerapporteerde jeugdcriminaliteit worden onderzocht. Verder is in dit onderzoek niet ingegaan op de achtergronden van de ontwikkelingen in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit. In een afzonderlijke studie, specifiek gericht op Amsterdam, wordt hier nader op ingegaan (Weijters, Van der Laan & Kessels, aankomend).

Gegeven deze beperkingen, wat heeft dit onderzoek ons nu geleerd? In de vorige MJC (Van der Laan & Blom, 2011a) signaleerden we voor het eerst een daling in de (geregistreeerde) jeugdcriminaliteit. We concludeerden toen dat we nog geen uitspraken konden doen over een eventueel dalende trend aangezien de gebruikte politie- en justitiegegevens aldaar betrekking had op de periode tot en met 2008. Nu, enkele jaren later, constateren we dat de daling die vanaf 2006/2007 begon eerst in de (relatieve) aantallen jeugdige verdachten en één à twee jaar later in de aantallen strafrechtelijke daders zowel onder minderjarigen als onder de jongvolwassenen tot en met 2012 doorzet. De afname is onder minderjarigen sterker dan onder jongvolwassenen. Dat geldt zowel voor de verdachten als de strafrechtelijke daders. Opvallend is wel dat het aantal jongvolwassen strafrechtelijke daders per 1.000 leeftijdgenoten in de laatste twee jaren zich lijkt te stabiliseren.

Een andere opvallende ontwikkeling is dat de discrepantie tussen het aandeel verdachten en het aandeel strafrechtelijke daders in de laatste jaren met name bij de minderjarigen sterk afneemt (onder de jongvolwassenen is een vergelijkbaar patroon waar te nemen).

Ook zien we dat in 2012 verhoudingsgewijs door het OM meer zaken worden geseponneerd of door de ZM worden vrijgesproken dan in 2007. Naar verhouding daalt sinds 2007 het aantal verdachten sterker dan het aantal jongeren dat door het OM en de rechter is gestraft.

De afname in de geregistreeerde criminaliteit in de afgelopen vijf jaar betreft bij minderjarigen zowel zaken bij het OM als bij de rechter, bij de jongvolwassenen daalt vooral het (relatieve) aantal zaken dat is afgedaan door de rechter, terwijl het aantal zaken dat door het OM is afgedaan toeneemt. Met enige voorzichtigheid menen we te kunnen constateren dat onder minderjarigen sprake is van een afname in zaken met zowel lichtere als ernstige feiten, terwijl onder jongvolwassenen vooral sprake is van een daling van zaken met ernstige feiten, wel gaat het hierbij absoluut gezien om zeer kleine aantallen.

Ten slotte is in dit onderzoek gekeken naar jeugdigen in de leeftijdsgroep waarvoor vanaf 2014 het adolescentenstrafrecht geldt. Onder deze groep signaleren we dat het atypisch strafrecht slechts zeer beperkt wordt toegepast. De toepassing van het volwassenenstrafrecht bij 16- en 17-jarigen neemt in de laatste jaren sterk af, terwijl de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 21-jarigen met name in de laatste twee jaren in de lift zit.

De afname in de criminaliteit in Nederland is ook in andere bronnen zichtbaar en lijkt zich ook in andere landen voor te doen (met name in West Europa en in de Verenigde Staten). Het aandeel burgers dat in Nederland slachtoffer wordt van een misdrijf laat al meerdere jaren op rij (zij het met enige schokken) een daling zien, hoewel de daling vooral tussen 2005 en 2008 plaatsvond en het aantal slachtoffers

van geweld en vermogen daarna nauwelijks meer gedaald is (Akkermans & Van Rosmalen, 2013). Ook internationaal is sprake van een daling in zowel de geregistreerde criminaliteit (Aebi et al., 2010) als in het aantal slachtoffers van een misdrijf (Smit & Goudriaan, 2013). Deze bronnen onderscheiden echter niet dezelfde leeftijdsgroepen als in dit onderzoek is gedaan voor de jeugdigen. Daarnaast zijn de definities en registraties van criminaliteit niet in alle landen gelijk. Dat maakt de ontwikkelingen in verschillende landen lastig vergelijkbaar. Ondanks dat, kunnen we wel zeggen dat de recente daling in de geregistreerde jeugdcriminaliteit in Nederland niet op zichzelf staat, maar ook in andere bronnen en in andere landen wordtesignaleerd.

Summary

Juvenile crime monitor

Developments in the number of suspects and criminal offenders from 1997 through 2012

Reducing juvenile crime is a major theme of the policy of the Ministry of Security and Justice (VenJ). VenJ wants to monitor developments in the number of juveniles (minors and young adults in the age 12 through 24 years old) who come into contact with the police and the judiciary for committing a crime. VenJ also wants to understand the nature of registered crime committed by juveniles and the settlements by the Public Prosecutor and the court. The Judicial Youth Policy directorate of VenJ has asked the Research and Documentation Centre (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, WODC) to describe and interpret developments in juvenile crime throughout the law enforcement and judiciary chain. This study is based on data collected in the Juvenile Crime Monitor (MJC). The MJC is a collaboration between the WODC and Statistics Netherlands (CBS).

Research question

The main research question is:

What developments occurred in the proportion, nature and settlement of registered juvenile crime during the period 1997 through 2012?

Method

The MJC periodically examines developments in (registered) juvenile crime based on multiple indicators from various sources. Current reporting on trends in juvenile crime is based on statistics from the police and the judiciary (once in five years self-reported crime is added). The following indicators are used to describe developments in registered juvenile crime in this report:

- Registered suspects: individuals about whom there is a reasonable suspicion that they have committed an offence and are for that reason registered with the police.
- Arrested suspects: individuals about whom a police report has been drawn up on the suspicion of having committed a crime and for whom prosecution is deemed appropriate. Juveniles who have been referred to youth rehabilitation (Halt) are not included in these statistics.
- Criminal offenders: individuals whose case has been dealt with by the public prosecutor (OM) or the judiciary (ZM).
- Crimes: violations that are not included.
- Settlements: settlements reached through Halt rehabilitation or settlements reached by the prosecution and the judiciary.

This MJC summarises the developments in registered crime which may differ from actual trends in crime. The main reason why not all instances of criminal behaviour are reported is because priorities have been set as a policy for investigation and prosecution and because offences are filtered within the criminal justice system. Furthermore, because of the annual fluctuation in the number of 12- through 24-

year olds in the general population, trends are primarily described for every 1,000 peers of the same age group in addition to absolute numbers of suspects and offenders. Although the long-term trends since 1997 are described here as well, the main emphasis of the report is on trends occurring during the period 2007 through 2012.

Main findings

We describe the most important findings point by point. Each chapter begins with the most important findings.

General developments (12- through 24-year olds)

The absolute number of suspects and the number of suspects per 1,000 juveniles has decreased annually over the past five years.

There is a sharp increase in the number of suspects among minors and young adults up until 2007. A decrease in the number of juvenile suspects starts in 2007 and lasts until the end of 2012. The number of suspects among minors declines more than the number of suspects among young adults. The proportion of criminal offenders per 1,000 peers reveals a more gradual increase, and a decrease in the number of juvenile offenders becomes apparent only one or two years later. The number of criminal offenders among young adults even remains stable during the last two years of the study, while the number of criminal offenders among minors continues to drop.

The difference in numbers between arrested suspects and criminal offenders decreases.

During the first years of the 21st century, we see that the difference between the number of arrested suspects and the number of juveniles that were sentenced as offenders by the OM and ZM first increases substantially, to then drop as substantially from 2008 on. In other words, the number of cases dealt with earlier in the judicial process instead of through the OM increased from 2001 and then decreases in the final five years of the study. This development is most obvious among minors, but a similar trend can be observed among young adults. Although in 2010 the difference between the number of suspects and offenders increases among young adults per 1,000 peers, this seems to be attributable to an incidental drop in the proportion of criminal offenders that year. Remarkably, over the course of the years studied, the difference between the number of arrested suspects and the number of criminal offenders changes. It is not clear why this development takes place. It could indicate a change in how the judicial process operates or in how crimes are registered during the years studied.

Minors (12- through 17-years old)

The number of suspects among 12- through 17-year olds increases significantly since the beginning of the 21st century and peaks in 2007. After 2007 and through 2012, this number declines annually. The relative number of criminal offenders in this age group rises from the year 2000 on, to peak around 2008. From then on, the number declines. The number of arrested suspects declines sharply compared to the number of criminal offenders (compared to 2007, -47% and -35% respectively). This downward trend can be observed in each subgroup, though this trend is not equally manifested everywhere.

The major trends among minors are:

- Since 2008 there has been a decrease in the absolute and relative numbers of juvenile suspects irrespective of individual or family background, region or type of crime committed.
- A reduction in the absolute and relative numbers of juvenile criminal offenders irrespective of gender or type of crime committed.
- A decline in the relative number of minors that receive a sentence from Halt, but in the final year of the study there is a slight increase in the number of boys who receive a sentence from Halt.
- The relative and absolute number of cases dealt with by the OM decreases, however more cases were also dismissed during this time period due to policy or technical reasons.
- The relative and absolute number of cases dealt with by the ZM decreases, although proportionally more cases resulted in an acquittal.

To summarise, there is a reduction in the number of cases that are handled by the OM (minor offences) and the judiciary (more serious offences, but not exclusively).

Young adults (18- through 24-year olds)

The relative number of suspects aged 18- through 24-years old rises after 2000 and reaches its peak in 2007. That number decreases significantly thereafter. The number of criminal offenders among young adults increases until 2007, decreases in the immediate years following 2007, and then stabilises during the final two years of the study. As with the other subgroups, for young adults the decrease in arrested suspects is greater than the decrease in criminal offenders compared to 2007 (-27% and -16% respectively).

The major trends are:

- The relative and absolute number of suspects decreases regardless of individual and family background, region and type of crime committed.
- The number of offenders among young adults declines sharply between 2009 and 2010.
- The relative number of cases among young adults dealt with by the OM declines sharply in the final two years of the study.
- The relative number of cases among young adults dealt with by the ZM declines sharply and reaches a historical low in 2012.

To summarise, there is a decrease in registered crime committed by young adults. In particular, the number of cases dealt with by the judiciary (primarily serious offences) declines, whereas the number of cases handled by the OM (primarily, but not exclusively, minor offences) rises.

Adolescents (16- through 22-years old)

In the Netherlands from April 2014 the adolescent penal code can be applied to juveniles aged 16 through 22-years old. Adolescents form the largest group of both suspects and criminal offenders. The trends observed in this group are similar to those observed in both the minors and the young adults.

- There are proportionally more cases handled by the ZM among 16- through 17-years olds than among 18- through 22-year olds.
- The number of cases where adult penal code is applied to 16- through 17-year olds is limited and declining. Application of juvenile penal code is also limited in cases involving 18- through 21-year olds, but has increased during the final two years of the study.

Conclusion

After the publication of the first MJC a few years ago, we see now that the relative decline in the number of young suspects that began in 2006/7, and began one or two years later in the number of criminal offenders among minors and young adults, continues until the end of 2012. The decline among minors is greater than among young adults for both suspects and criminal offenders. An interesting development is that the number of criminal offenders among young adults per 1,000 peers appears to be stabilising in the last two years.

Another interesting development is that the discrepancy between the number of suspects and the number of criminal offenders during the final years of the study declines sharply (a similar pattern can be observed among young adults). By 2012, proportionally more cases are dismissed by the OM and more acquittals are awarded by the ZM than in 2007. The number of suspects decreases more from 2007 compared to the number of young people who are sentenced by the OM and the judiciary.

For minors, the decline in registered crime during the last five years of the study applies to cases dealt with by both the OM and the judiciary. In cases involving young adults, there is a relative decline in the number of cases brought before a judge (primarily serious offences), while the number of cases dealt with by the OM (primarily minor offences) increases.

Finally, this study also considered young people in the age group for whom adolescent penal code will apply starting in 2014. We note that for this group, the atypical penal code (i.e. the application of adult penal code to 16- through 17-year olds and the application of the juvenile penal code to 18- through 21-year olds) is applied on a very limited basis. The application of adult penal code to cases involving 16- through 17-year olds has decreased significantly in recent years, while in absolute terms, the application of juvenile penal code to cases involving 18- through 21-year olds has increased somewhat in the last two years.

Literatuur

- Aebi, M., Aubusson de Cavarlay, B., Gruszczynska, B., Harrendorf, S., Heiskanen, M., Hysi, V. et al. (2010). *European Source book of crime and criminal justice statistics 2010*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 285.
- Akkermans, M.M.P., & Rosmalen, M.M. van (2013). Criminaliteit en slachtofferschap. In S.N. Kalidien & N.E. Heer-de Lange (red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2012* (pp. 57-84). Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.
- Algemene Rekenkamer (2011). *ICT bij de politie* (TK 2010-2011, 29 350, nr. 9,).
- Algemene Rekenkamer (2012). *Prestaties in de strafrechtsketen* (TK 2011-2012, 33 173, nr. 1,). Den Haag: Algemene Rekenkamer.
- Blom, M., Laan, A.M. van der, & Huijbregts, G.L.A.M. (2005). *Monitor Jeugd terecht 2005*. Den Haag: WODC. Cahier 2005-17.
- Blom, M., & Laan, A.M. van der (2007). *Monitor Jeugd terecht 2007*. Den Haag: WODC. Factsheet 2007-3.
- Bron, R.I., Duijneveldt, I. van, Waarsing, H., Uden, A. van, & Visser, D. (2011). *(Niet) voor de wijk: De tijdbesteding van wijkagenten*. Den Haag: COT.
- Brouwers, M., & Eggen, A.Th.J. (2013). Vervolging. In S.N. Kalidien & N.E. de Heer-de Lange (red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2012* (pp. 117-132). Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.
- CBS (2013a). *Verdachten: Delictgroep, geslacht, leeftijd en herkomstgroepering. StatLinetabel*. Geraadpleegd op 13 november 2013: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/default.aspx?DM=SLNL&PA=81947>.
- CBS (2013b). *Geregistreerde criminaliteit*. www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/veiligheid-recht/methoden/dataverzameling/korte-onderzoeksbeschrijvingen/2010-geregistreerde-criminaliteit.htm. Geraadpleegd 3 december 2013 [On-line].
- Eggen, A.Th.J., & Kessels, R.J. (2013). Misdrijven en opsporing. In S.N. Kalidien & N.E. Heer-de Lange (red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2012*. (pp. 85-116). Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.
- Elffers, H. (2003). *Leugens, verdraaide leugens, statistiek en ... MISDAADSTATI-STIEK. STator*, 10-16.
- Elffers, H. & Bruinsma, G.J.N. (2005). De misdaadcijfers lopen terug! Politie, proficiat! Of, eh, ...? *Tijdschrift voor Criminologie*, 47, 376-389.
- Farrington, D. P. (1986). Age and crime. In M.Tonry & N. Morris (red.), *Crime and Justice: An annual review of research* (7 ed., pp. 189-250). Chicago: University of Chicago Press.
- Ferwerda, H. & Van Wijk, A. (2007). Politie en jeugdcriminaliteit. In C.J.C.F. Fijnaut, E.R. Muller, U. Rosenthal & E.J. van der Torre (red.), *Politie: Studies over haar werking en organisatie* (pp. 937-966). Deventer: Kluwer.
- Goudriaan, H. (2006). *Reporting crime: Effects of social context on the decision of victims to notify the police* (dissertatie). Veenendaal: Universal Press.
- Jennissen, R.P.W. (2009). *Criminaliteit, leeftijd en etniciteit: Over de afwijkende leeftijdsspecifieke criminaliteitscijfers van in Nederland verblijvende Antillianen en Marokkanen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 277.
- Inspectie Veiligheid en Justitie (2013). *Betrouwbaarheid van een aantal belangrijke cijfers van de politie*. Den Haag: Inspectie Veiligheid en Justitie.
- Junger-Tas, J. (1992). Criminaliteit en leeftijd. *Justitiële Verkenningen*, 18, 66-89.
- Kerckvoorde, J. van (1995). *Een maat voor het kwaad? Over de meting van criminaliteit met behulp van officiële statistieken en door middel van enquêtes*. Leuven: Universiteits press.
- Kalidien, S.N., & Heer-de Lange, N.E. de (2013). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2012*. Den Haag: Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.

- Korf, D.J., Benschop, A., Blom, T., & Steen, M. (2014). *Minder ernstig, vaker gestraft: Een onderzoek naar de aard en kwalificatie van jeugdcriminaliteit*. Amsterdam: Bongers Instituut voor criminologie.
- Laan, A.M. van der, Blom, M., Tollenaar, N., & Kea, R. (2010). *Trends in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit onder 12- tot en met 24-jarigen in de periode 1996-2007*. Den Haag: WODC. Cahier 2010-2.
- Laan, A.M. van der, & Blom, M. (2011a). *Jeugdcriminaliteit in de periode 1996-2010. Ontwikkelingen in zelfgerapporteerde daders, door de politie aangehouden verdachten en strafrechtelijke daders op basis van de Monitor Jeugdcriminaliteit 2010*. Den Haag: WODC. Cahier 2011-2.
- Laan, A.M. van der, & Blom, M. (2011b). *Meer jeugdige verdachten, maar waarom? Een studie naar de relatie tussen maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderingen in het aantal jeugdige verdachten in de periode 1997-2007*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 292.
- Leij, J.B.J. van der (2013). Het Nederlandse strafrechtssysteem. In S.N. Kalidien & N.E. Heer-de Lange (red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2012*. Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.
- Ministerie van Justitie (2008). *Programmaplan Jeugdcriminaliteit: De uitvoering maakt het verschil*. Den Haag: Directie Justitieel Jeugdbeleid.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2011). *Actieprogramma criminele jeugdgroepen: Brief aan de TK 18 mei 2011*. Den Haag: ministerie van Veiligheid en Justitie.
- OM (2011). *Jaarbericht: 2011. Cijfers en trends*. Den Haag: Openbaar Ministerie.
- OM (2012). *OM Jaarbericht 2012*. www.jaarberichtom.nl. Geraadpleegd 3 december 2013 [On-line].
- Rosmalen, M.M. van, Kalidien, S.N., & De Heer-de Lange, N.E. (2012). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2011*. Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.
- Smit, P. & Goudriaan, H. (2013). Nederland in internationaal perspectief. In S.N. Kalidien & N.E. de Heer-de Lange (red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2012* (pp. 259-280). Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 2.
- Steffensmeier, D.J., Allan, E.A., Harer, M.D., & Streifel, C. (1989). Age and the distribution of crime. *American Journal of Sociology*, 94, 803-831.
- Steffensmeier, D.J. & Allan, E.A. (2000). Looking for patterns: Gender, age and crime. In J.F. Sheley (red.), *Criminology: A contemporary handbook*. Wadsworth Belmont: Publishing Co Inc.
- TK (2002). *Jeugd terecht: Actieprogramma Aanpak Jeugdcriminaliteit 2003-2006*. Vergaderjaar 2002/2003, nr. 28 684, nrs. 1 en 2.
- Wittebrood, K. & Junger, M. (1999). Trends in geweldscriminaliteit: Een vergelijking tussen politiestatistieken en slachtofferenquêtes. *Tijdschrift voor Criminologie*, (3), 250-267.
- Wittebrood, K., & Nieuwbeerta, P. (2006). Een kwart eeuw stijging in geregistreeerde criminaliteit: Vooral meer registratie, nauwelijks meer criminaliteit. *Tijdschrift voor Criminologie*, 48, 227-242.

Bijlage 1 Begeleidingscommissie

Voorzitter

Prof. dr. Henk Elffers (VU)

Leden

Dr. Annemarie Slotboom (VU)

Dr. Ruben van Gaalen (CBS)

Drs. Maaike Zwijnenburg (VenJ)

Bijlage 2 Bronnen

HKS/SSB

Het Herkenningsdienstsysteem (HKS) is een landelijk dekkend systeem dat sinds 1986 door de politie gebruikt wordt om gegevens over verdachten te registreren. Omdat de verschillende politieregio's het systeem beheren, is feitelijk sprake van Herkenningsdienstsysteem: voor elke politieregio en de Koninklijke Marechaussee (Kmar) één. Het HKS bevat gegevens over 'het begin' van de strafrechtsketen. Het gaat hier om de registratie door de politie van crimineel gedrag.

De in deze publicatie gebruikte HKS-gegevens zijn gekoppeld aan het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS. Het SSB bevat informatie over alle personen die sinds 1995 op enig moment in Nederland woonden, een uitkering of pensioen vanuit Nederland ontvingen of een werk- of opleidingsrelatie met ons land hadden.

Informatiegebied

Het HKS bevat zowel de aangiftegegevens van misdrijven als de persoonsgegevens van de verdachten daarvan. Tegen een verdachte in HKS kunnen één of meer processen-verbaal van aanhouding zijn opgemaakt. Een proces-verbaal, ook wel antecedent genoemd, kan bestaan uit één of meer misdrijven (delicten). Zo kan een persoon van bijvoorbeeld een (of meerdere) winkeldiefstal(len) en vernieling verdacht zijn. Opgenomen worden personen die minimaal 12 jaar zijn en tegen wie als verdachte van een misdrijf proces-verbaal is opgemaakt. Let wel: geteld worden personen die in het betreffende jaar zijn aangehouden. Het pleegjaar kan ervoor liggen. Het HKS bevat informatie over bijvoorbeeld een delict waarvan een persoon wordt verdacht, de modus operandi, maar ook persoonskenmerken van de verdachte als geboortedatum, geslacht, nationaliteit en aanwezigheid van verslavingsproblematiek. Het HKS is het enige bestand dat op het niveau van de politie gegevens bevat over alle geregistreerde antecedenten van verdachten in Nederland. Dit biedt de mogelijkheid tot een waardevolle verdieping in informatie over verdachten.

Het SSB van het CBS bestaat uit een kern van een aantal onderling gekoppelde registers, waarin demografische en sociaaleconomische gegevens over de gehele bevolking zijn opgenomen. De demografische gegevens in de SSB-kern, zoals geslacht, geboortedatum, geboorteland, burgerlijke staat en woonplaats, komen voornamelijk uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). Daarnaast wordt onder meer gebruikgemaakt van gegevens uit de Verzekerdensadministratie van het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) en loonbelastinggegevens van de Belastingdienst. Naast de kern bestaan er SSB-satellieten waarmee een bepaald onderwerp nader wordt beschreven. Momenteel zijn onder meer SSB-satellieten beschikbaar voor veiligheid, integratie van allochtonen, gezondheid, ruimtelijke en sociale mobiliteit, sociale dynamiek en onderwijs. Alle gegevens in zowel de SSB-kern als de -satellieten zijn geanonimiseerd. Alle persoons- en huishoudenkenmerken die uit het SSB afkomstig zijn (dus van de leeftijd en hoogst gevolgde opleiding van verdachten, tot de samenstelling en het inkomen van het huishouden) zijn gemeten op een vast peilmoment in het jaar, namelijk telkens de laatste vrijdag in september van het betreffende jaar.

Periodiciteit van de dataverzameling

In principe wordt elk proces-verbaal van aanhouding in het HKS opgenomen, dus er is sprake van een continue registratie van feiten. Gegevens in het HKS worden jaar-

lijks naar het CBS gestuurd en worden als jaarbestanden opgenomen in de Satelliet Veiligheid van het SSB.

Beperkingen

Het HKS heeft ook zijn beperkingen. Daders die niet zijn aangehouden, delicten waarvan geen proces-verbaal is opgemaakt en delicten die in het geheel niet ter ore komen van de politie worden niet geregistreerd. Selectiemechanismen kunnen een rol spelen bij de registratie in het HKS en leiden tot vertekeningen. In het HKS worden alleen 'natuurlijke personen' opgenomen; rechtspersonen zijn uitgesloten van opname. Delicten door Nederlandse daders gepleegd in het buitenland worden niet geregistreerd, in Nederland gepleegde delicten door personen die niet in Nederland woonachtig zijn wel (maar deze laatste groep wordt in onderhavige publicatie buiten beschouwing gelaten). Gegevens van de bijzondere opsporingsdiensten (bijvoorbeeld FIOD, ECD, douane) zijn vaak niet opgenomen in de HKS-registratie. Diverse typen misdrijven, zoals economische delicten, milieudelicten of uitkeringsfraude, zijn daarmee ondervertegenwoordigd in het HKS.

Verder zijn de politieregio's niet altijd eenduidig in de registratiewijze van een delict. De registratie is bijvoorbeeld mogelijk niet uniform indien een verdachte naar een andere (politie)regio verhuist, of een delict pleegt in een (politie)regio waar hij niet woonachtig is. In de praktijk blijkt dat de politieregio waarin de verdachte woont, het meest complete beeld van de verdachte heeft. Daarom zijn bij de analyse de gegevens gerangschikt naar de gemeente waarin zij wonen. Gegevens van aangehouden verdachten tegen wie binnen zes maanden na opname in het HKS (voorlopige opname) nog geen proces-verbaal is opgemaakt, worden verwijderd.

Door koppeling met het SSB komen meer achtergrondgegevens beschikbaar van verdachten en wordt het eenvoudig de verdachtenpopulatie te vergelijken met de gehele Nederlandse populatie.

Zie voor meer informatie over het HKS/SSB Van Rosmalen, Kalidien en De Heer-de Lange (2012).

GIDS/SSB

Met de informatie uit de basisprocessensystemen van de politie wordt inzicht verkregen in de omvang, aard en ontwikkeling van de geregistreeerde criminaliteit en de inspanning van de politie ter bestrijding hiervan. Uit deze basisprocessensystemen wordt vanaf verslagjaar 2005 gegevens centraal aan het CBS geleverd via de landelijke politiedatabank 'Geïntegreerde Interactieve Databank voor Strategische bedrijfsinformatie' (GIDS). In de periode tussen juni 2008 en december 2009 zijn alle regiokorpsen en het KLPD overgegaan op het basisprocessensysteem Basisvoorziening Handhaving (BVH), waaruit de gegevens voor GIDS worden onttrokken. Gegevens over de periode daarvoor zijn afkomstig uit één van de basisprocessensystemen BPS, Xpol en Genesys. Het BPS-systeem werd in negentien regiokorpsen gebruikt, het Xpol-systeem in vijf korpsen en het regiokorps Haaglanden gebruikte het registratiesysteem Genesys. De Kamer gebruikt nog steeds het registratiesysteem BPS en levert het CBS per kwartaal een bestand met daarin gegevens van alle in BPS gemelde incidenten (misdrijven en overige incidenten). Zie voor een uitgebreide beschrijving van de telwijze van misdrijven en verdachten in GIDS, de beperkingen van de gegevens en over de periodiciteit van gegevensverzameling De Heer-de Lange en Kalidien (2013).

Voor onderhavige publicatie wordt informatie gebruikt over de in de basisprocessensystemen geregistreeerde jeugdige verdachten van misdrijven. Deze gegevens zijn, evenals de gegevens over aangehouden verdachten, opgenomen in de Satelliet

Veiligheid van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS. Zie voor meer informatie over het SSB de paragraaf HKS/SSB.

Halt/SSB

Gegevens over jongeren die (al dan niet succesvol) een Halt-afdoening hebben voltooid, komen uit het registratiesysteem AuraH, van Halt Nederland. Jaarlijks wordt een extractie uit AuraH aan het CBS geleverd. Jongeren van 12 tot 18 jaar, die door de politie zijn aangehouden voor lichte vormen van criminaliteit, kunnen de keus krijgen vervolgd te worden of te worden doorverwezen naar Bureau Halt. Formeel is sprake van een voorwaardelijk sepot: via een Halt-procedure kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met Justitie. AuraH bevat naast gegevens over de gepleegde delicten en de daarbij horende afdoeningen ook identificerende persoonsinformatie van alle Halt-jongeren. Met behulp van die persoonsinformatie worden gegevens geanonimiseerd opgenomen in de Satelliet Veiligheid van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB). Zie voor meer informatie over het SSB de paragraaf HKS/SSB.

In onderhavige publicatie zijn alleen personen geselecteerd die een Halt-straf hebben afgerond naar aanleiding van een misdrijf. Halt-straffen wegens een overtreding zijn dus buiten beschouwing gelaten. Ook zijn niet het aantal (opgelegde) Halt-afdoeningen geteld, maar het aantal jongeren met een (al dan niet succesvol) voltooide Halt-afdoening.

Veelplegersmonitor

In de Veelplegersmonitor worden jaarlijks de in de justitieketen beschikbare gegevens van alle zeer actieve volwassen veelplegers en jeugdige veelplegers verzameld. Voor het identificeren van de veelplegers wordt gebruikgemaakt van de landelijk definitie op basis van het landelijke HKS. De gevonden personen worden vervolgens opgezocht in de overige bronnen. Het jeugdige veelplegersdeel bestaat uit de samenvoeging van de volgende bronnen:

- HKS: welke een samenvoeging is van de registraties van aangiften van misdrijven van de 25 politieregio's en bevat de gegevens van de processen-verbaal die tegen aangehouden verdachten van een misdrijf door de politie zijn opgemaakt. De aangiften worden in dit onderzoek niet gebruikt.
- OBJD (Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie): welke informatie bevat over kenmerken van de dader, de overtreden wetten in en afdoeningen van strafzaken. De OBJD is een geanonimiseerde database bedoeld voor wetenschappelijk onderzoek waarin de complete justitiële voorgeschiedenis van personen wordt geregistreerd, inclusief de zaken die in hoger beroep werden behandeld.
- TULP/GW; TULP/JJI (TenUitvoerleggingsProgramma gevangeniswezen en justitiële jeugdinrichtingen): welke de registratiesystemen van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) zijn. TULP/GW en TULP/JJI bevatten respectievelijk informatie over insluitingen in penitentiaire inrichtingen voor volwassenen en de justitiële jeugdinrichtingen. In deze systemen wordt de werkelijke duur die een persoon doorbrengt in de inrichting bijgehouden, inclusief het deel dat in de politiecel en in voorlopige hechtenis wordt doorgebracht. Jeugdigen worden gevolgd in het volwassenensysteem wanneer zij volwassen zijn geworden.

Voor meer informatie over de Veelplegersmonitor zie Tollenaar et al. (2007).

OBJD

Gegevens over strafrechtelijke daders, afdoeningen van strafzaken en recidive onder strafrechtelijke daders zijn afkomstig uit de OBJD. De OBJD is een versleutelde, geanonimiseerde kopie van het JDS, het officiële justitiële documentatiesysteem dat wordt beheerd door de Justitiële Informatiedienst (JustId) in Almelo.

Het JDS geeft voor alle (rechts)personen die met justitie in aanraking zijn gekomen, een overzicht van de strafzaken waarin zij als verdachte centraal stonden. Van elke strafzaak is geregistreerd wanneer en bij welk parket de zaak werd aangemeld, om welke delicten het ging en hoe en door welke instantie de zaak is afgedaan.

Elk kwartaal wordt de OBJD ververs met de meest recente gegevens uit het JDS.

Een belangrijk verschil met het JDS is dat de gegevens in de OBJD niet verjaren; zij blijven voor onderzoek beschikbaar. Om recidivecijfers te genereren zijn ruwe OBJD-gegevens bewerkt volgens een vaste methode die wordt beschreven in de brochure 'De WODC-Recidivemonitor' (zie www.wodc.nl/recidive).

Tabel B1.1 Bevolkingsaantallen per leeftijdsgroep

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
12- t/m 17- jarigen	1.092.979	1.099.274	1.106.685	1.118.659	1.136.495	1.157.667	1.180.200	1.194.681	1.199.916	1.201.799	1.204.964	1.201.945	1.191.453	1.184.064	1.184.970	1.189.120	1.196.634
18- t/m 24- jarigen	1.396.794	1.356.901	1.344.743	1.337.496	1.338.042	1.341.129	1.348.364	1.352.753	1.359.718	1.358.613	1.358.686	1.372.095	1.402.203	1.426.766	1.446.465	1.457.521	1.463.967

Bron: Statline

Tabel B1.2 Aantal verdachten per leeftijd voor de jaren 1997, 2002, 2007 en 2012*, per 1.000 van de betreffende leeftijd

Leeftijd	1997	2002	2007	2012
10				
11				
12	2,5	2,7	4,8	1,6
13	7,2	7,5	12,9	5,2
14	13,7	15,5	23,2	11,2
15	18,9	22,4	33,7	17,6
16	23,4	28,1	41,0	22,9
17	25,4	31,8	43,7	27,0
18	27,5	34,0	45,3	30,1
19	27,0	34,5	45,2	32,3
20	24,6	32,2	42,1	31,0
21	23,4	29,0	39,9	29,8
22	21,4	26,7	37,2	28,0
23	20,0	24,6	34,0	25,6
24	19,5	22,9	30,6	23,8
25	18,8	21,6	28,3	22,1
26	18,5	19,9	25,7	21,2
27	17,3	18,8	23,9	20,1
28	16,8	17,9	23,2	18,8
29	15,7	17,5	21,7	18,2
30	15,5	16,9	20,6	17,2
31	15,0	17,0	19,4	16,4
32	14,9	15,6	18,5	15,3
33	14,0	15,6	18,8	14,8
34	13,3	14,9	18,0	13,9
35	12,9	14,3	17,7	13,7
36	12,3	14,3	17,5	12,9
37	12,3	13,9	17,4	12,9
38	11,3	13,6	16,7	12,8
39	11,3	12,9	16,6	12,6
40	10,6	12,6	16,5	12,4
41	10,3	12,5	16,0	12,2
42	9,9	12,0	15,4	11,8
43	9,2	11,1	15,5	11,6
44	9,0	10,7	14,2	11,4
45	8,6	10,0	13,9	10,8
46	8,0	9,9	12,9	10,3
47	7,8	9,2	13,0	10,1
48	7,4	9,1	11,7	9,1
49	7,0	8,2	11,3	8,9
50	6,9	7,6	10,6	8,6
51	6,4	7,3	10,6	8,4
52	6,6	7,1	9,0	7,6
53	6,3	6,4	9,1	7,2
54	6,2	6,3	8,1	6,4
55	5,9	5,9	7,7	6,0
56	5,3	5,5	7,1	5,9
57	4,7	5,7	7,0	5,1
58	4,4	5,1	6,6	5,0

Leeftijd	1997	2002	2007	2012
59	4,3	4,9	5,8	4,7
60	3,5	5,1	5,9	4,5
61	3,3	4,1	5,4	4,1
62	3,4	3,8	5,5	3,7
63	3,0	3,5	4,7	3,6
64	2,7	2,9	4,9	3,1
65	2,7	3,1	4,6	3,1
66	2,4	2,6	3,9	2,7
67	2,0	2,4	3,8	2,6
68	2,1	2,3	3,4	2,8
69	1,7	2,0	3,0	2,6
70	1,5	2,0	2,6	2,4
71	1,4	1,8	2,5	2,2
72	1,5	1,6	2,5	2,0
73	1,4	1,6	1,9	1,8
74	1,0	1,3	2,1	1,7
75	1,2	1,3	2,0	1,7
76	1,0	1,1	1,8	1,4
77	0,9	1,1	1,6	1,2
78	0,8	1,0	1,5	1,3
79	0,9	0,9	1,6	1,3
80	0,5	0,7	1,3	1,1
81	0,6	0,8	1,3	0,9
82	0,6	0,8	0,9	1,1
83	0,5	0,5	0,9	1,1
84	0,4	0,5	1,1	0,7
85	0,3	0,4	0,7	0,6
86	0,3	0,5	0,8	0,7
87	0,3	0,4	0,9	0,5
88	0,2	0,4	0,6	0,5
89	0,0	0,2	0,5	0,5
90	0,2	0,3	0,4	0,3
91	0,1	0,1	0,3	0,3
92	0,0	0,2	0,3	0,2
93	0,0	0,0	0,3	0,2
94	0,0	0,0	0,0	0,2
95	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.1 Aangehouden jeugdige verdachten

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
(absoluut, incl. niet-GBA-bevolking)																
<i>Totaal</i>																
<i>leeftijden</i>			57.280	55.700	61.490	69.070	75.920	83.810	87.590	90.040	93.530	88.190	80.780	75.730	74.220	65.900
12 t/m 15 jaar			8.150	7.980	9.310	9.840	10.760	12.650	14.330	14.810	15.310	13.360	10.880	9.540	8.510	7.310
16 t/m 17 jaar			10.540	10.180	11.130	12.400	13.770	14.870	15.960	16.640	17.790	16.000	14.270	13.020	12.160	10.210
18 t/m 22 jaar			28.830	28.290	30.850	35.100	38.420	41.980	43.160	44.340	45.690	44.310	41.590	39.880	39.890	35.750
23 t/m 24 jaar			9.770	9.250	10.200	11.720	12.970	14.320	14.150	14.250	14.740	14.530	14.040	13.290	13.670	12.630
(absoluut, alleen GBA-bevolking)																
<i>Totaal</i>																
<i>leeftijden</i>	48.350	50.340	49.780	49.450	53.910	60.080	66.960	74.630	79.760	82.930	85.940	80.340	73.500	68.700	66.830	58.760
12 t/m 15 jaar	7.570	7.800	7.610	7.690	8.880	9.410	10.370	12.300	13.970	14.470	14.940	13.030	10.600	9.300	8.300	7.090
16 t/m 17 jaar	9.170	9.660	9.720	9.520	10.360	11.540	13.030	14.170	15.420	16.160	17.280	15.520	13.810	12.590	11.710	9.780
18 t/m 22 jaar	23.250	24.750	24.710	24.750	26.530	29.900	33.190	36.570	38.530	40.200	41.310	39.700	37.350	35.690	35.490	31.620
23 t/m 24 jaar	8.360	8.130	7.740	7.510	8.130	9.230	10.380	11.600	11.840	12.100	12.420	12.090	11.740	11.120	11.330	10.280
(per 1.000 jeugdigen van de betreffende bevolkingsgroep, alleen GBA-bevolking)																
<i>Totaal</i>																
<i>leeftijden</i>	20	21	20	20	22	24	26	29	31	32	33	31	28	26	25	22
12 t/m 15 jaar	10	11	10	10	11	12	13	15	17	18	19	17	14	12	10	9
16 t/m 17 jaar	24	26	27	26	28	30	33	36	39	41	42	38	34	31	30	25
18 t/m 22 jaar	25	26	26	26	28	31	35	38	40	41	42	40	37	35	34	30
23 t/m 24 jaar	20	20	20	19	21	24	26	29	30	32	32	31	29	27	27	25

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.2 Geregistreeerde en aangehouden jeugdige verdachten naar leeftijd, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

	Index 2012*						
Leeftijd	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
Geregistreeerde verdachten							
12 t/m 17 jaar	42	39	36	31	28	24	57
18 t/m 24 jaar	47	46	44	40	39	35	74
12 jaar	12	10	9	6	6	5	45
13 jaar	26	23	20	16	15	13	50
14 jaar	43	39	35	29	27	22	52
15 jaar	53	49	46	39	34	31	57
16 jaar	59	53	51	44	41	36	60
17 jaar	60	56	54	49	43	38	65
18 jaar	57	55	53	47	45	39	68
19 jaar	55	53	52	47	44	40	72
20 jaar	51	49	48	44	41	37	73
21 jaar	48	46	43	40	39	36	75
22 jaar	44	43	41	37	36	33	76
23 jaar	40	39	38	34	34	31	77
24 jaar	36	35	35	31	31	29	79
Aangehouden verdachten							
12 t/m 17 jaar	27	24	21	19	17	14	53
18 t/m 24 jaar	39	37	35	32	32	29	73
12 jaar	5	4	3	2	2	2	33
13 jaar	13	11	9	8	7	5	40
14 jaar	23	21	17	15	14	11	48
15 jaar	34	30	25	23	20	18	52
16 jaar	41	36	32	29	27	23	56
17 jaar	44	41	37	34	32	27	62
18 jaar	45	43	38	36	36	30	66
19 jaar	45	43	40	38	36	32	71
20 jaar	42	41	38	36	35	31	74
21 jaar	40	38	35	33	33	30	75
22 jaar	37	35	33	31	31	28	75
23 jaar	34	32	31	28	28	26	75
24 jaar	31	29	28	26	26	24	78

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB en GIDS/SSB, CBS

Tabel B2.3a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Sekse							Index 2012*
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
Man	42	38	32	29	27	22	53
Vrouw	11	10	8	8	7	6	50

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.3b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Sekse							Index 2012*
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
Man	66	62	58	54	53	47	72
Vrouw	12	11	11	10	10	9	80

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.4a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar herkomst, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Herkomst	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012*
							(basisjaar 2007=100)
Per 1.000							
Autochtoon	20	18	15	13	12	10	49
Westerse allochtoon	31	26	25	21	20	17	55
Marokko	91	84	75	72	65	52	57
(Voormalig) Ned. Antillen en Aruba	85	75	69	63	58	52	61
Suriname	63	53	45	41	40	33	52
Turkije	47	44	36	36	31	27	58
Overig niet-westerse allochtoon	43	40	34	33	28	24	55

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.4b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar herkomst, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Herkomst	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012*
							(basisjaar 2007=100)
							Per 1.000
Autochtoon	32	30	28	26	25	22	70
Westerse allochtoon	36	33	31	28	28	24	68
Marokko	115	115	112	109	108	97	84
(Voormalig) Ned. Antillen en Aruba	91	89	84	82	84	75	83
Suriname	84	77	73	72	70	62	74
Turkije	58	57	56	51	51	48	82
Overig niet-westerse allochtoon	53	49	46	45	44	40	77

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.5a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar generatie allochtonen, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Generatie							Index 2012*
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
Autochtoon	20	18	15	13	12	10	49
1e generatie	55	49	43	41	36	31	57
2e generatie	51	46	40	37	34	28	56

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.5b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar generatie allochtonen, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Generatie							Index 2012*
	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
Autochtoon	32	30	28	26	25	22	70
1e generatie	55	51	47	43	42	36	65
2e generatie	66	63	61	59	59	53	80

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.6a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar hoogst gevolgde opleiding, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Opleidingsniveau	2007	2008	2009	2010	2011	Index 2011
						(basisjaar 2007=100)
						Per 1.000
Basisonderwijs	14	12	11	8	8	57
Vmbo	44	38	33	30	27	61
Voortgezet speciaal onderwijs	76	74	68	64	59	77
Mbo	51	47	42	39	37	72
Havo, vwo	10	9	7	6	6	60
Hbo, wo	9	8	8	7	6	65
Opleiding onbekend	65	55	44	43	41	63

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.6b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar hoogst gevolgde opleiding, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Opleidingsniveau	2007	2008	Index 2011			(basisjaar 2007=100)
			2009	2010	2011	
Basisonderwijs	81	87	77	69	71	88
Vmbo	112	106	102	99	102	91
Voortgezet speciaal onderwijs	106	102	99	102	101	95
Mbo	54	52	49	48	48	89
Havo, vwo	30	31	28	26	29	96
Hbo, wo	12	11	11	10	10	79
Opleiding onbekend	63	59	54	45	36	57

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.7 Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar participatie school/werk, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Participatie school/werk	2007	2008	2009	2010	2011	Index 2011
						(basisjaar 2007=100)
Per 1.000						
Schoolgaand met inkomen	23	21	20	19	19	82
Schoolgaand zonder inkomen	40	38	38	33	32	81
Werkend	45	42	37	34	34	75
Uitkering	91	87	88	88	88	97
Overig/onbekend	80	80	75	72	70	87

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.8a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar huishoudinkomen, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Quintiel huishoudinkomen	2007	2008	2009	2010	2011	Index 2011
						(basisjaar 2007=100)
Per 1.000						
20% laagste inkomens	56	52	42	37	35	62
20% één na laagste inkomens	33	30	25	22	21	62
20% middelste inkomens	22	20	17	15	13	60
20% één na hoogste inkomens	17	16	13	11	10	58
20% hoogste inkomens	14	12	10	8	8	55
Onbekend	60	55	47	46	39	66

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.8b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar huishoudinkomen, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Quintiel huishoudinkomen	2007	2008	2009	2010	2011	Index 2011
						(basisjaar 2007=100)
			Per 1.000			
20% laagste inkomens	54	55	52	50	49	89
20% één na laagste inkomens	47	45	41	39	38	83
20% middelste inkomens	37	35	32	30	30	80
20% één na hoogste inkomens	33	31	29	26	26	77
20% hoogste inkomens	32	31	28	25	24	76
Onbekend	53	48	46	45	43	82

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.9a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar plaats in het huishouden, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Plaats in het huishouden	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012*
							(basisjaar 2007=100)
			Per 1.000				
Thuiswonend kind, 2-ouder-gezin	20	18	15	13	12	10	49
Thuiswonend kind, eenouder-gezin	52	46	40	35	31	27	52
Uitwonend alleenstaand	76	67	70	67	62	62	82
Uitwonend instelling	142	136	122	131	133	124	87
Overig of onbekend	53	48	44	41	38	32	61

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.9b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar plaats in het huishouden, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Plaats in het huishouden	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012*
							(basisjaar 2007=100)
			Per 1.000				
Thuiswonend kind, 2-ouder-gezin	37	35	32	30	29	26	70
Thuiswonend kind, eenouder-gezin	69	66	60	57	56	49	71
Uitwonend alleenstaand	38	35	32	29	28	25	67
Uitwonend samenwonend	20	19	18	17	17	16	79
Samenwonend met kind	33	30	30	29	29	28	87
Alleenstaand met kind	59	57	55	53	53	49	82
Uitwonend instelling	95	100	99	99	103	98	103
Overig of onbekend	54	49	45	43	43	37	70

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.10a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar woongemeente, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

	Index 2012*						
Woongemeente	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
Per 1.000							
Totaal G4	52	45	38	35	32	26	51
Amsterdam	46	39	37	31	27	22	47
Rotterdam	64	53	38	41	40	35	54
Den Haag	44	41	39	35	32	26	60
Utrecht	50	44	42	28	30	20	40
Overige 21 grootste gemeenten	31	29	24	21	19	16	52
Almere	37	34	29	23	21	18	49
Amersfoort	30	27	23	20	18	9	31
Apeldoorn	27	28	23	17	21	19	70
Arnhem	37	32	25	22	21	18	48
Breda	28	27	22	23	17	9	33
Den Bosch	34	29	27	24	17	16	47
Dordrecht	34	32	28	23	25	23	66
Ede	21	17	15	18	19	17	84
Eindhoven	21	22	19	17	15	16	78
Emmen	25	24	16	13	15	13	52
Enschede	26	29	23	20	19	17	66
Groningen	57	48	44	34	27	21	38
Haarlem	22	24	24	24	27	13	60
Haarlemmermeer	24	21	17	16	14	12	52
Leiden	40	36	28	39	23	22	54
Maastricht	27	29	27	29	21	20	75
Nijmegen	41	35	26	23	17	15	36
Tilburg	35	34	27	15	17	17	48
Zaanstad	19	18	17	18	22	14	72
Zoetermeer	38	34	28	22	22	22	57
Zwolle	29	25	19	18	16	13	43
Overige gemeenten of onbekend	22	20	17	15	14	12	53

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.10b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar woongemeente, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

	Index 2012*						
Woongemeente	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	(basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
Totaal G4	50	47	45	43	42	38	75
Amsterdam	47	44	44	40	38	31	65
Rotterdam	62	55	50	52	53	48	77
Den Haag	58	55	54	50	50	49	84
Utrecht	30	32	31	26	27	24	82
Overige 21 grootste gemeenten	37	35	32	29	29	26	69
Almere	46	49	45	41	39	39	85
Amersfoort	44	44	40	33	35	26	60
Apeldoorn	40	39	38	28	36	37	92
Arnhem	42	39	38	36	35	35	84
Breda	37	38	36	30	28	18	49
Den Bosch	50	50	41	41	41	39	77
Dordrecht	61	59	50	44	47	43	70
Ede	31	30	28	28	29	24	75
Eindhoven	34	30	28	28	28	29	88
Emmen	46	39	37	34	35	28	60
Enschede	34	32	26	23	18	23	68
Groningen	25	22	21	18	17	13	53
Haarlem	42	38	37	38	38	30	71
Haarlemmermeer	37	33	34	31	33	25	68
Leiden	37	36	32	29	26	23	60
Maastricht	23	21	21	19	19	16	69
Nijmegen	29	25	21	23	20	19	65
Tilburg	42	41	34	23	26	26	63
Zaanstad	38	39	37	35	38	29	77
Zoetermeer	41	44	45	39	38	40	97
Zwolle	45	36	31	32	29	26	58
Overige gemeenten of onbekend	37	35	33	31	31	27	74

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.
Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.11a Aangehouden 12- tot en met 17-jarige verdachten naar type misdrijf* en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Type misdrijf	2007	2008	2009	2010	2011	2012**	Index 2012** (basisjaar 2007=100)
Per 1.000							
<i>Man</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	17	15	14	13	12	11	63
Verdacht vernieling en openbare orde	17	15	12	10	9	7	40
Verdacht van geweldsmisdrijf	13	11	9	8	8	6	48
Verdacht van verkeersmisdrijf	2	2	2	2	1	1	50
Verdacht van drugsmisdrijf	1	1	1	1	1	1	78
<i>Vrouw</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	6	5	4	4	3	3	51
Verdacht vernieling en openbare orde	3	2	2	2	2	1	45
Verdacht van geweldsmisdrijf	4	3	2	2	2	2	46
Verdacht van verkeersmisdrijf	0	0	0	0	0	0	67
Verdacht van drugsmisdrijf	0	0	0	0	0	0	100
<i>Totaal</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	11	10	9	8	8	7	61
Verdacht vernieling en openbare orde	10	9	7	6	5	4	41
Verdacht van geweldsmisdrijf	8	7	6	5	5	4	47
Verdacht van verkeersmisdrijf	1	1	1	1	1	1	50
Verdacht van drugsmisdrijf	1	1	0	0	0	0	80

* Personen kunnen per verslagjaar van meerdere (soorten) misdrijven verdacht worden.

** Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.11b Aangehouden 18- tot en met 24-jarige verdachten naar type misdrijf* en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Type misdrijf	2007	2008	2009	2010	2011	2012**	Index 2012** (basisjaar 2007=100)
Per 1.000							
<i>Man</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	17	17	16	15	16	14	82
Verdacht vernieling en openbare orde	19	17	16	15	13	11	57
Verdacht van geweldsmisdrijf	19	18	17	15	15	12	64
Verdacht van verkeersmisdrijf	16	15	14	12	13	11	65
Verdacht van drugsmisdrijf	5	4	4	4	4	4	89
<i>Vrouw</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	5	5	5	5	5	4	88
Verdacht vernieling en openbare orde	2	2	2	1	1	1	63
Verdacht van geweldsmisdrijf	3	3	2	2	2	2	70
Verdacht van verkeersmisdrijf	2	2	2	2	2	2	81
Verdacht van drugsmisdrijf	1	1	1	1	1	1	86
<i>Totaal</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	11	11	10	10	10	9	83
Verdacht vernieling en openbare orde	11	10	9	8	7	6	57
Verdacht van geweldsmisdrijf	11	11	10	9	9	7	65
Verdacht van verkeersmisdrijf	9	9	8	7	7	6	67
Verdacht van drugsmisdrijf	3	2	2	2	2	2	88

* Personen kunnen per verslagjaar van meerdere (soorten) misdrijven verdacht worden.

** Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.12a Veelvoorkomende geregistreeerde misdrijven met een 12- tot en met 17-jarige verdachte* in 2012**

Type misdrijf	Absoluut	% van totaal misdrijven
<i>Totaal misdrijven</i>	41.547	100
Totaal vermogensmisdrijven, waarvan	19.638	47
Diefstal van fiets	1.392	3
Straatroof	1.635	4
Woninginbraak	1.484	4
Winkeldiefstal	5.679	14
Heling	1.308	3
Overige vermogensmisdrijven	8.140	20
Totaal vernieling en openbaar gezag, waarvan	10.085	24
Vernielingen	4.178	10
Openbare orde en gezag misdrijven	5.907	14
Totaal geweld en seksueel, waarvan	8.054	19
Mishandeling	5.255	13
Bedreiging en stalking	2.028	5
Verkeersmisdrijven	899	2
Drugs misdrijven	873	2
(Vuur)wapenmisdrijven	956	2
Overige misdrijven	1.042	3

* Het aantal geregistreeerde misdrijven waarbij minimaal één 12 t/m 17-jarige verdachte is geregistreeerd.

** Cijfers zijn voorlopig.

Bron: GIDS/SSB, CBS

Tabel B2.12b Veelvoorkomende geregistreeerde misdrijven met een 18- tot en met 24-jarige verdachte* in 2012**

Type misdrijf	Absoluut	% van totaal misdrijven
<i>Totaal misdrijven</i>	76.460	100
Totaal vermogensmisdrijven, waarvan	25.230	33
Oplichting	1.350	2
Woninginbraak	3.490	5
Winkeldiefstal	4.880	6
Heling	2.030	3
Overige vermogensmisdrijven	13.490	18
Totaal vernieling en openbaar gezag, waarvan	13.150	17
Vernielingen	4.810	6
Openbare orde en gezag misdrijven	8.350	11
Totaal geweld en seksueel, waarvan	16.910	22
Mishandeling	10.870	14
Bedreiging en stalking	4.440	6
Verkeersmisdrijven, waarvan	10.950	14
Rijden onder invloed	8.570	11
Overige verkeersmisdrijven	2.380	3
Drugs misdrijven	5.170	7
(Vuur)wapenmisdrijven	1.980	3
Overige misdrijven	3.060	4

* Het aantal geregistreeerde misdrijven waarbij minimaal één 18 t/m 24-jarige verdachte is geregistreeerd.

** Cijfers zijn voorlopig.

Bron: GIDS/SSB, CBS

Tabel B2.13 12- tot en met 24-jarige verdachten naar pleegcarrière per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep in de periode 1997-2012

Leeftijd	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012 (basisjaar=2007)
Per 1.000																	
<i>12 t/m 17 jaar</i>																	
First offenders	11	12	12	11	12	13	14	15	16	17	17	15	13	12	11	10	55
Meerplegers	5	6	6	6	6	7	7	8	9	10	10	9	8	7	7	6	52
Veelplegers	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	59
<i>18 t/m 24 jaar</i>																	
First offenders	13	15	15	14	16	18	19	20	20	20	20	19	18	16	17	15	81
Meerplegers	12	13	12	12	13	15	17	19	20	21	22	21	20	18	18	16	79
Veelplegers	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	102

* Voorlopige cijfers.

Bron: HKS (bewerking WODC)

Tabel B2.14a 12- tot en met 17-jarige verdachten per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep, naar pleegcarrière en sekse

Leeftijd	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012 (basisjaar=2007)
Per 1.000							
<i>Mannen 12 t/m 17 jaar</i>							
First offenders	25	23	19	18	17	14	56
Meerplegers	17	16	14	12	11	9	53
Veelplegers	3	3	3	2	2	2	94
<i>Vrouwen 12 t/m 17 jaar</i>							
First offenders	9	7	7	6	5	5	52
Meerplegers	3	3	2	2	2	2	50
Veelplegers	0	0	0	0	0	0	33

* Voorlopige cijfers

Bron: HKS (bewerking WODC)

Tabel B2.14b 18- tot en met 24-jarige verdachten per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep, naar pleegcarrière en sekse

Leeftijd	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012 (basisjaar=2007)
Per 1.000							
<i>Mannen 18 t/m 24 jaar</i>							
First offenders	31	30	27	25	26	23	79
Meerplegers	39	37	34	32	32	28	77
Veelplegers	4	4	4	4	4	4	60
<i>Vrouwen 18 t/m 24 jaar</i>							
First offenders	9	8	7	7	7	7	88
Meerplegers	4	4	4	4	4	4	94
Veelplegers	0	0	0	0	0	0	88

* Voorlopige cijfers

Bron: HKS (bewerking WODC)

Tabel B2.15 Aangehouden 16- tot en met 22-jarige verdachten naar minder- en meerderjarigheid en sekse, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

Leeftijd	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012* (basisjaar 2007=100)
Per 1.000							
<i>16 t/m 17 jaar</i>							
Man	68	61	55	51	48	41	60
Vrouw	16	14	12	11	11	9	56
Totaal	42	38	34	31	30	25	59
<i>18 t/m 22 jaar</i>							
Man	71	67	61	58	57	50	71
Vrouw	12	12	11	11	11	10	79
Totaal	42	40	37	35	34	30	72
<i>Totaal 16 t/m 22 jaar</i>							
Man	70	65	60	56	54	47	68
Vrouw	13	12	12	11	11	10	71
Totaal	42	39	36	34	33	29	68

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.16 Aangehouden 16- tot en met 22-jarige verdachten naar minder- en meerderjarigheid en herkomst, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	Index 2012** (basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
<i>16 t/m 17 jaar</i>							
Autochtoon	32	29	25	23	21	18	55
Westerse allochtoon	47	41	41	35	32	29	61
Marokko	138	129	123	120	113	97	71
(Voormalig) Ned. Antillen en Aruba	118	109	105	92	91	81	69
Suriname	89	79	71	67	66	55	62
Turkije	72	62	57	58	51	43	60
Overig niet-westerse allochtoon	66	61	56	53	47	41	62
<i>18 t/m 22 jaar</i>							
Autochtoon	34	32	29	28	27	24	69
Westerse allochtoon	40	36	34	31	31	26	66
Marokko	124	126	121	118	116	104	84
(Voormalig) Ned. Antillen en Aruba	96	90	87	86	85	77	81
Suriname	87	80	75	73	72	62	71
Turkije	63	61	59	53	53	49	78
Overig niet-westerse allochtoon	58	53	50	48	48	44	76

* Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B2.17 Aangehouden 16- tot en met 22-jarige verdachten naar minder- en meerderjarigheid en type misdrijf*, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep

	2007	2008	2009	2010	2011	2012**	Index 2012** (basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
<i>16- t/m 17 jaar</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	17	16	15	14	13	12	67
Verdacht vernieling/openbare orde	16	13	11	10	9	7	45
Verdacht van geweldsmisdrijf	13	11	9	9	8	7	53
Verdacht van verkeersmisdrijf	3	3	3	2	2	2	58
Verdacht van drugs misdrijf	1	1	1	1	1	1	82
<i>18 t/m 22 jaar</i>							
Verdacht van vermogensmisdrijf	13	12	11	11	11	10	82
Verdacht vernieling/openbare orde	12	11	10	9	8	7	56
Verdacht van geweldsmisdrijf	12	11	10	9	9	8	63
Verdacht van verkeersmisdrijf	9	8	8	7	7	6	68
Verdacht van drugs misdrijf	2	2	2	2	2	2	89

* Personen kunnen per verslagjaar van meerdere (soorten) misdrijven verdacht worden.

** Cijfers over 2012 zijn voorlopig. Definitieve cijfers zullen ongeveer 3% hoger uitvallen.

Bron: HKS/SSB, CBS

Tabel B3.1 Strafrechtelijke 12- tot en met 24-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep

Tabellen bij hoofdstuk 2

Leeftijd	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Per 1.000															
12 t/m 17 jaar	15	15	15	16	16	17	17	18	19	20	20	20	18	15	14	13
12 t/m 15 jaar	10	10	10	10	11	12	12	13	14	14	14	14	12	10	9	9
16 t/m 17 jaar	24	24	25	26	26	28	29	30	31	32	32	32	29	26	24	22
18 t/m 24 jaar	26	27	28	28	28	31	34	35	35	36	37	36	36	30	31	31
18 t/m 22 jaar	27	28	29	29	30	32	35	37	36	38	38	37	37	31	32	32
23 t/m 24 jaar	24	25	25	25	25	27	30	32	31	32	33	32	33	27	28	28

Noot: Eventuele verschillen in de cijfers van deze MJC en de MJC uit 2011 kunnen verklaard worden door data-evolutie. Data-evolutie is een verschijnsel dat voorkomt in 'levende' datasets; databestanden die zichzelf continue of frequent vernieuwen met de meest recente gegevens. Zo kan het zijn dat in een eerder jaar een lager aantal justitiabelen gerapporteerd wordt dan een paar jaar later, omdat van deze personen de gegevens toen-der-tijd nog niet waren opgenomen (bijvoorbeeld omdat er nog een hoger beroep liep of een vonnis nog niet ondertekend was). Daarnaast zijn er soms andere keuzes gemaakt in de datasetselectie wat ook weer voor verschillen kan zorgen. Bovendien werden de technische septs in de laatste MJC niet gerapporteerd. Het totaal van de OM-afdoeningen zonder technische septs komt wel overeen met de resultaten uit de eerdere MJC.

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.2a Strafrechtelijke 12- tot en met 17-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar sekse, leeftijd en type misdrijf

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar=2007)
	Per 1.000						
<i>Sekse</i>							
Man	32	32	28	24	22	21	65
Vrouw	8	8	7	6	6	5	64
<i>Leeftijd</i>							
12 t/m 15 jaar	14	14	12	10	9	9	62
16 t/m 17 jaar	32	32	29	26	24	22	68
12 t/m 17 jaar	20	20	18	15	14	13	65
<i>Type misdrijf</i>							
Geweld	5	5	4	4	4	4	79
Vermogen	7	7	6	5	5	4	60
Vernieling/Openbare orde	6	6	5	4	3	3	45
Drugs	0	0	0	0	0	0	68
Verkeer	1	1	1	1	1	1	68
Overig	2	2	2	1	2	2	97

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.2b Strafrechtelijke 18- tot en met 24-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar sekse, leeftijd en type misdrijf

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar=2007)
	Per 1.000						
<i>Sekse</i>							
Man	61	60	60	49	50	50	82
Vrouw	11	11	11	10	10	11	97
<i>Leeftijd</i>							
18 t/m 22 jaar	38	37	37	31	32	32	84
23 t/m 24 jaar	33	32	33	27	28	28	86
18 t/m 24 jaar	37	36	36	30	31	31	84
<i>Type misdrijf</i>							
Geweld	7	7	7	6	6	6	82
Vermogen	8	8	8	7	8	7	86
Vernieling/Openbare orde	7	7	6	5	4	4	58
Drugs	2	2	2	2	2	2	73
Verkeer	8	7	9	7	6	6	72
Overig	4	4	4	4	5	4	101

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.3a Strafrechtelijke 12- tot en met 17-jarige jongens en meisjes per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar type misdrijf

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar=2007)
Per 1.000							
<i>Mannen</i>							
Geweld	8	8	7	6	6	6	80
Vermogen	10	10	9	8	7	6	62
Vernieling/Openbare orde	9	10	7	6	5	4	44
Drugs	1	0	0	0	0	0	72
Verkeer	0	0	0	0	0	0	101
Overig	3	3	3	2	3	3	95
<i>Vrouwen</i>							
Geweld	2	2	1	1	1	1	77
Vermogen	3	3	3	3	2	2	55
Vernieling/Openbare orde	2	2	2	1	1	1	52
Drugs	0	0	0	0	0	0	41
Verkeer	0	0	0	0	0	0	99
Overig	0	0	0	0	1	0	111

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.3b Strafrechtelijke 18- tot en met 24-jarige jongens en meisjes per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar type misdrijf

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar=2007)
Per 1.000							
<i>Mannen</i>							
Geweld	12	12	12	10	10	10	81
Vermogen	12	12	12	10	11	10	84
Vernieling/Openbare orde	12	12	11	8	8	7	58
Drugs	4	4	3	3	3	3	73
Verkeer	14	12	16	11	10	10	70
Overig	6	6	6	6	7	6	100
<i>Vrouwen</i>							
Geweld	2	1	2	1	1	1	88
Vermogen	4	4	4	4	4	4	92
Vernieling/Openbare orde	1	1	1	1	1	1	63
Drugs	1	1	1	0	0	0	72
Verkeer	2	2	2	2	2	2	84
Overig	2	2	2	1	2	2	107

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.4a Strafrechtelijke 16- en 17-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar sekse en type misdrijf

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar=2007)
	Per 1.000						
<i>Sekse</i>							
Man	52	52	48	42	39	35	68
Vrouw	11	11	10	9	8	7	68
<i>Type misdrijf</i>							
Geweld	7	7	6	6	6	6	83
Vermogen	4	4	4	3	3	2	60
Vernieling/Openbare orde	4	4	3	2	2	2	46
Drugs	0	0	0	0	0	0	68
Verkeer	1	1	1	1	1	1	66
Overig	1	1	1	1	1	1	71

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.4b Strafrechtelijke 18- tot en met 22-jarige daders per 1.000 van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar sekse en type misdrijf

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar=2007)
	Per 1.000						
<i>Sekse</i>							
Man	64	62	62	51	52	52	81
Vrouw	11	11	11	10	11	11	98
<i>Type misdrijf</i>							
Geweld	7	7	6	6	6	6	81
Vermogen	9	9	8	8	8	8	85
Vernieling/Openbare orde	8	8	7	5	5	4	57
Drugs	2	2	2	1	1	2	73
Verkeer	8	7	9	6	6	6	74
Overig	4	4	4	4	5	4	101

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B3.5 Prevalentie van 2-jarige algemene recidive onder 12- tot en met 24-jarige strafrechtelijke daders met een strafzaak afgedaan in de periode 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
12 t/m 17 jaar	40	40	38	36	35
18 t/m 24 jaar	35	34	33	31	31

Bron: OBJD, bewerking WODC in Repris (geraadpleegd op 11 december 2013).

Tabellen bij hoofdstuk 4

Tabel B4.1 Aantal afdoeningen aangeboden/opgelegd door het OM of de ZM aan 12- tot en met 24-jarige strafrechtelijke daders in de jaren 1997, 2007 en 2012, in %

	1997	2007	2012
Aantal	35.100	49.400	48.300
<i>OM-afdoeningen</i>			
Beleidssepot	21,0	7,9	14,8
Technisch sepot	21,5	10,4	13,8
Transactie, waarvan	54,8	76,4	25,8
Werkstraf	12,7	24,3	12,3
Leerproject	1,0	2,7	0,7
Financiële transactie	41,1	49,4	12,8
Strafbeschikking	n.v.t.	n.v.t.	39,8
Overige afdoeningen	2,8	5,2	5,8
Aantal	42.300	66.100	45.600
<i>ZM-afdoeningen</i>			
<i>Maatregelen</i>			
Maatregel	0,6	0,5	0,4
Gedr. beïnvloed. mtr.	n.v.t.	n.v.t.	0,2
<i>Straffen</i>			
Onvw. vrij ≤3 mnd.	10,6	6,7	7,9
Onvw. vrij >3 mnd.	7,0	4,3	4,2
Vw. Vrijheidstraf	23,8	14,2	12,5
Werkstraf	16,8	30,0	32,8
Leerstraf	2,7	3,4	1,8
Geldstraf	33,4	33,4	29,4
Overige afdoeningen	2,9	3,4	3,8
Technische uitspraak	0,3	0,2	0,5
Vrijspraak	1,9	3,8	6,5

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B4.2 Aantal afdoeningen door OM en ZM per 1.000 12- tot en met 17-jarigen van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar type afdoening

OM-afdoeningen	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index (basisjaar 2007=100)
<i>Totaal OM-afdoeningen</i>																	
12 t/m 17 jaar	12,2	11,4	11,5	11,5	12,1	13,0	13,3	14,3	15,3	15,6	15,8	15,3	13,4	11,1	10,1	9,4	60
Beleidssepot	3,4	2,5	2,4	2,4	2,2	1,9	1,7	1,7	1,5	1,4	1,4	1,4	1,1	1,0	1,1	2,0	144
Technisch sepot	2,4	2,1	2,0	1,8	1,6	1,4	1,1	1,0	1,1	1,2	1,4	1,7	1,5	1,4	1,3	1,4	105
Transactie, waarvan																	
Werkstraf	3,8	3,8	4,1	4,2	5,1	5,7	6,2	7,4	7,8	7,8	7,8	7,4	6,5	5,3	4,1	3,1	40
Leerproject	0,3	0,5	0,8	0,9	1,0	1,5	1,1	0,9	1,1	1,2	1,0	0,8	0,6	0,4	0,4	0,3	27
Financiële transactie	2,1	2,1	1,9	1,8	1,8	2,0	2,4	2,2	2,4	2,7	2,9	2,7	2,4	2,1	1,6	0,9	30
Strafbeschikking												0,0	0,0	0,0	0,9	1,1	n.v.t.
Overige afdoeningen	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,8	1,0	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2	1,0	0,7	0,6	43
ZM-afdoening																	
<i>Totaal ZM-afdoeningen</i>																	
12 t/m 17 jaar	9,3	10,2	11,7	12,6	12,5	14,7	15,6	17,2	17,2	17,3	16,6	16,6	14,9	12,7	11,7	10,7	64
Maatregelen																	
Maatregel	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	57
Gedr. beïnvloed. mtr.												0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	n.v.t.
Straffen																	
Onvw. vrij ≤3 mnd.	0,7	0,6	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,2	1,1	1,0	0,9	0,7	0,6	0,6	0,6	59
Onvw. vrij >3 mnd.	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	56
Vw. Vrijheidstraf	2,4	2,8	3,2	3,6	3,2	3,7	4,0	4,3	3,9	3,2	2,6	2,2	1,7	1,3	1,2	1,1	41
Werkstraf	2,8	3,0	3,3	3,5	3,5	4,1	4,9	5,5	5,9	6,7	7,2	7,7	7,2	6,1	5,5	5,0	70
Leerstraf	1,0	1,2	1,5	1,6	1,8	2,1	1,9	1,9	1,8	1,8	1,6	1,4	1,1	0,7	0,6	0,6	39
Geldstraf	1,4	1,4	1,8	1,9	1,9	2,4	2,5	3,0	2,9	3,0	2,6	2,6	2,5	2,2	2,3	2,0	76
Overige afdoeningen	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	98

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B4.3 Aantal afdoeningen door OM en ZM per 1.000 18- tot en met 24-jarigen van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar type afdoening

OM-afdoeningen	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index (basisjaar 2007=100)
<i>Totaal OM-afdoeningen</i>																	
18 t/m 24 jaar	15,6	16,3	15,5	16,0	16,2	18,0	20,1	21,7	21,1	21,5	22,3	21,4	21,9	18,2	21,5	25,5	114
Beleidssepot	2,6	2,6	2,1	2,4	2,0	1,9	2,0	2,1	1,8	1,6	1,6	1,6	1,7	1,5	2,4	3,2	198
Technisch sepot	3,5	3,2	2,8	2,9	2,4	2,2	2,1	2,3	2,2	2,3	2,6	3,0	2,9	2,4	2,9	3,4	132
Transactie, waarvan																	
Werkstraf	0,2	0,2	0,3	0,3	0,7	1,2	1,5	1,7	1,8	1,9	1,9	1,7	1,3	1,0	1,0	1,5	78
Leerproject	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	12
Financiële transactie	8,7	9,8	9,8	10,1	10,7	12,1	13,8	14,8	14,5	14,7	15,3	14,0	12,9	8,4	6,0	3,5	23
Strafbeschikking	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	2,6	4,4	8,8	12,3	n.v.t.
Overige afdoeningen	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,6	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,4	0,5	0,4	1,5	205
ZM-afdoening																	
<i>Totaal ZM-afdoeningen</i>																	
18 t/m 24 jaar	23,0	24,2	26,8	26,5	27,1	29,0	33,4	34,6	34,0	35,2	33,9	33,9	32,4	27,7	25,2	22,6	67
Maatregelen																	
Maatregel	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	70
Gedr. beïnvloed. mtr.												0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	n.v.t.
Straffen																	
Onvw. vrij ≤3 mnd.	2,6	2,8	3,2	3,1	3,1	3,1	3,4	3,1	2,8	2,5	2,4	2,3	2,2	2,0	1,9	2,0	85
Onvw. vrij >3 mnd.	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9	2,2	2,5	2,5	2,1	1,9	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	1,1	65
Vw. Vrijheidstraf	5,3	5,5	5,9	5,6	5,0	4,9	5,4	5,4	5,3	5,2	4,6	4,5	4,1	3,6	3,3	3,0	66
Werkstraf	2,9	3,1	3,6	3,4	4,6	5,5	6,5	7,0	7,7	8,4	8,2	8,5	8,4	7,3	6,5	6,2	75
Leerstraf	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	20
Geldstraf	9,0	9,6	10,8	11,1	10,8	11,2	13,1	14,0	13,4	14,2	13,9	13,8	13,3	10,8	9,5	7,6	54
Overige																	
afdoeningen	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,3	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	66

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B4.4 12- tot en met 17-jarigen met een Halt-straf wegens een misdrijf naar geslacht en leeftijd, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
<i>Totaal</i>	10,1	9,5	8,7	6,5	5,9	6,0	59
Man 12-17 jaar	13,2	12,5	11,1	8,1	7,2	7,8	59
12 jaar	8,6	7,7	6,4	4,0	3,4	3,8	44
13 jaar	14,0	13,9	11,2	8,8	7,2	7,7	55
14 jaar	17,4	16,8	15,9	11,5	9,3	9,5	55
15 jaar	16,3	15,9	13,9	10,3	9,6	10,3	63
16 jaar	13,5	11,9	11,2	7,9	8,6	8,7	64
17 jaar	9,3	8,7	7,9	6,2	5,5	6,7	72
Vrouw 12-17 jaar	6,8	6,5	6,2	4,9	4,4	4,1	60
12 jaar	3,2	3,1	2,4	1,7	1,8	1,5	47
13 jaar	7,7	7,8	7,4	5,0	4,5	4,0	52
14 jaar	11,1	10,3	9,6	7,9	6,8	5,9	53
15 jaar	9,4	8,1	8,4	6,9	6,1	5,9	63
16 jaar	5,8	5,9	5,9	4,6	4,4	4,1	71
17 jaar	3,6	3,5	3,9	3,3	3,2	3,6	100

* Het totale aantal afgedane Halt-straffen is iets hoger, omdat het in uitzonderlijke situatie voor kan komen dat een jongere in één kalenderjaar twee of zelfs drie afdoeningen afrondt.

Bron: Halt/SSB

Tabel B4.5 12 t/m 17-jarigen met een Halt-straf wegens een misdrijf naar type misdrijf, per 1.000 van de betreffende bevolkingsgroep*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index 2012 (basisjaar 2007=100)
	Per 1.000						
<i>Totaal</i>	10,1	9,5	8,7	6,5	5,9	6,0	59
Vermogensmisdrijven	5,9	5,6	5,7	4,6	4,2	4,0	68
Vernieling en openbare orde	4,1	3,8	2,8	1,6	1,4	1,4	34
Geweldsmisdrijven	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	n.v.t.
Overige misdrijven	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,5	n.v.t.

* Het totale aantal afgedane Halt-straffen is iets hoger, omdat het in uitzonderlijke situatie voor kan komen dat een jongere in één kalenderjaar twee of zelfs drie afdoeningen afrondt.

Bron: Halt/SSB

Tabel B4.6 Aantal afdoeningen door OM en ZM per 1.000 16- tot en met 17-jarigen van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar type afdoening

																		Index
OM-afdoeningen	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	(basisjaar 2007=100)	
Totaal OM-afdoeningen																		
16 t/m 17 jaar	18,8	18,3	18,6	18,7	19,3	20,4	21,2	22,1	23,0	23,7	23,4	22,8	20,1	17,6	16,0	14,4	61	
Beleidssepot	5,1	4,0	4,0	4,0	3,6	3,1	2,7	2,6	2,4	2,2	2,2	2,2	1,7	1,5	1,9	3,2	149	
Technisch sepot	4,0	3,8	3,4	3,3	2,8	2,6	1,9	1,8	2,0	2,1	2,3	2,7	2,5	2,5	2,2	2,5	108	
Transactie, waarvan																		
Werkstraf	5,1	5,3	5,7	6,0	7,1	8,2	9,1	10,3	10,6	10,9	10,5	9,9	9,0	7,6	6,2	4,6	44	
Leerproject	0,4	0,6	1,0	1,1	1,1	1,7	1,3	1,1	1,1	1,1	0,9	1,0	0,6	0,5	0,5	0,3	34	
Financiële transactie	3,9	4,2	4,0	3,8	4,1	4,2	5,1	4,9	5,1	5,5	5,8	5,3	4,7	3,9	3,0	1,8	31	
Strafbeschikking												0,0	0,0	0,1	1,1	1,2	n.v.t.	
Overige afdoeningen	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	1,3	1,5	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6	1,4	1,1	0,8	45	
ZM-afdoening																		
Totaal ZM-afdoeningen																		
16 t/m 17 jaar	16,3	18,0	21,5	23,4	22,0	26,2	28,8	31,2	31,2	31,4	29,6	29,0	27,3	24,2	22,8	20,7	70	
Maatregelen																		
Maatregel	0,2	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	63	
Gedr. beïnvloed. mtr.												0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	n.v.t.	
Straffen																		
Onvw. vrij ≤3 mnd.	1,3	1,1	1,5	1,7	1,6	1,9	1,9	2,1	2,2	2,2	1,8	1,6	1,4	1,3	1,2	1,3	70	
Onvw. vrij >3 mnd.	0,9	0,9	1,1	1,2	1,2	1,3	1,1	1,2	1,3	1,0	0,9	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	61	
Vw. Vrijheidstraf	4,3	4,8	5,6	6,3	5,5	6,4	7,2	7,5	7,0	5,8	4,7	4,0	3,4	2,8	2,5	2,2	47	
Werkstraf	4,7	5,3	6,0	6,2	6,1	7,4	8,9	9,8	10,6	11,6	12,3	12,8	12,6	11,0	10,2	9,2	75	
Leerstraf	1,3	1,7	2,2	2,4	2,4	3,2	3,0	2,7	2,4	2,6	2,3	2,0	1,5	1,1	0,9	1,0	45	
Geldstraf	2,8	3,1	4,0	4,2	4,0	4,8	5,3	6,3	6,1	6,3	5,4	5,3	5,4	4,7	4,9	4,2	78	
Overige afdoeningen	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,7	100	

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B4.7 Aantal afdoeningen door OM en ZM per 1.000 18- tot en met 22-jarigen van de overeenkomstige bevolkingsgroep naar type afdoening

OM-afdoeningen	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Index (basisjaar 2007=100)
<i>Totaal OM-afdoeningen</i>																	
18 t/m 22 jaar	16,7	17,6	16,8	17,4	17,5	19,4	21,5	23,2	22,6	23,2	23,9	22,8	23,0	19,2	22,4	26,5	111
Beleidssepot	2,9	2,9	2,3	2,6	2,1	2,0	2,1	2,2	1,9	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	2,4	3,3	189
Technisch sepot	3,8	3,5	3,1	3,1	2,6	2,4	2,2	2,4	2,3	2,5	2,7	3,2	3,1	2,5	3,0	3,5	129
Transactie, waarvan																	
Werkstraf	0,3	0,3	0,4	0,4	0,8	1,5	1,8	2,1	2,1	2,3	2,3	1,9	1,5	1,2	1,2	1,7	75
Leerproject	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	15
Financiële transactie	9,1	10,4	10,5	10,9	11,5	13,0	14,7	15,8	15,5	15,8	16,3	14,9	13,7	9,1	6,5	3,8	23
Strafbeschikking												0,2	2,5	4,3	8,9	12,7	n.v.t.
Overige afdoeningen	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	1,5	212
ZM-afdoening																	
<i>Totaal ZM-afdoeningen</i>																	
18 t/m 22 jaar	23,9	25,2	28,3	27,9	28,5	30,3	35,0	36,6	35,8	37,1	35,2	35,2	33,9	29,1	26,4	23,5	67
Maatregelen																	
Maatregel	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	73
Gedr. beïnvloed. mtr.												0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	n.v.t.
Straffen																	
Onvw. vrij ≤3 mnd.	2,6	2,7	3,1	3,1	3,0	3,0	3,2	3,1	2,7	2,5	2,3	2,2	2,2	2,0	1,8	2,0	84
Onvw. vrij >3 mnd.	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9	2,2	2,5	2,5	2,2	1,9	1,7	1,6	1,6	1,5	1,4	1,1	66
Vw. Vrijheidstraf	5,8	6,0	6,4	6,1	5,4	5,3	5,7	5,9	5,7	5,5	4,8	4,6	4,3	3,8	3,5	3,1	63
Werkstraf	3,3	3,4	4,0	3,8	5,1	6,1	7,2	7,8	8,6	9,2	8,9	9,2	9,2	7,8	7,1	6,7	75
Leerstraf	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	21
Geldstraf	9,1	9,8	11,2	11,4	11,1	11,5	13,5	14,5	13,7	14,6	14,2	14,2	13,7	11,2	9,9	7,8	55
Overige afdoeningen	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,3	1,3	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,2	1,0	0,9	69

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD

Tabel B4.8 Aantal in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken tegen 12-tot en met 17-jarigen, inclusief toepassing volwassenstrafrecht

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totale aantal rechtbankstrafzaken tegen minderjarigen	11.841	12.594	13.798	14.198	14.490	14.959	15.543	13.770	11.830	10.923	10.214
Waarvan tegen 16 t/m 17 jaar	6.255	6.884	7.437	7.672	7.690	7.996	8.346	7.788	7.039	6.502	6.038
waarvan volwassenstrafrecht											
abs.	163	149	119	116	108	103	105	66	51	55	48
%	2,6	2,2	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	0,8	0,7	0,8	0,8

Bron: OMDATA, bewerking WODC

Tabel B4.9 Aantal in eerste aanleg afgedane rechtbankstrafzaken tegen 18-tot en met 24-jarigen, inclusief toepassing jeugdstrafrecht

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totale aantal rechtbankstrafzaken tegen jongvolwassenen	24.833	28.858	28.545	28.731	29.741	29.293	30.062	30.035	26.259	25.313	23.318
Waarvan tegen 18 t/m 20 jaar	12.741	14.836	14.610	14.860	15.182	15.091	15.320	15.549	13.598	12.990	11.787
waarvan jeugdstrafrecht											
abs.	23	26	23	25	25	18	34	33	21	35	43
%	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4

Bron: OMDATA, bewerking WODC

Tabel B5.1 Jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders per 1.000 leeftijdgenoten naar leeftijdsgroep

Aantal jeugdige verdachten	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
12- t/m 17-jarige verdachten	17	16	18	19	21	23	25	26	27	24	21	19	17	15
18- t/m 24-jarige verdachten	29	28	31	35	38	42	42	43	44	43	40	37	37	33
Aantal jeugdige daders														
12- t/m 17-jarige sr daders	15	16	16	17	17	18	19	20	20	20	18	15	14	12
18- t/m 24-jarige sr daders	28	28	28	31	34	35	35	36	37	36	36	30	31	29

* Voorlopige cijfers.

Bron: HKS, OBJD, Bevolkingsstatistiek, bewerking WODC.